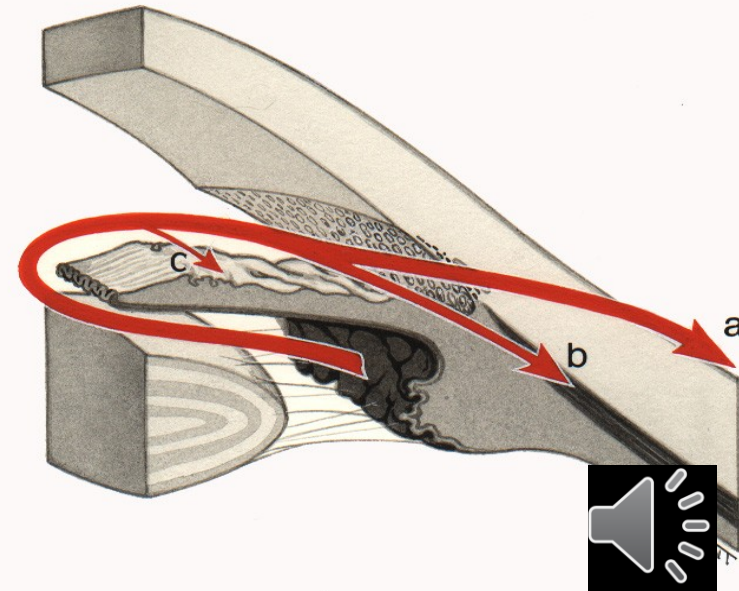

Vnitřní prostory očního bulbu

- **Komorová voda**

- Produkce výběžky c.c. sekretoricko difúzním mechanismem
- Cirkulace
- Stálá produkce $2,2\text{mm}^3/\text{min}$, obsah se obnoví za 10 hod.
- Výživa rohovky a čočky

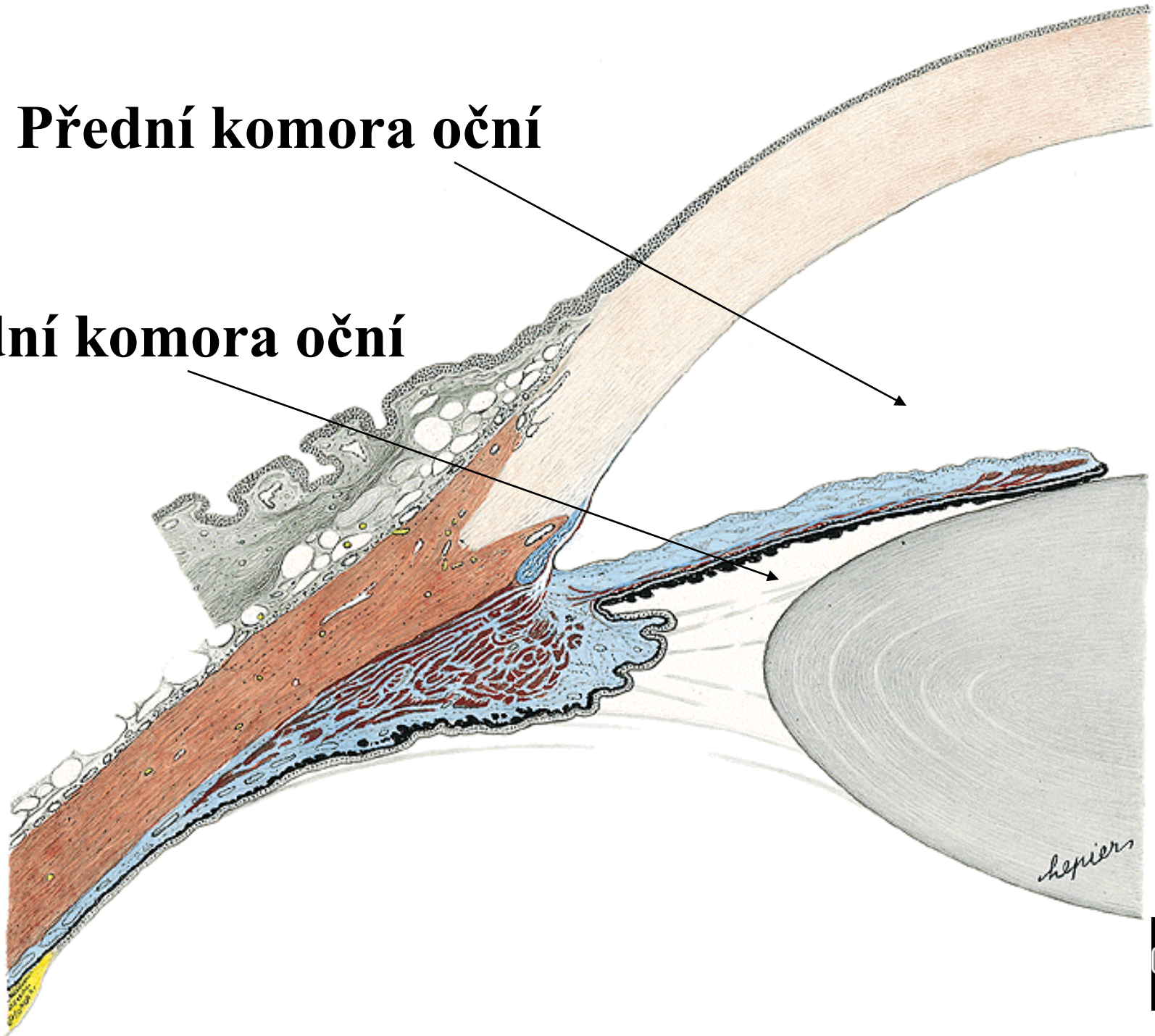
Vnitřní prostory očního bulbu

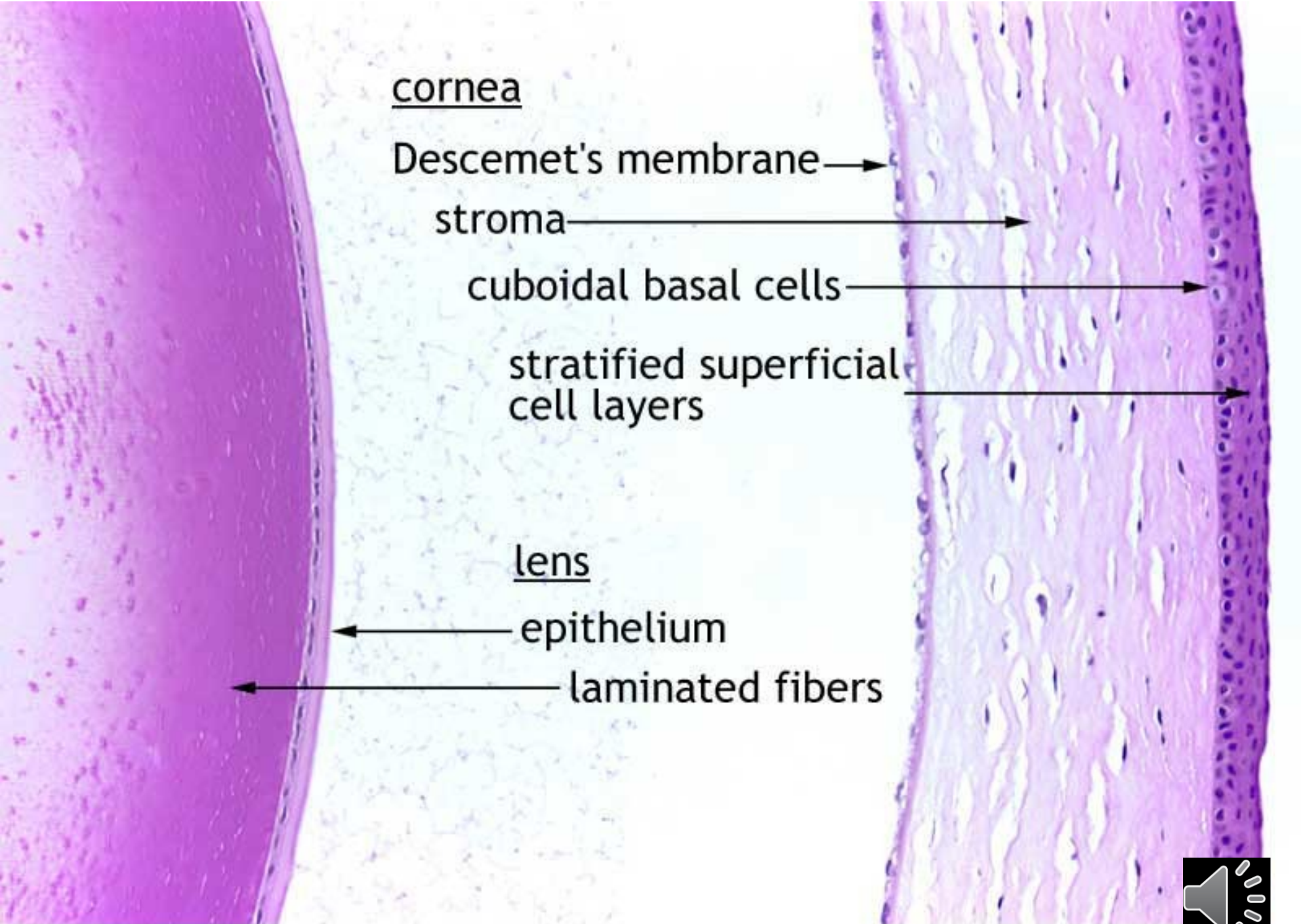
- **Camera oculi anterior**
  - Hloubka mezi 3-3,7mm (myopové hlubší, hypermetropové mělčí PK)
- **Camera oculi posterior**
  - Štěrbínovitý prostor (hloubka 0,5mm)

Přední komora oční

Zadní komora oční

cornea

Descemet's membrane →

stroma →

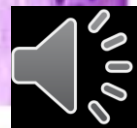
cuboidal basal cells →

stratified superficial
cell layers →

lens

← epithelium

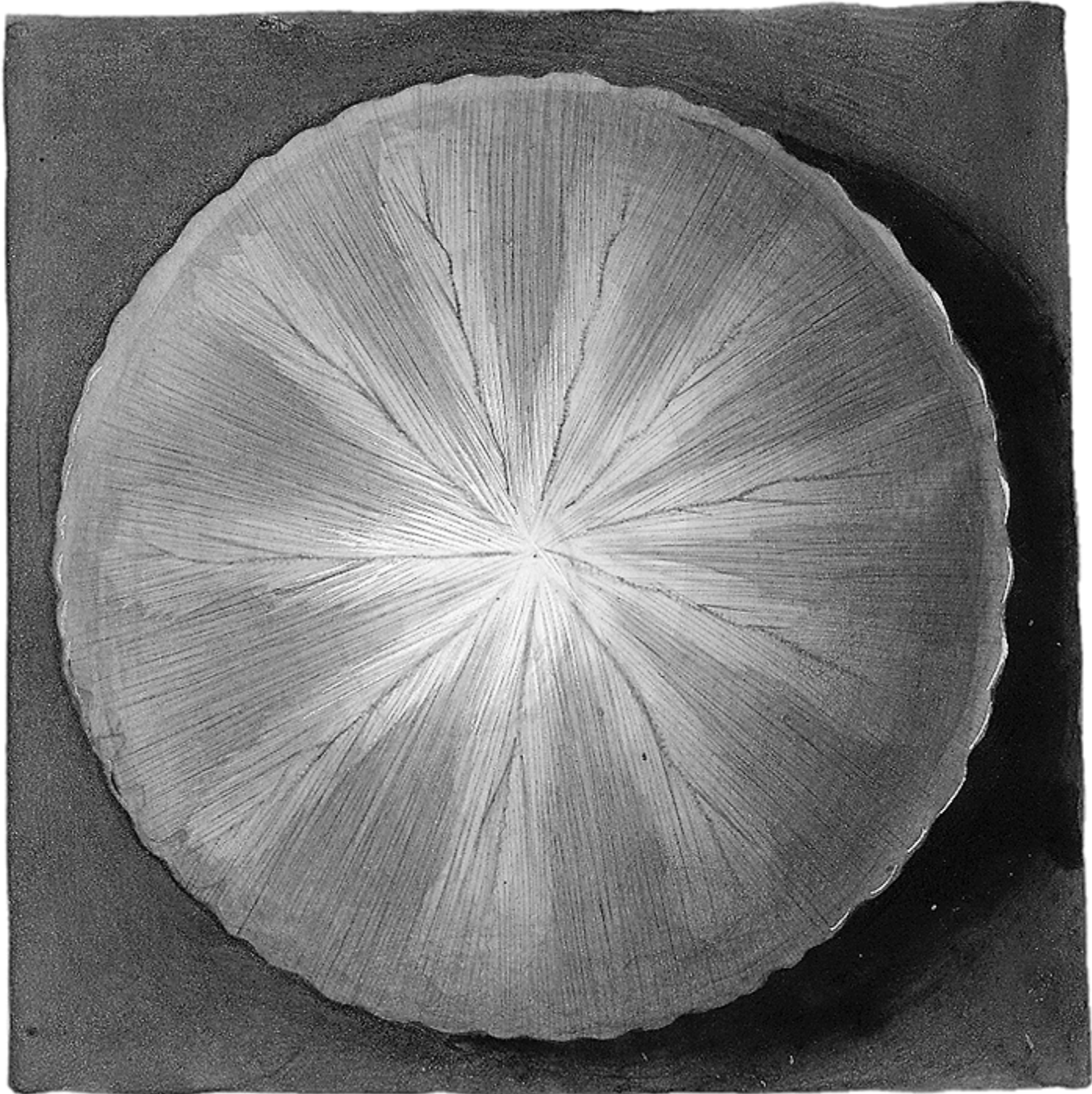
← laminated fibers

Čočka – *lens cristallina*

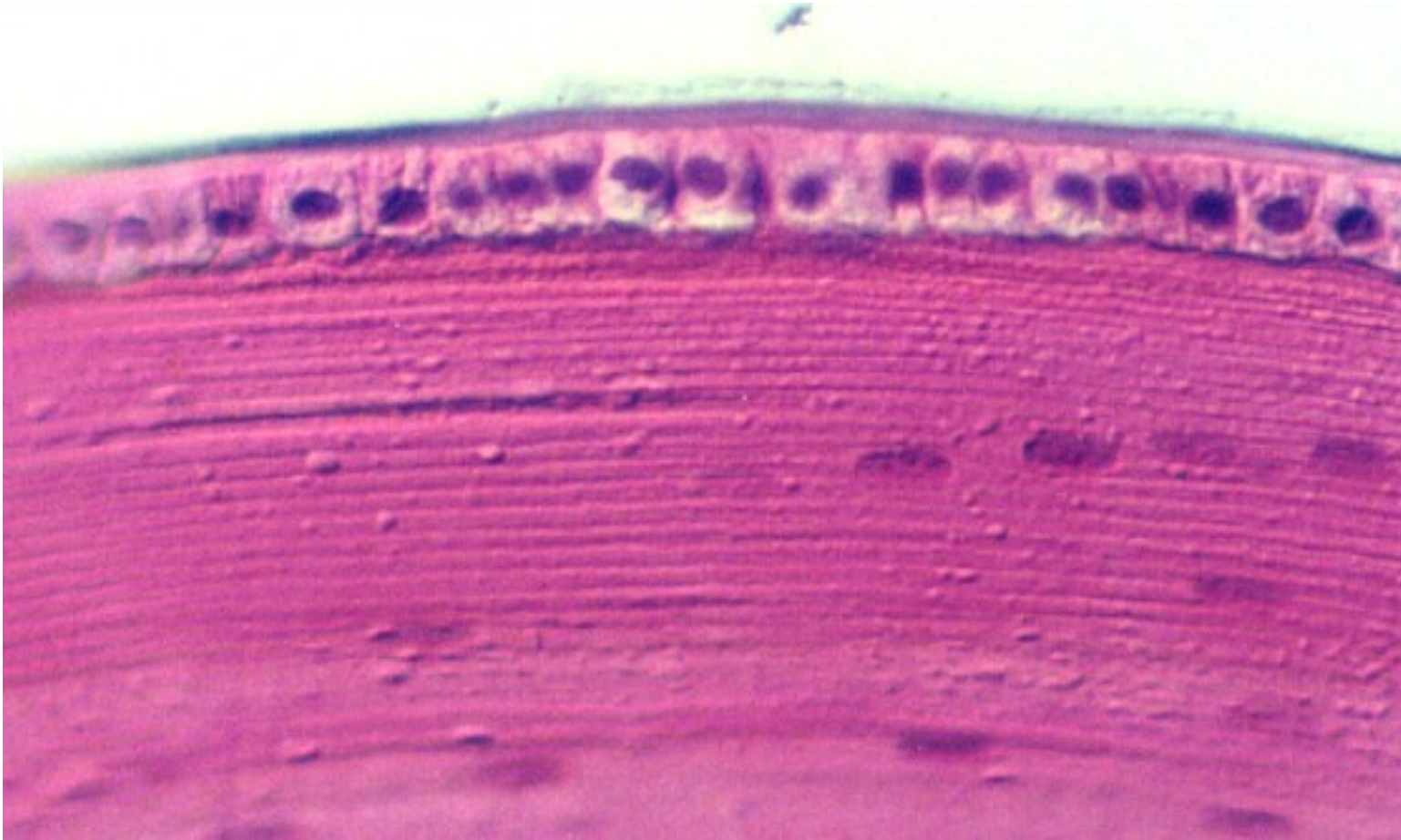
- **Bikonvexní; ekvátor; přední a zadní pól**

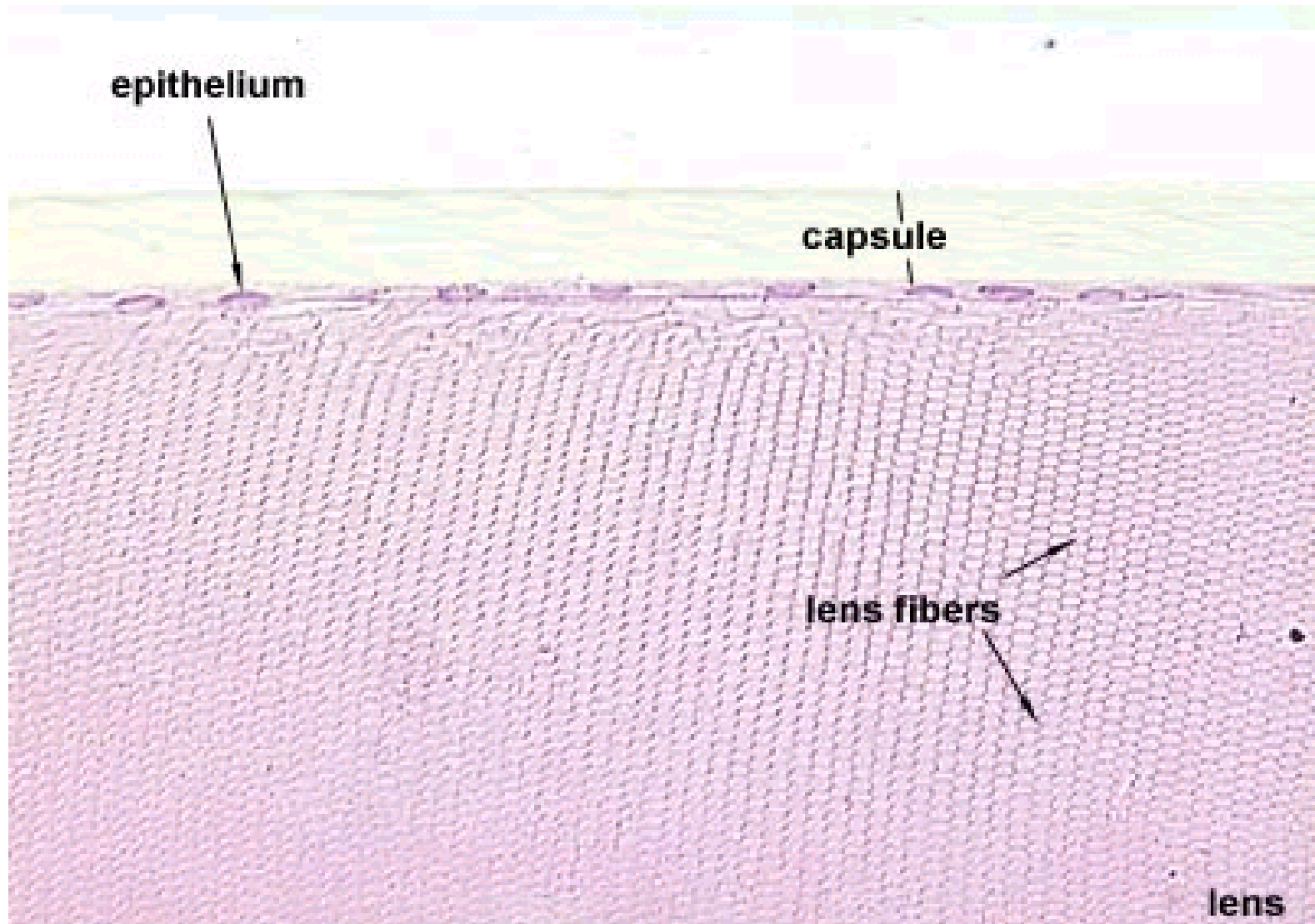

Čočka - histologie

- Pouzdro
- Epitel - pod pouzdrém na přední ploše až k ekvátoru
- Čočkové stroma – vlákna z ekvatoriál. epitel. bb.

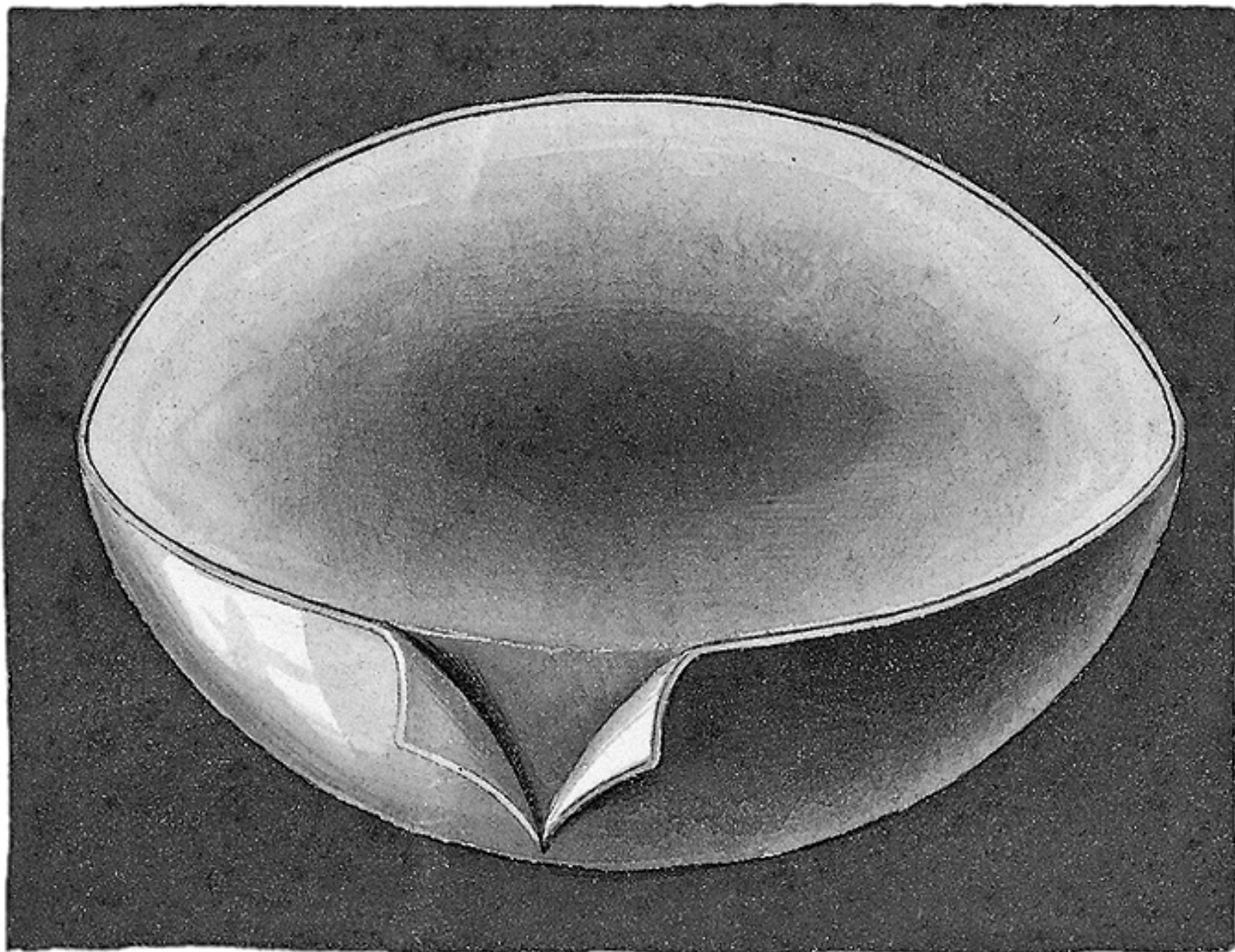

Histologická skladba čočky

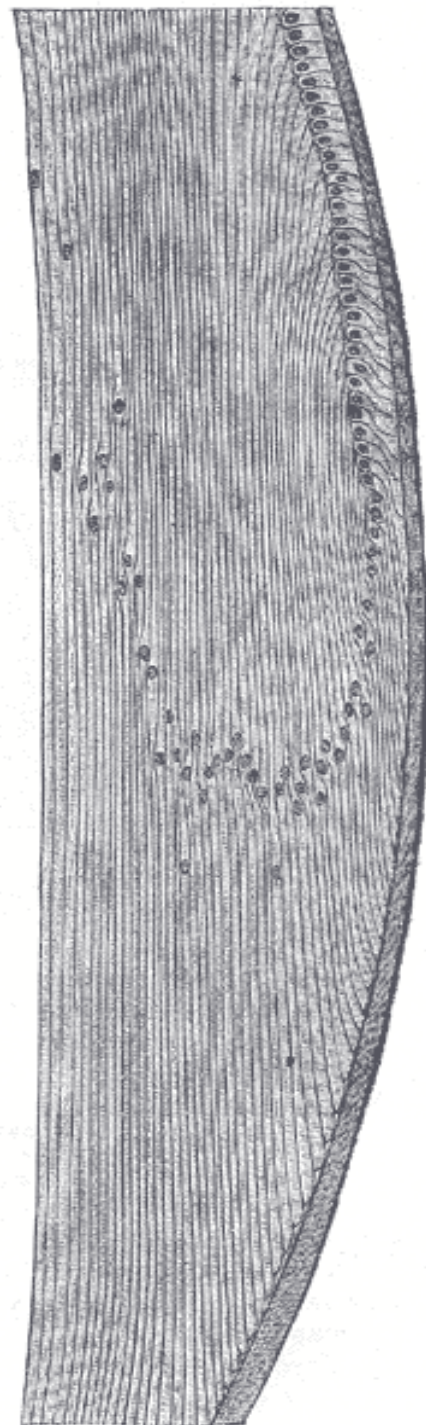

Pouzdro čočky

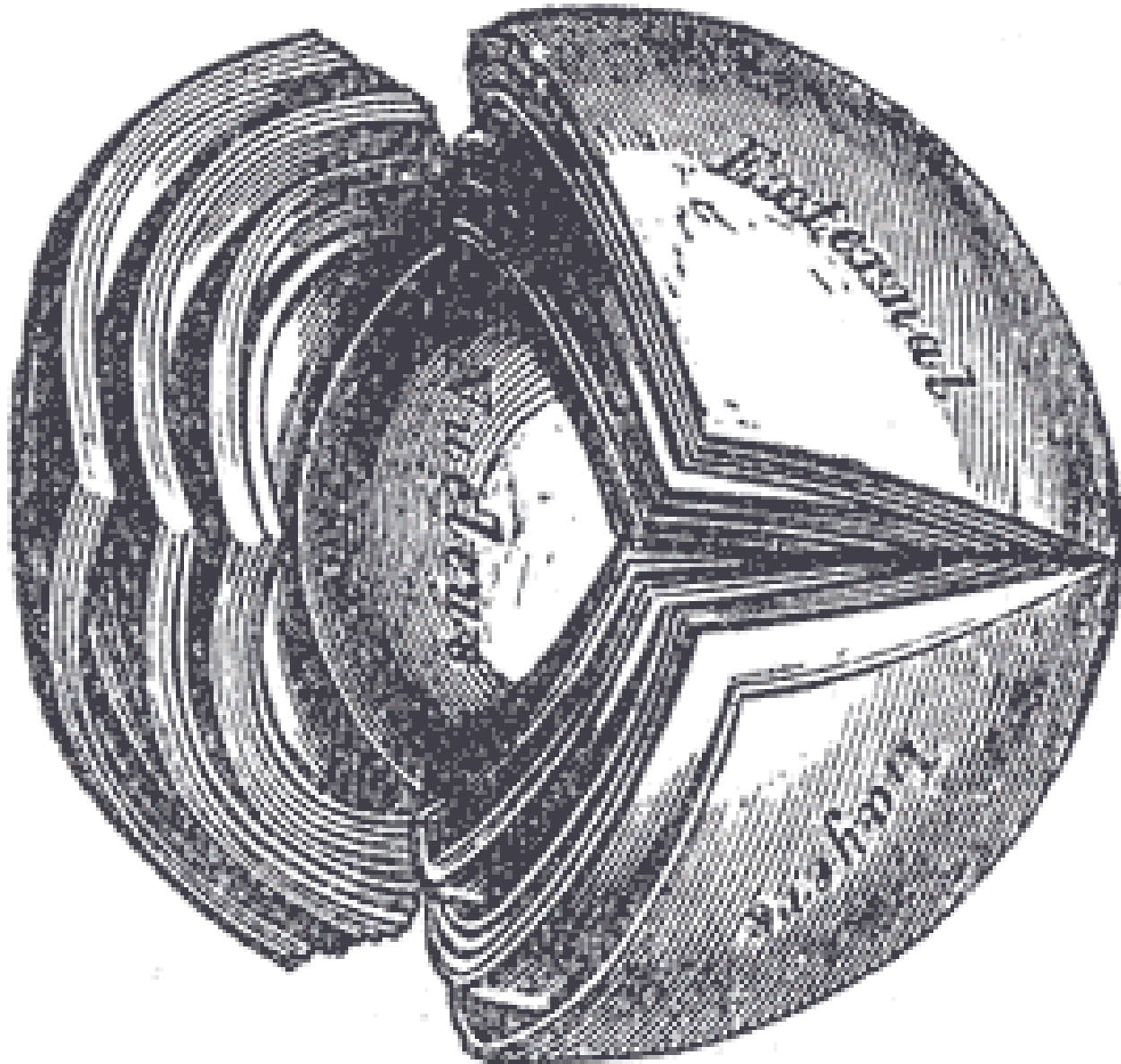

Ekvatoriální oblast čočkového epitelu

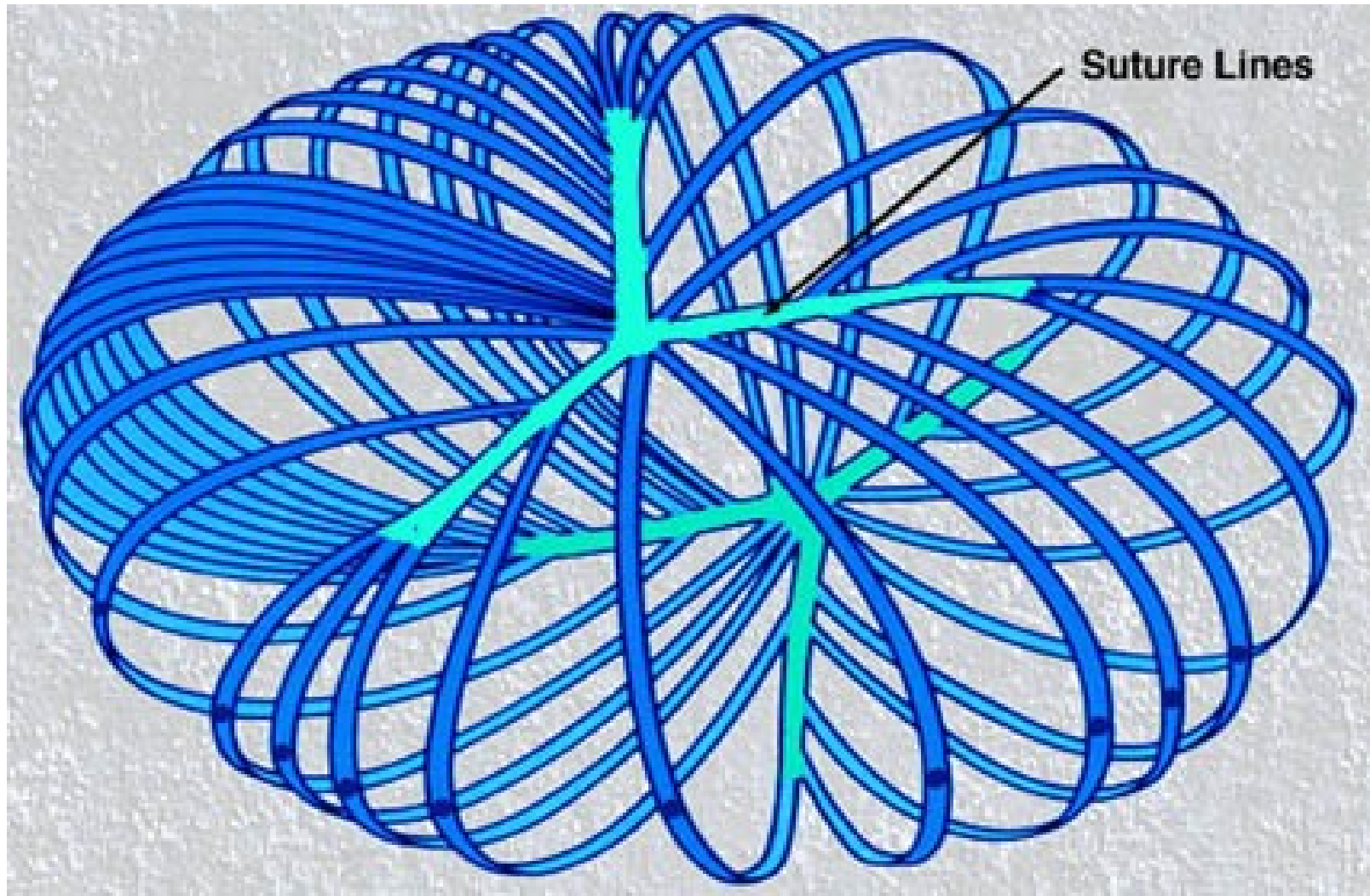
– epitelové bb. se zde
prodlužují a utvářejí
čočková vlákna – neustálý
proces ➤ vrstvení čočkových
hmot

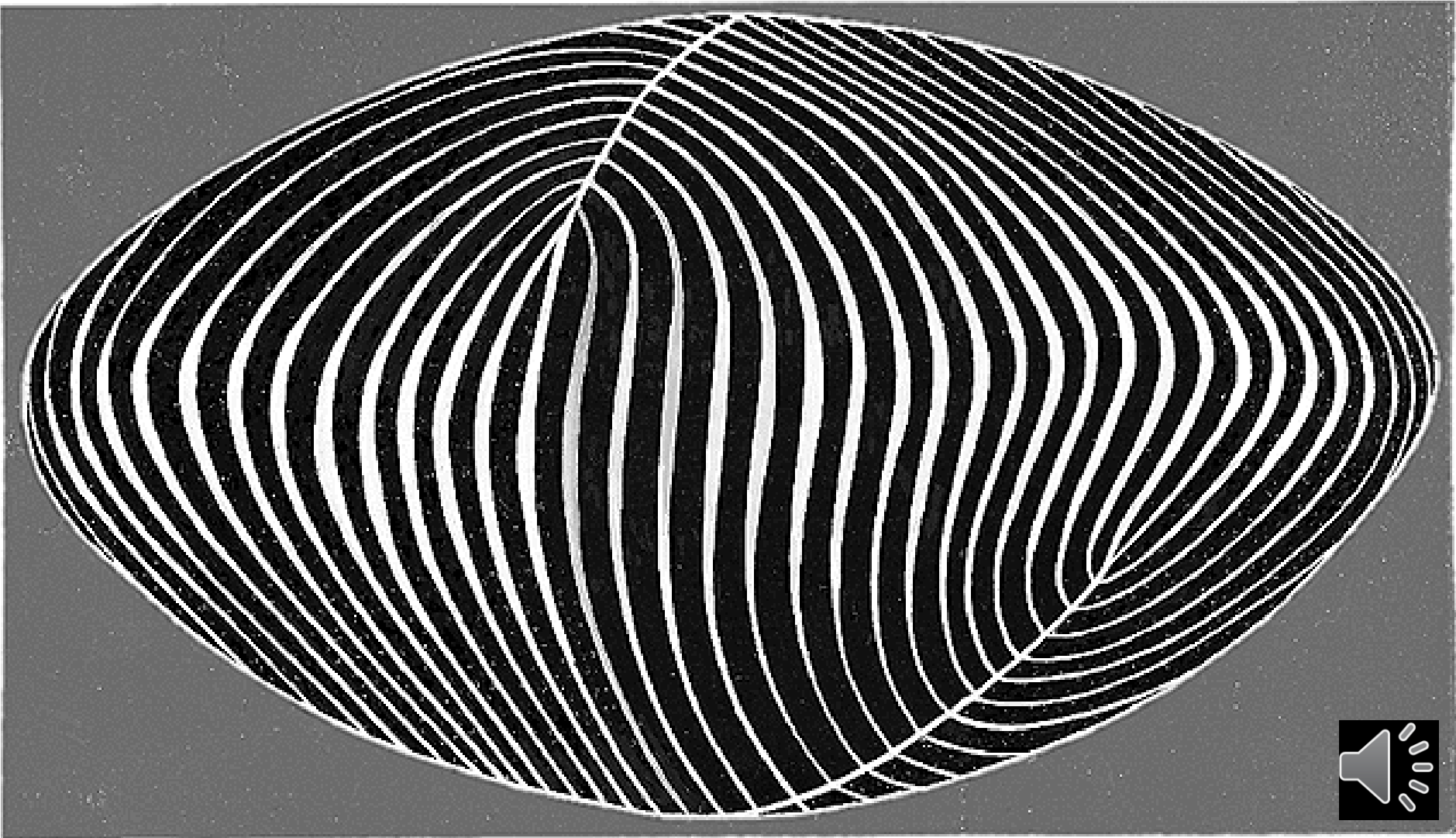
Vrstvení čočkových hmot, čočkové jádro

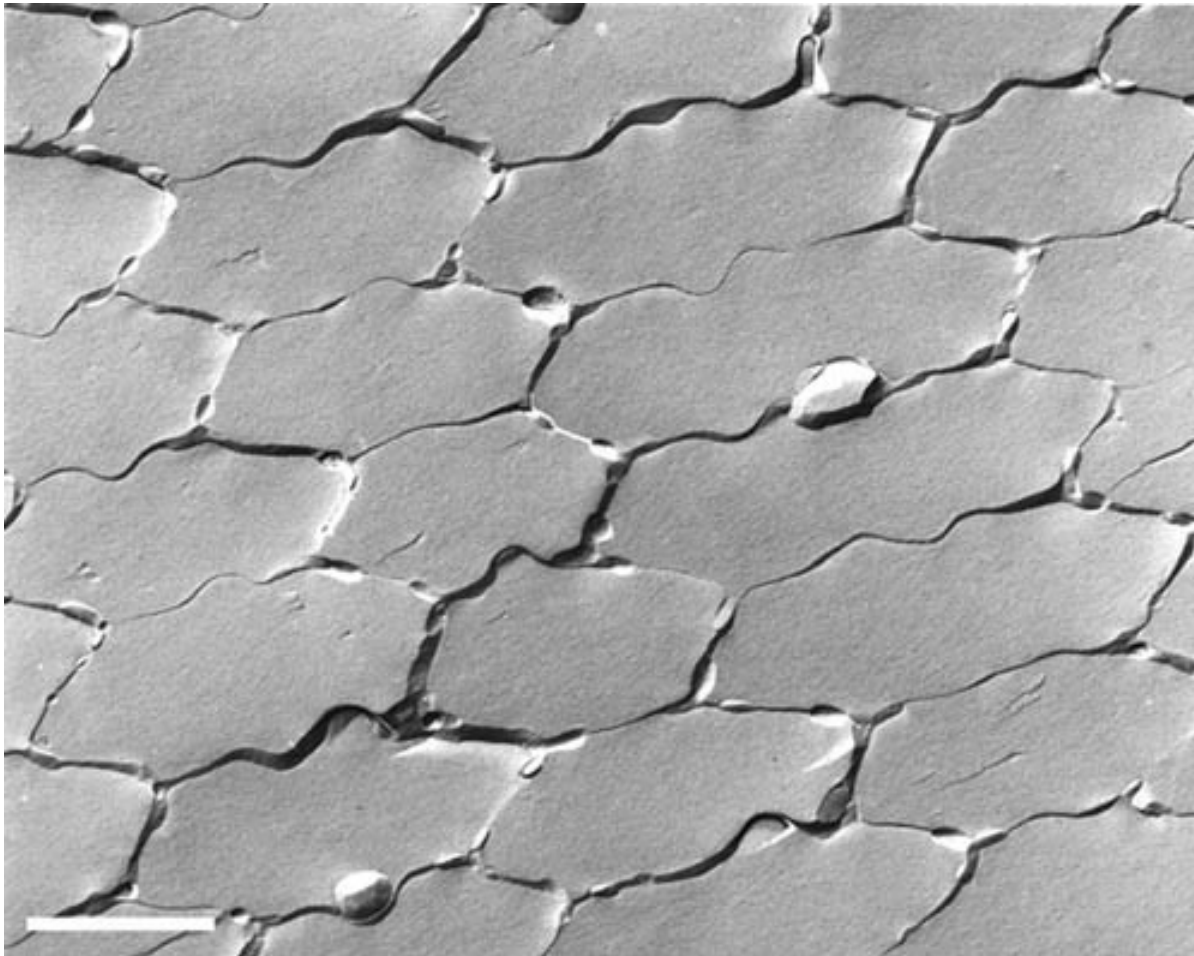
Čočkové švy

Čočkové švy – pohled od ekvátoru

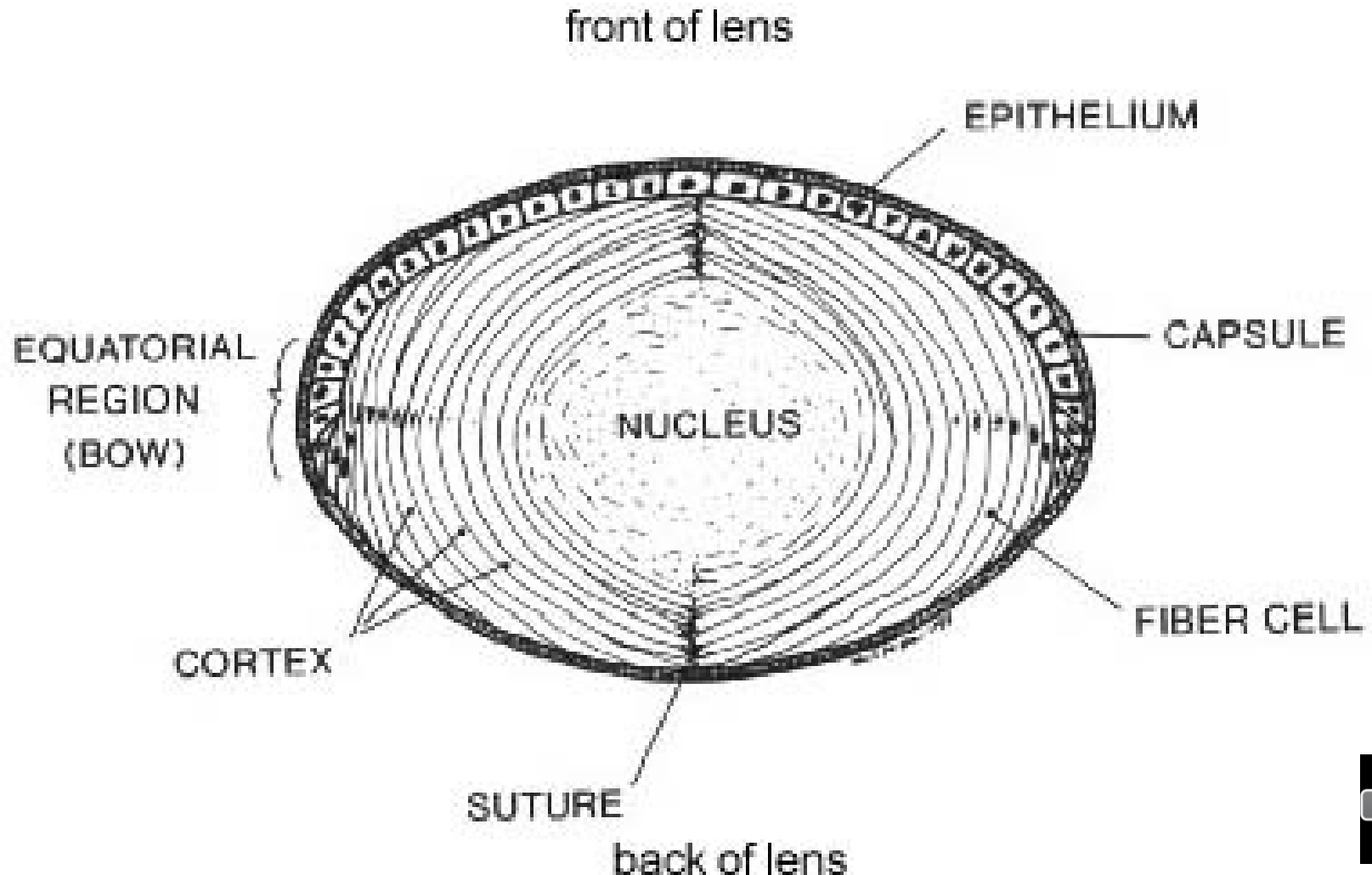

Hexagonální struktura čočkových vláken na řezu kolmém k jejich podélné ose

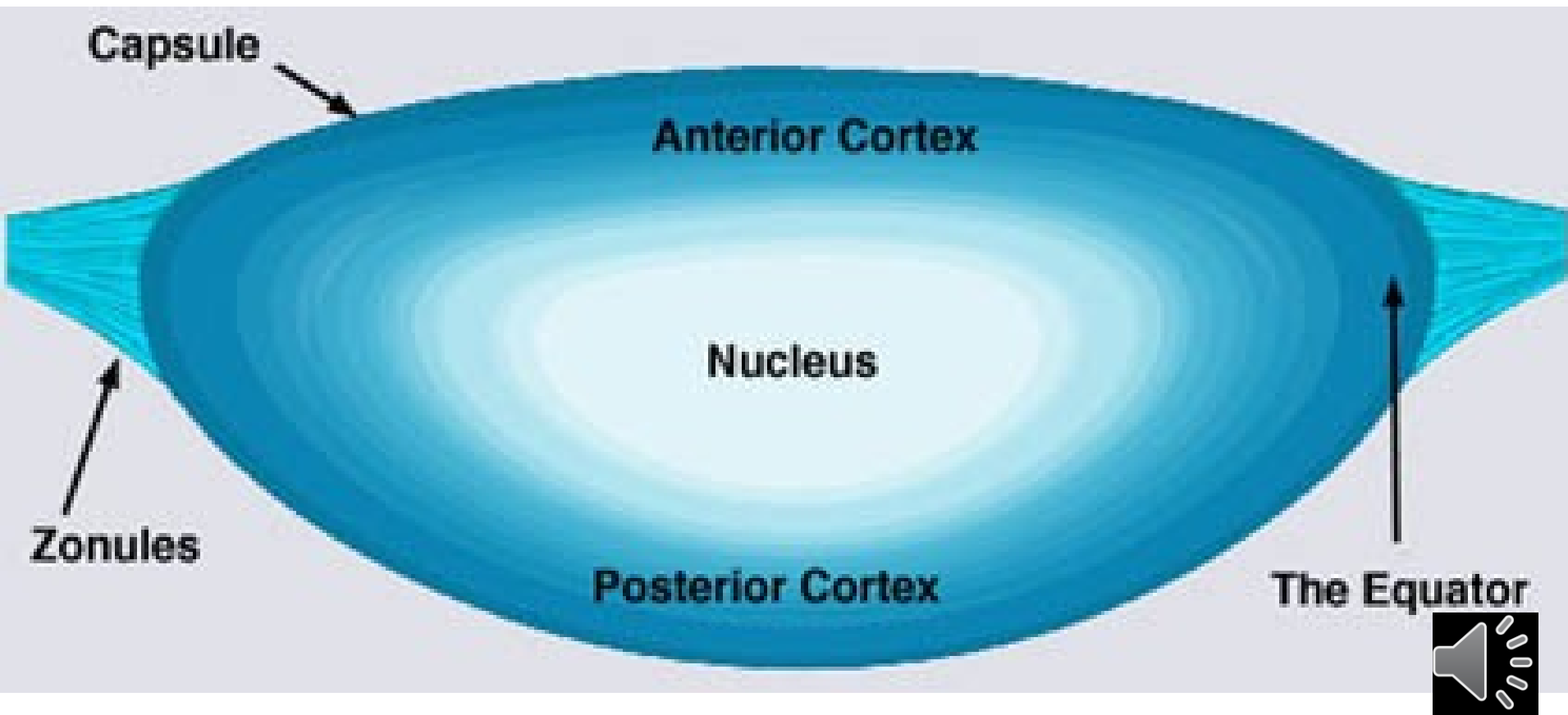

Cross Section of the Lens

fiber cell thickness is exaggerated for illustration

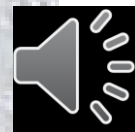
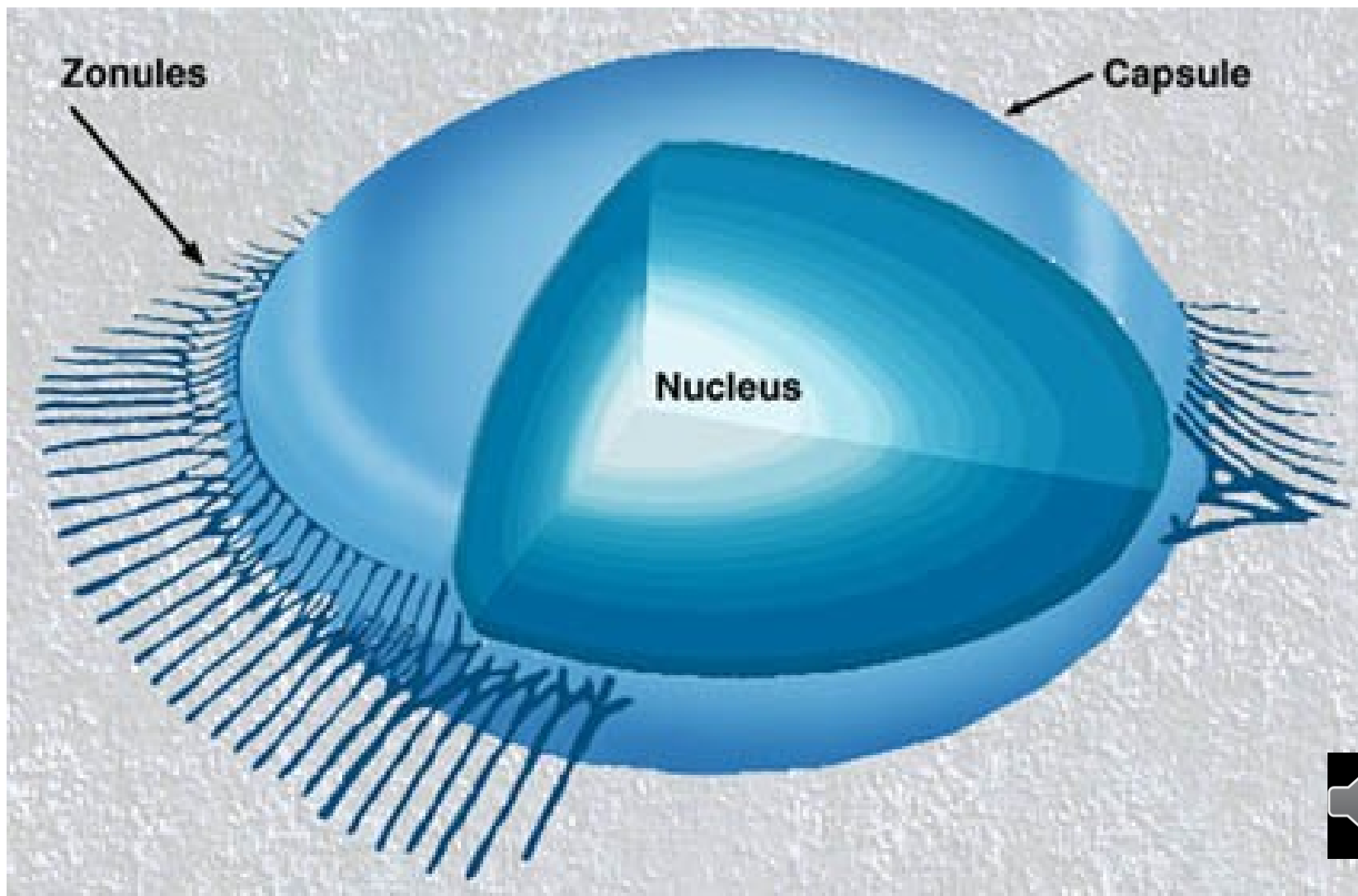

Čočka na řezu

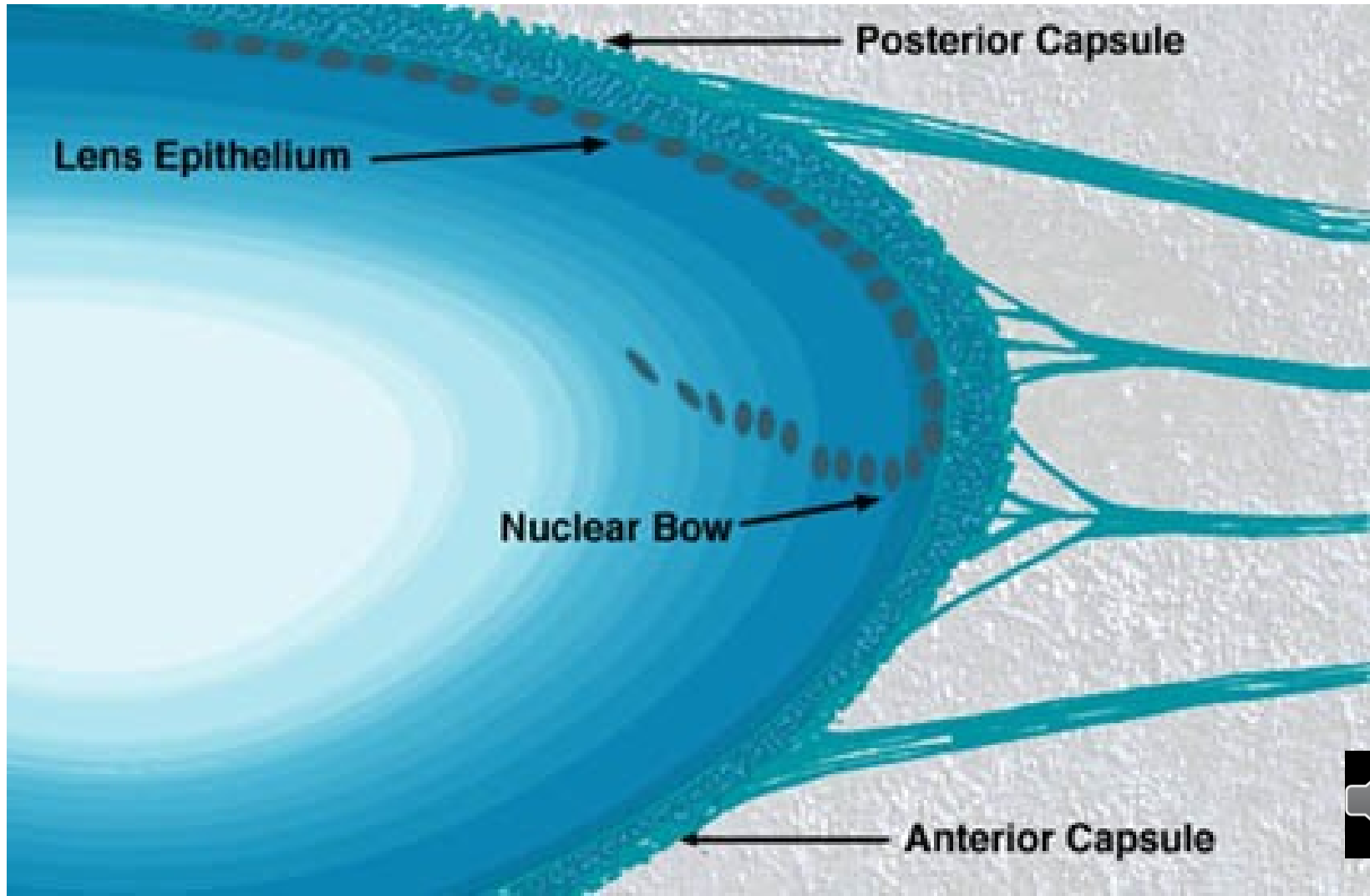

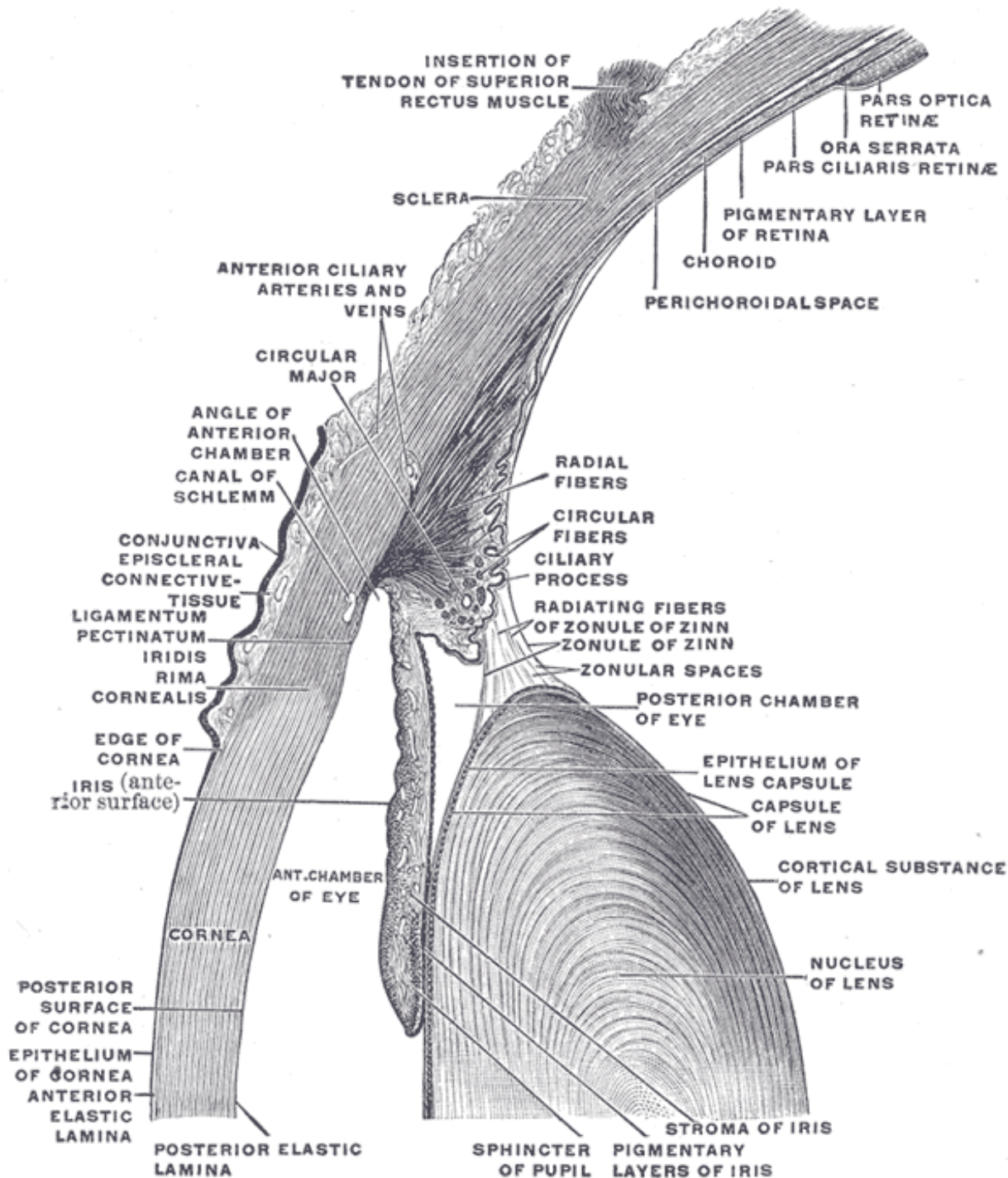

Závěsný aparát čočky – fibrae zonulares – kolagenní a elastické fibrily

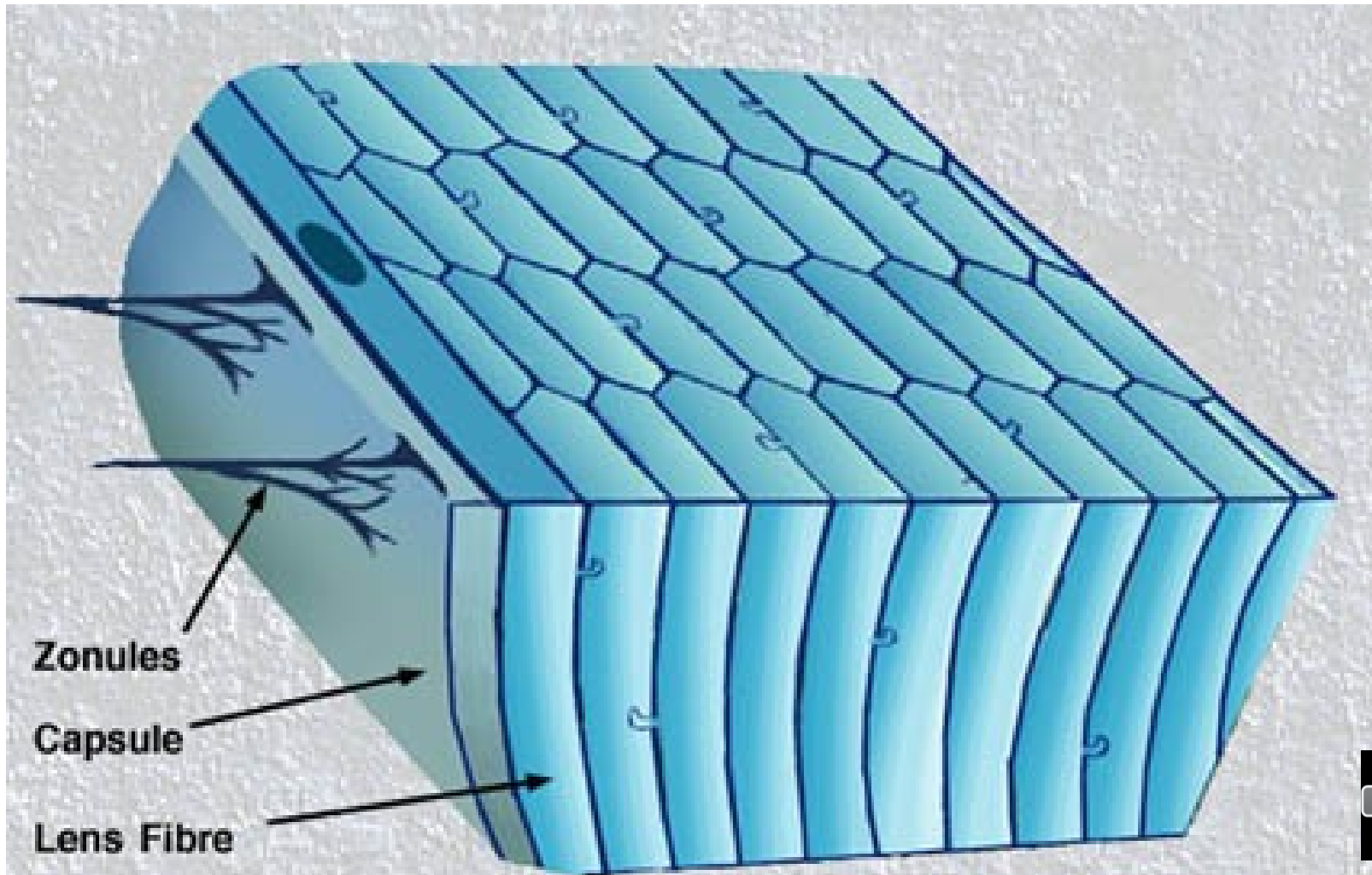

Úpon závěsného aparátu na zonulární lamelle čočkového pouzdra

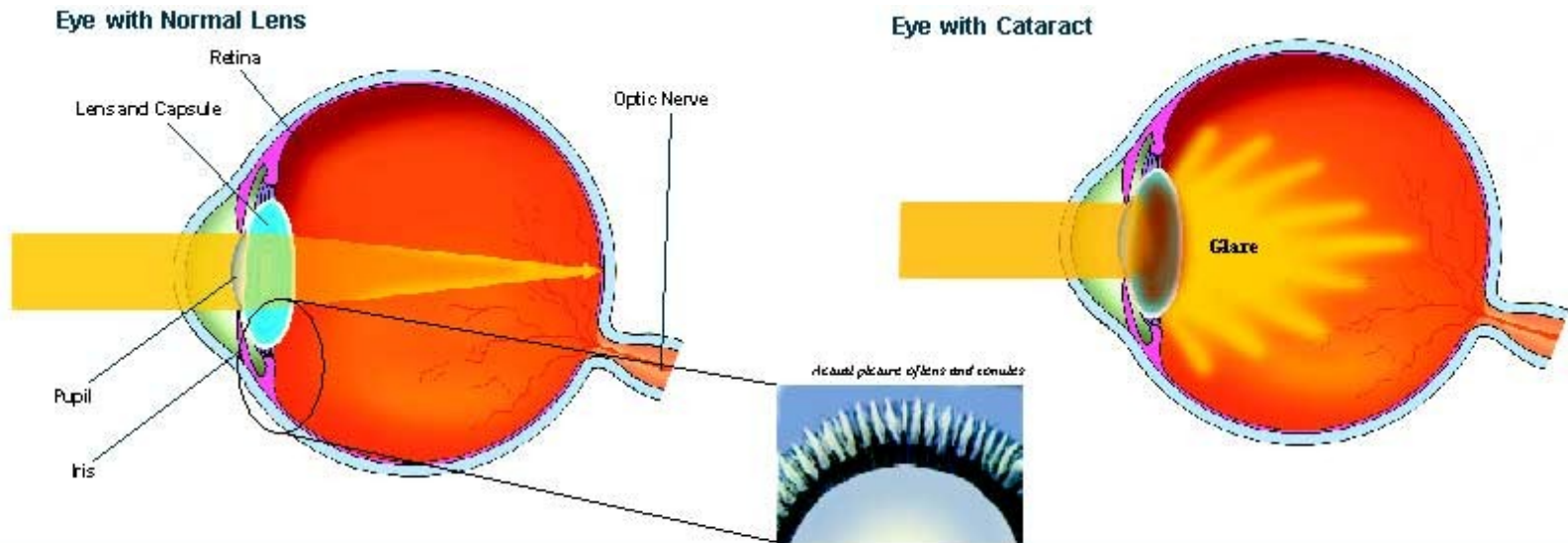

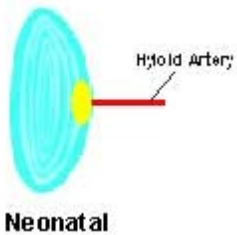
Řez čočkou, pouzdrém a závěsným aparátem čočky

Stárnutí čočky a rozptyl světla

Growth of Lens

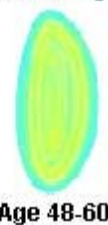
Clear Lens

Hardening Leading to Presbyopia

Early Lens Yellowing

Lens Yellowing Mild Symptoms

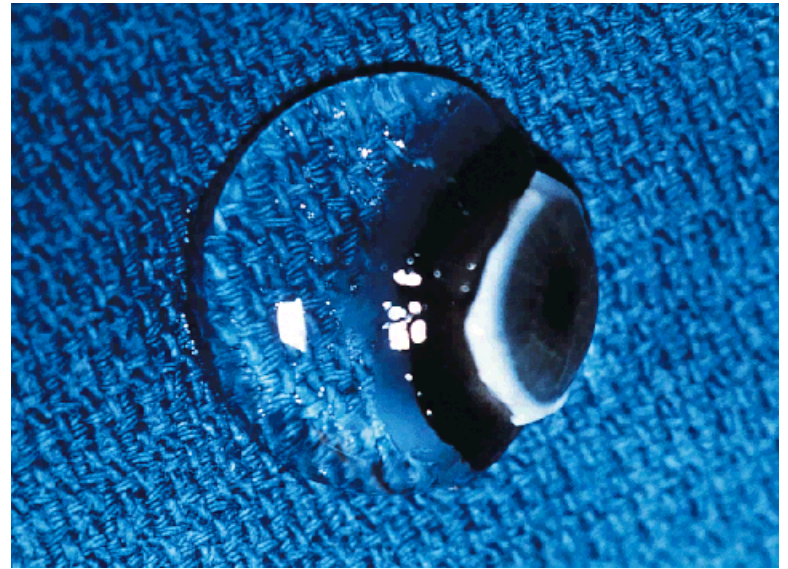

Cataract with Symptoms

Sklivec – corpus vitreum

- Želatinózní hmota
- Udržuje tvar oka
- Refrakční médium
- Objem 4ml, 98% H₂O
- Bílkovina vitrein
- Kyselina hyaluronová ➤ viskozita sklivce
- Kolagenní fibrily

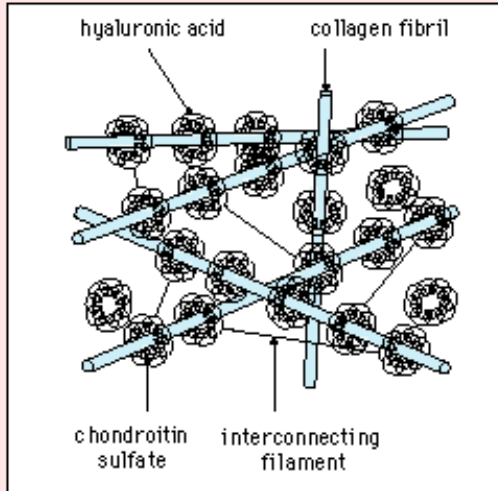
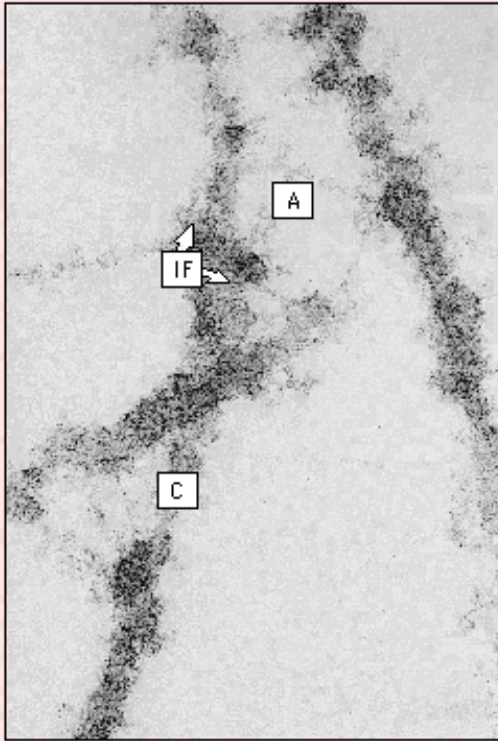

Sklivec – molekulární složení

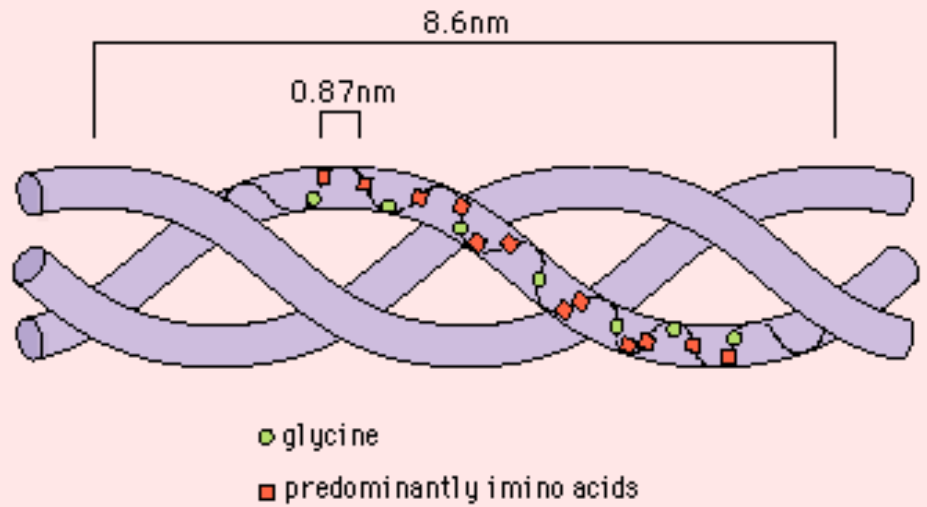
- Kolagen (nejvíce typ II)
- Glykosaminoglykany
  - Kyselina hyaluronová ➤ viskozita sklivce
  - Chondroitin sulfát
- Nekolagenové strukturální proteiny
  - Fibrilliny (mutace u Marfanova syndromu)
  - Opticin (dříve nazýván vitrican)
  - Vit 1
- Další komponenty: aminokyseliny, albumin, transferin, metaloproteinázy, kyselina askorbová (ochrana sítnice a čočky před volnými radikály)

ULTRASTRUCTURE OF HYALURONAN-COLLAGEN INTERACTION IN THE CORPUS VITREUS

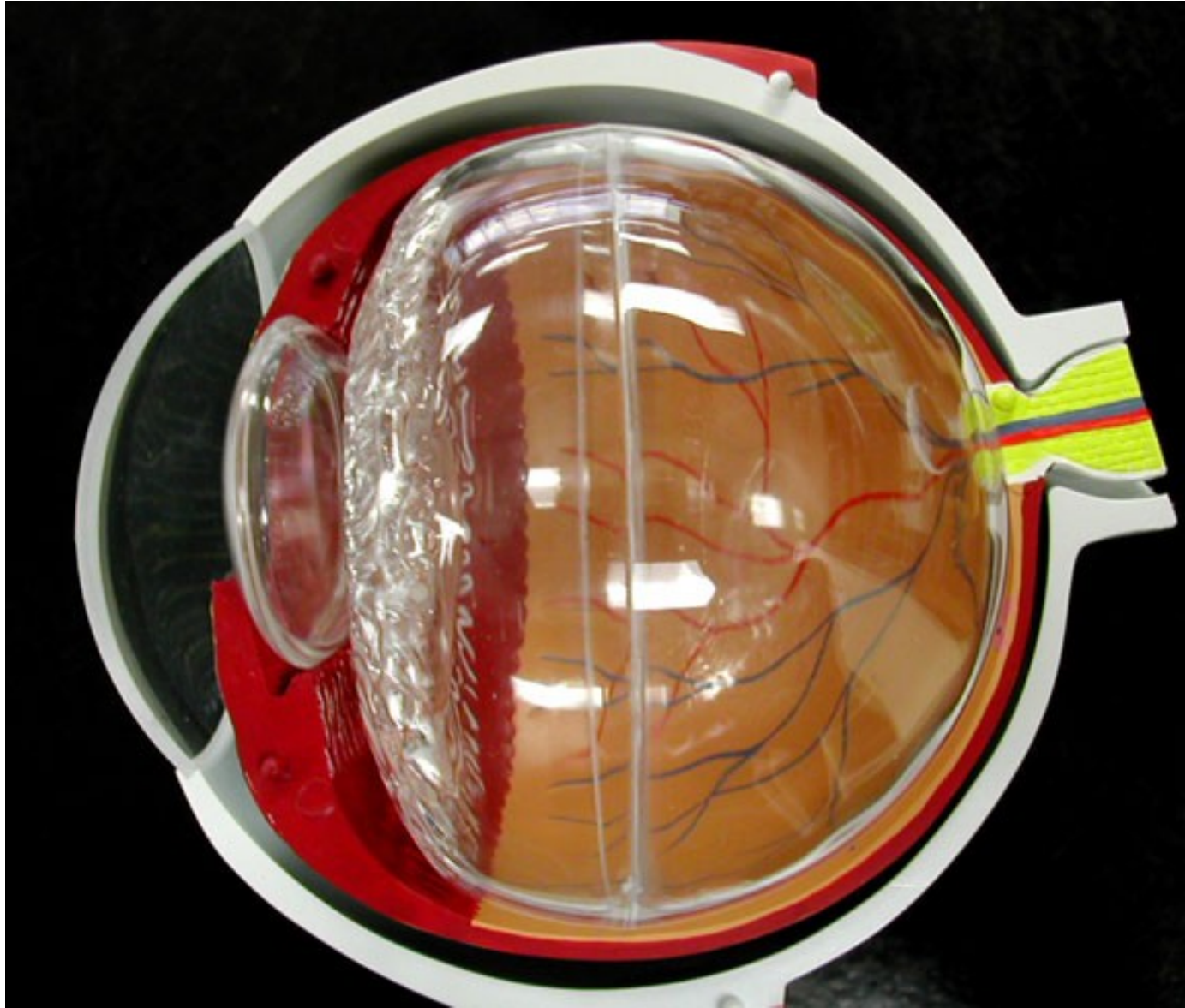

TRIPLE HELIX CONFIGURATION OF THE COLLAGEN MOLECULE

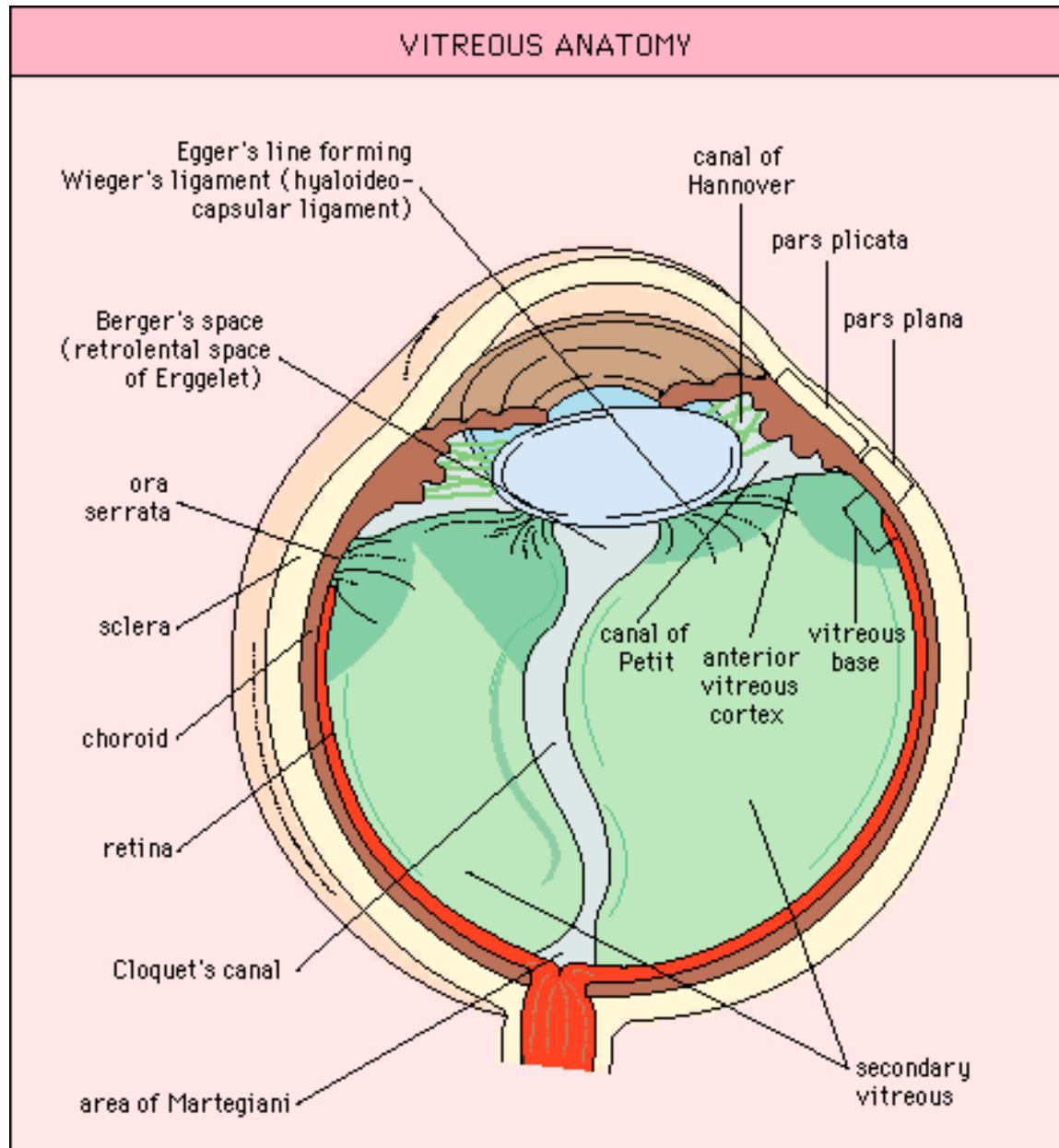

Sklivec

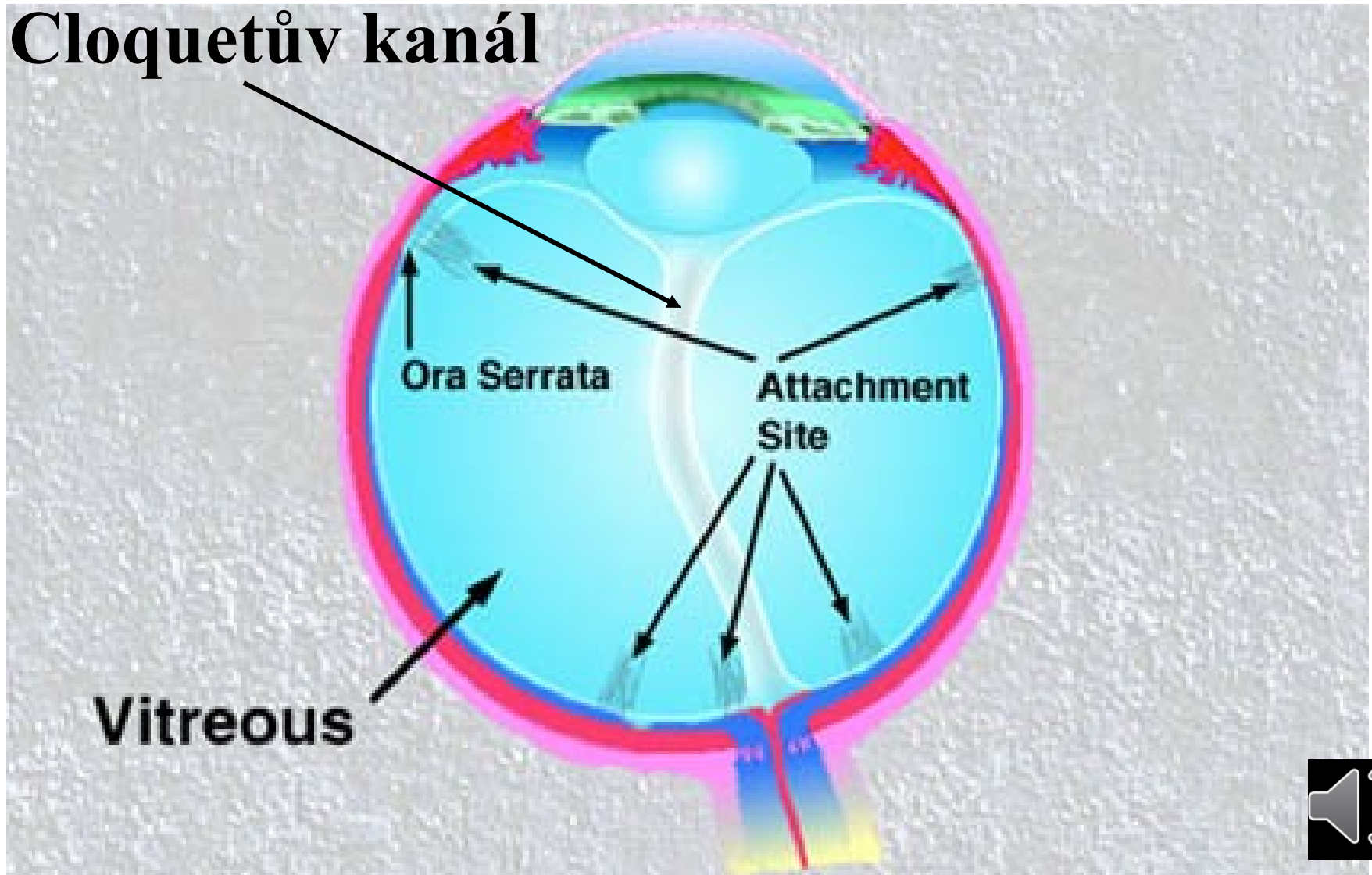

Anatomie sklivce

Sklivec, Cloquetův kanál

Cloquetův kanál

Vývoj sklivce

- **Primární sklivec** – od 2. embryonálního měsíce – ektodermální původ
- **Cloquetův kanál** – vzniká zatlačováním primárního sklivce sekundárním sklivcem
- **Sekundární sklivec** – od 4. embryonálního měsíce tvořen ze sítnice
- **Terciální sklivec** – definitivní struktura sklivce a zonulárních vláken

Zraková dráha

- Od smyslových bb. sítnice po zrakové centra v okcipitálním laloku kůry mozkové
- Fotoreceptory $\Rightarrow$ bipolární bb. $\Rightarrow$ gangliové bb. $\Rightarrow$ vrstva nervových vláken sítnice $\Rightarrow$ n. opticus $\Rightarrow$ chiasma opticum $\Rightarrow$ tractus opticus $\Rightarrow$ corpus geniculatum laterale (primární zrakové centrum $\Rightarrow$ Radiatio optica (Gratioletův svazeček) $\Rightarrow$ korová centra okcipitálního laloku (area striata (17), parastriata (18), peristriata (19)))

**Corpus geniculatum
mediale**

**Corpus geniculatum
laterale**

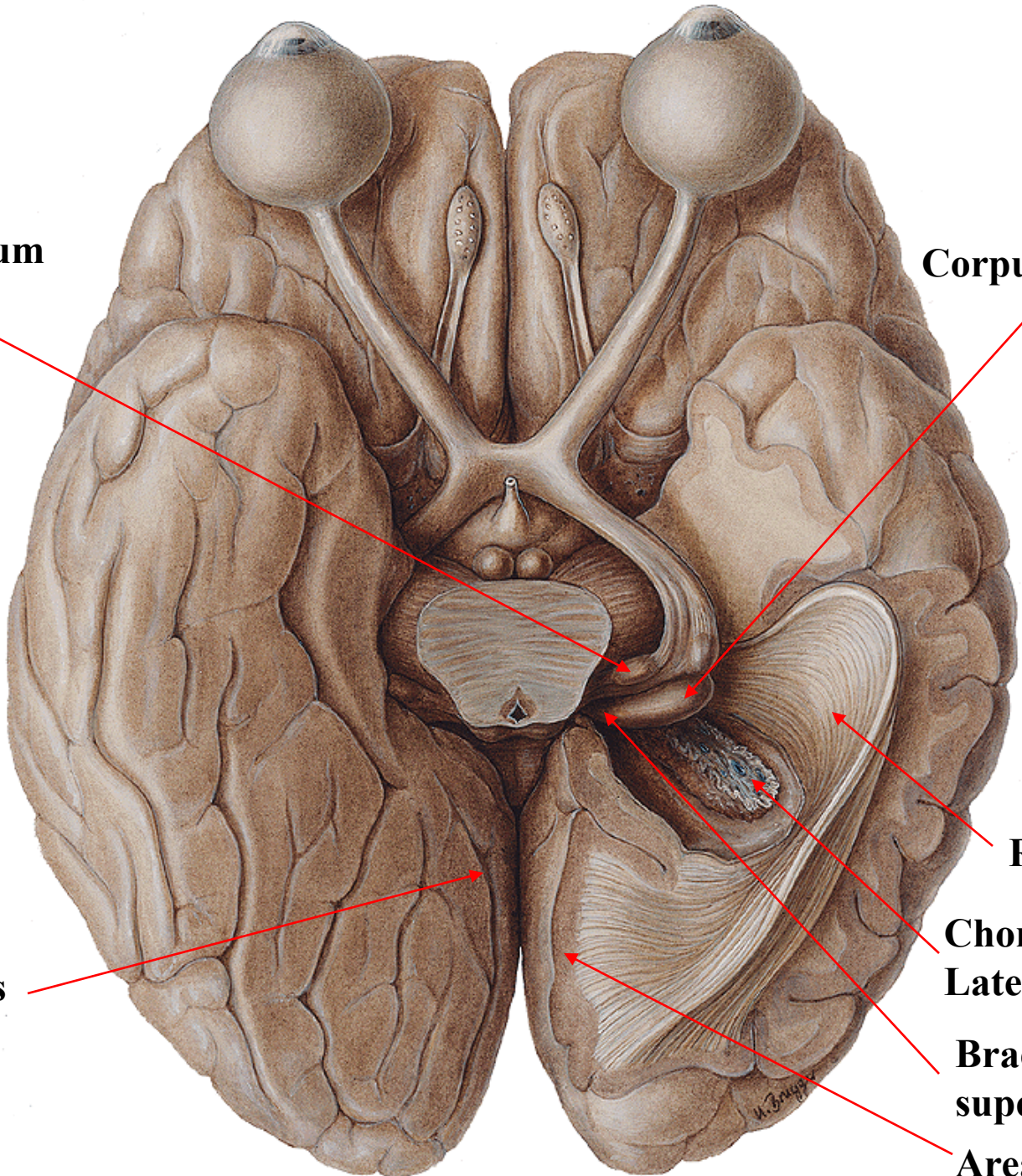
Sulcus calcarinus

Radiatio optica

**Choroidální plexus
Laterální komory**

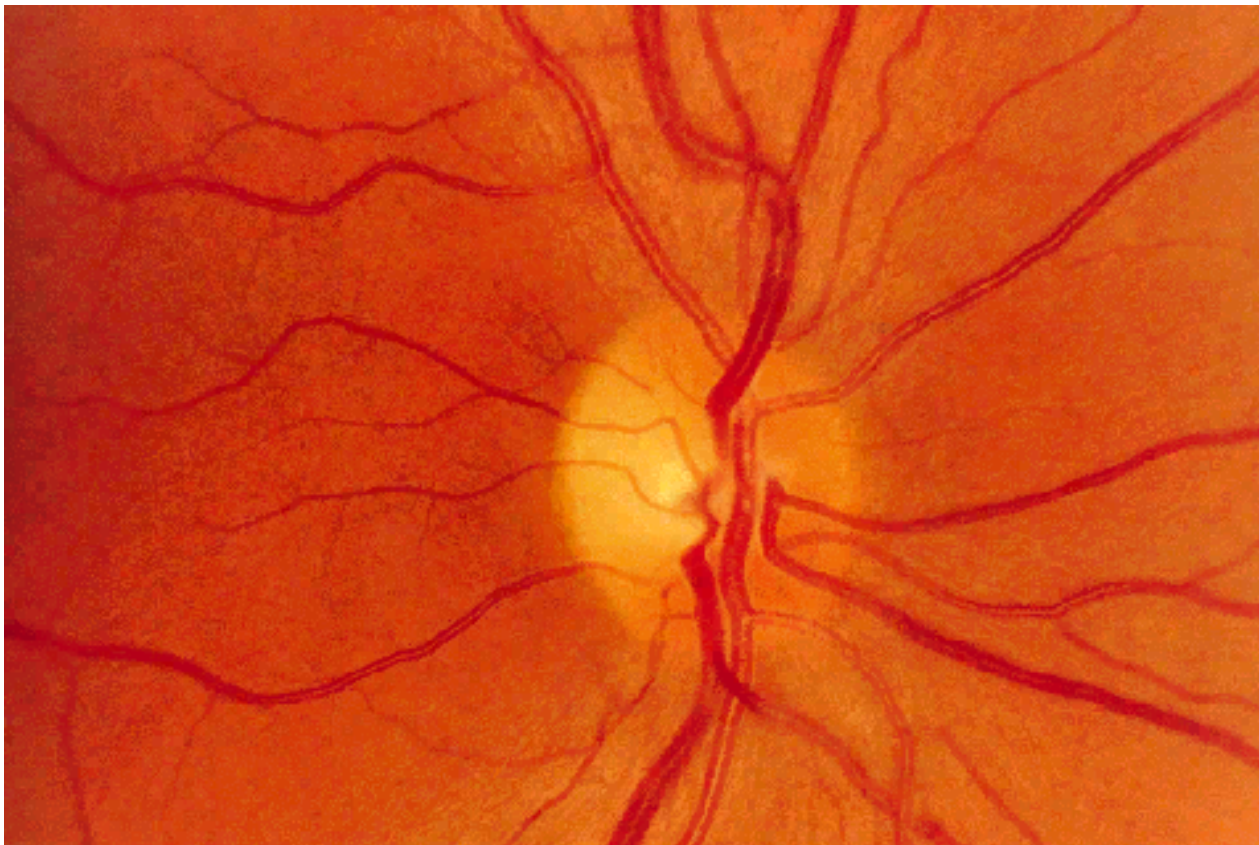
**Brachium
superioris**

Area striata

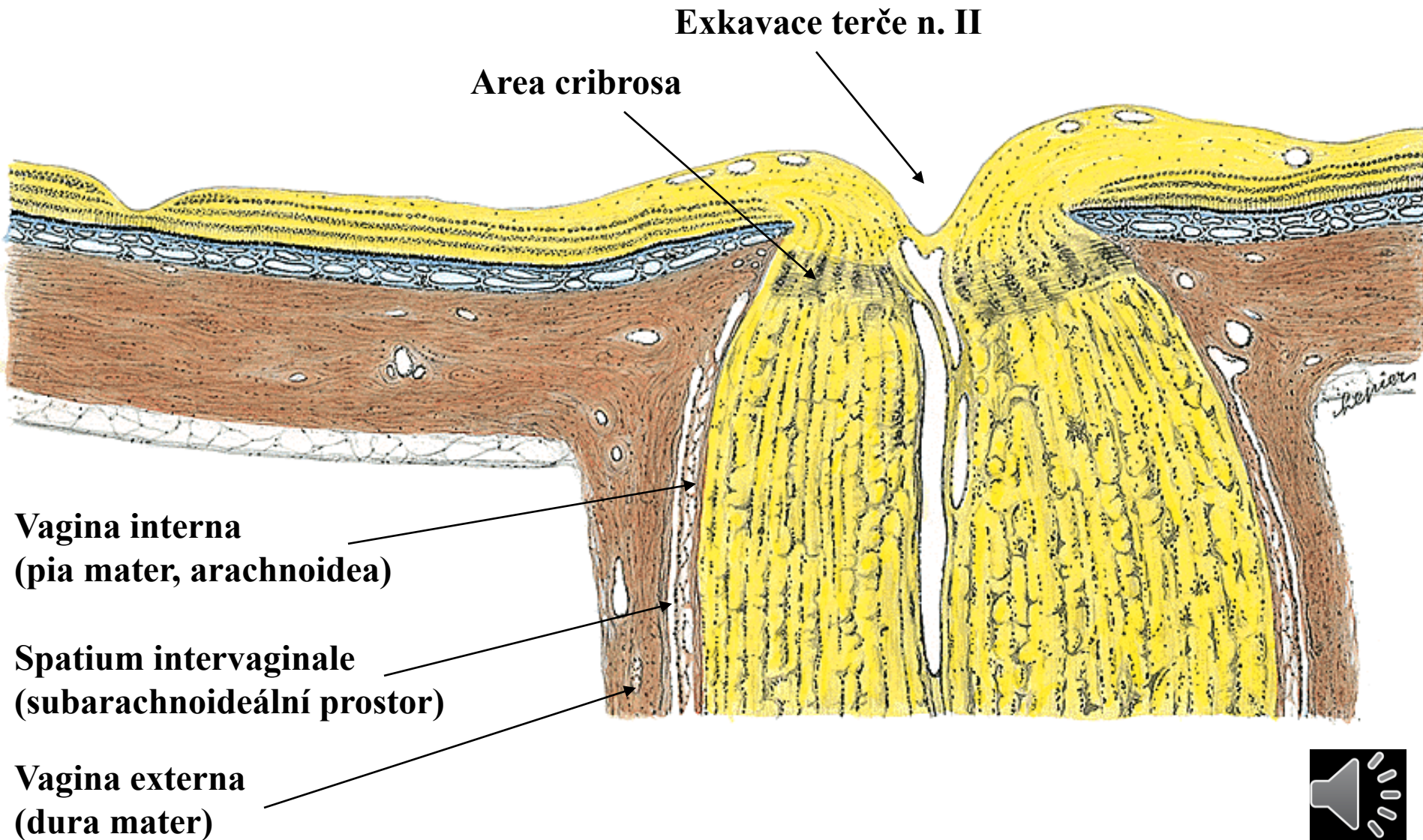

Terč zrakového nervu

PD = 1,5mm

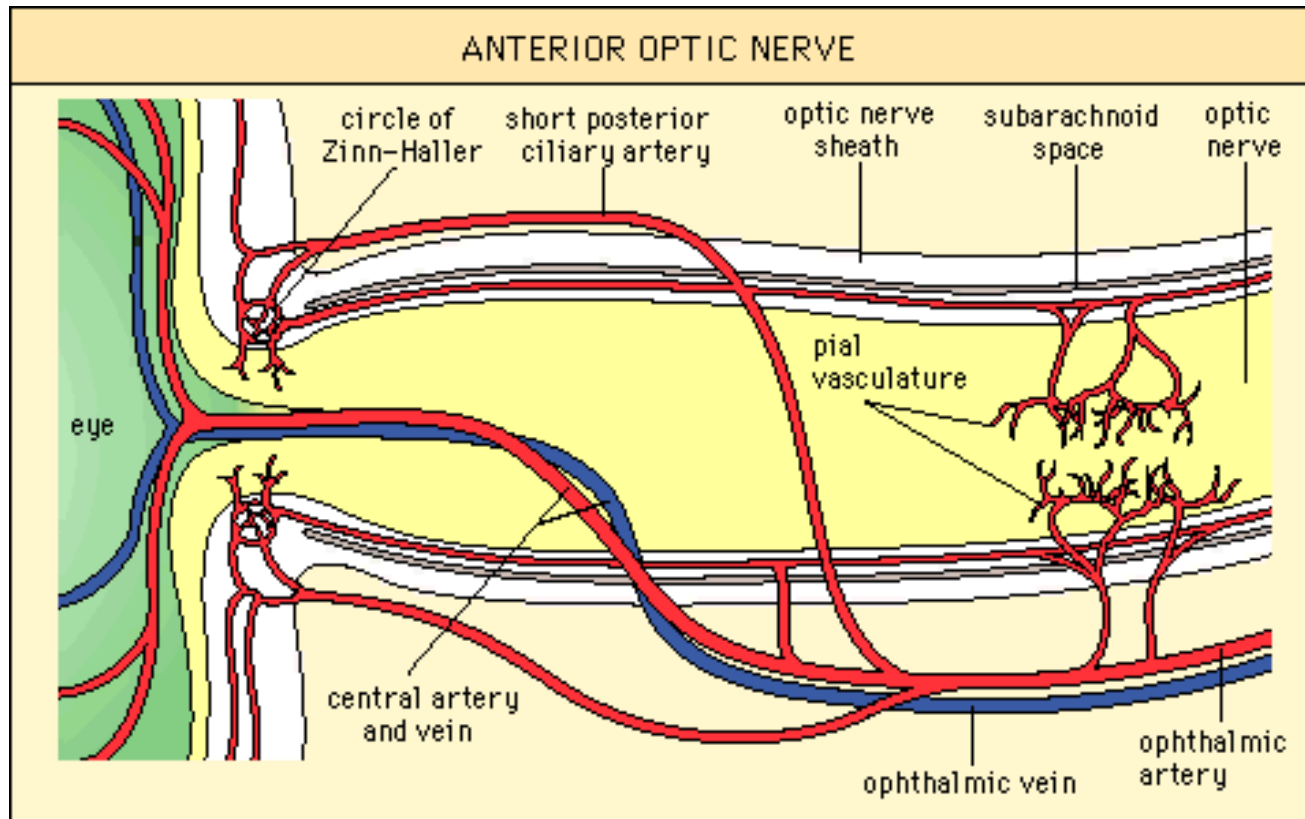
Průřez terčem zrakového nervu

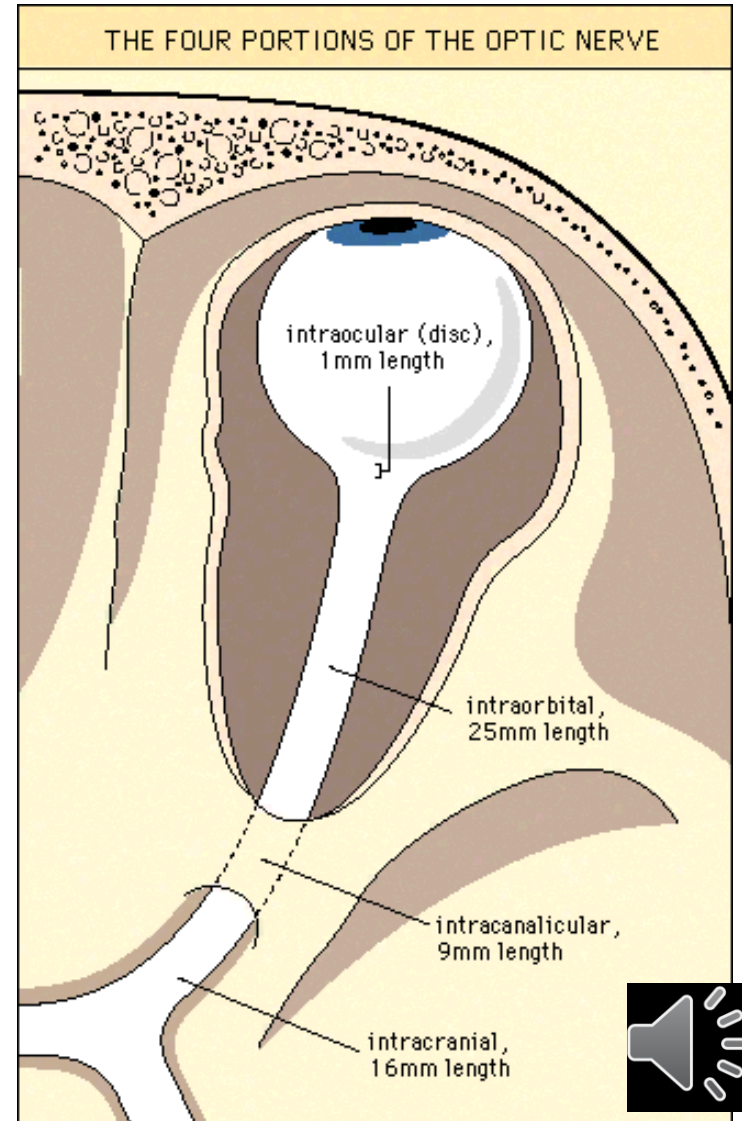
Přední oddíl zrakového nervu

cévní zásobení (periferní a axiální systém)

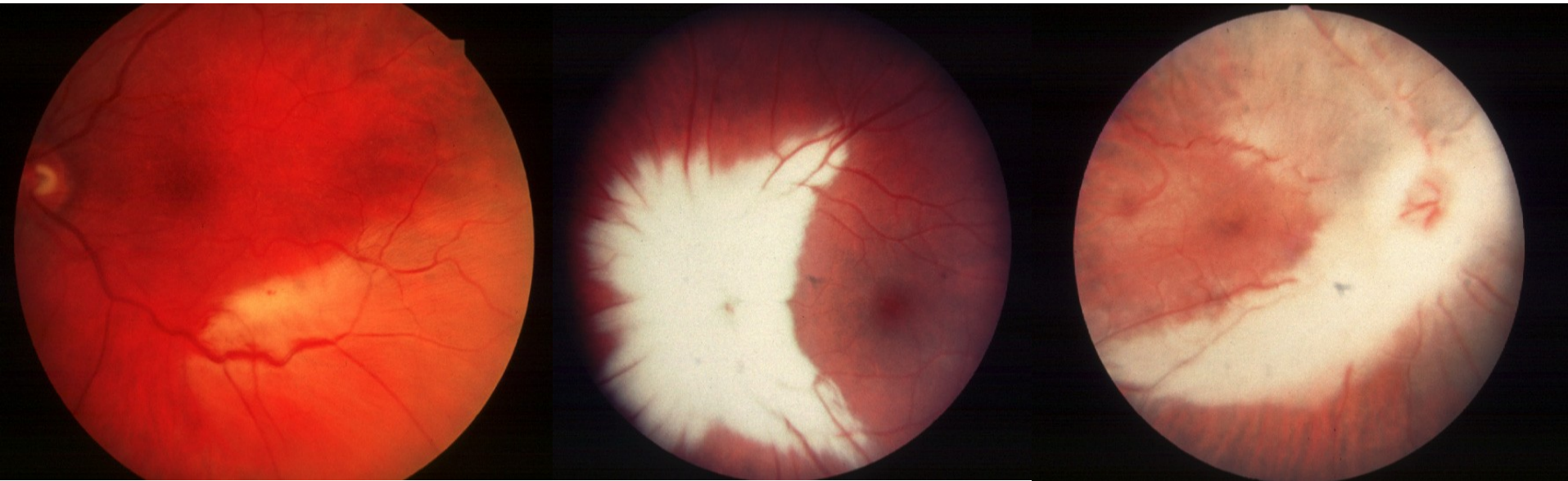

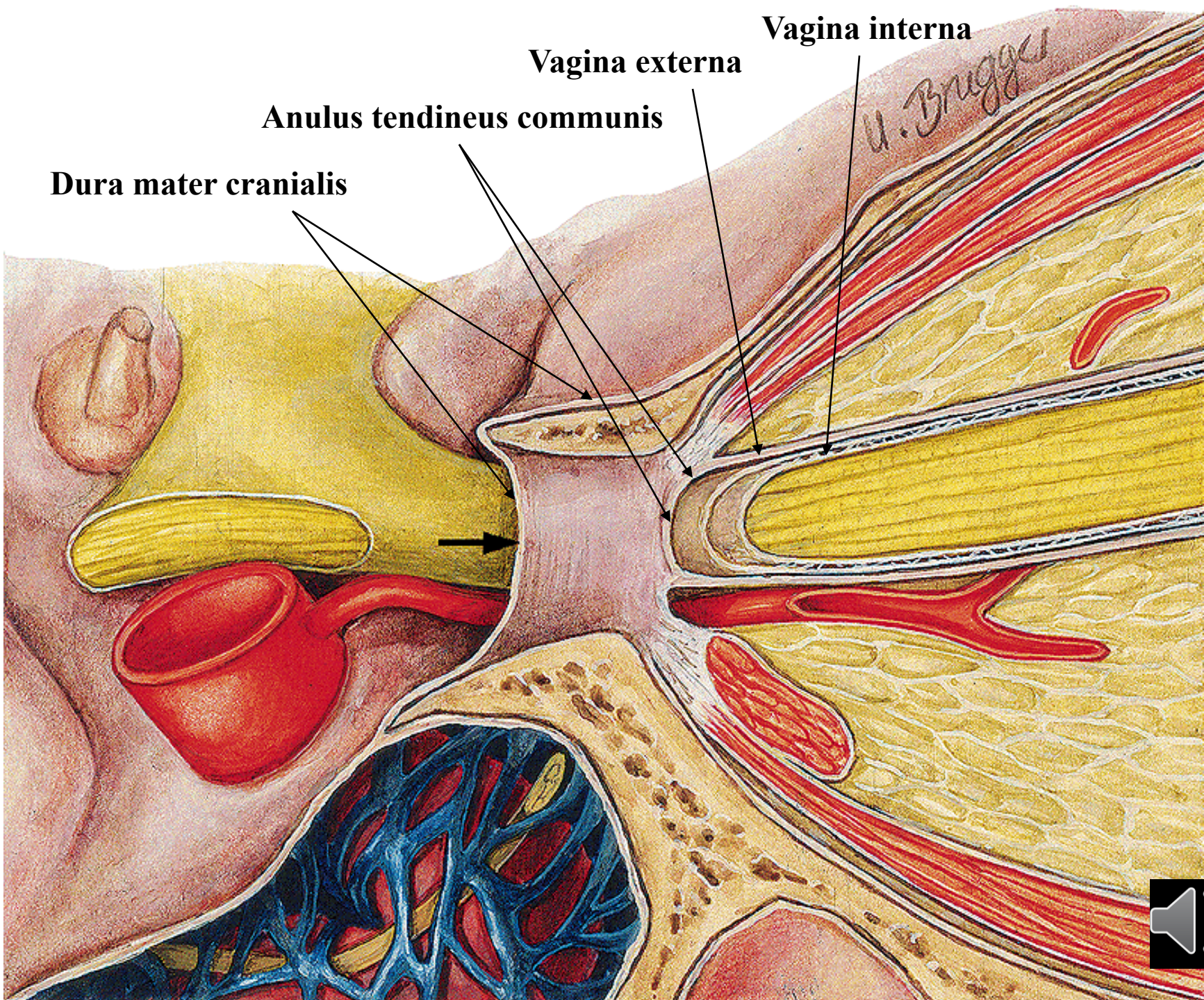
Úseky zrakového nervu

- Délka n. II - 35-55mm, asi 1 milion vláken; 4 úseky
- **Intrasklerální úsek** ⇒ myelinizace nervových vláken
- **Intraorbitální úsek** ⇒ obaly n. II (pleny mozkové); esovitý průběh; vstup a. centralis ret. Do n.II
- **Intrakanalikulární úsek** ⇒ tvrdá plena n. II přechází v periorbitu; a. ophthalmica leží pod n. II
- **Intrakraniální úsek** ⇒ n. II již nemá tvrdou plenu mozkovou
- V n. II je asi tisíc svazečků n. vláken
- Pia mater, arachnoidea, dura mater

Fibrae medullares – myelinizovaná nervová vlákna

Vagina interna

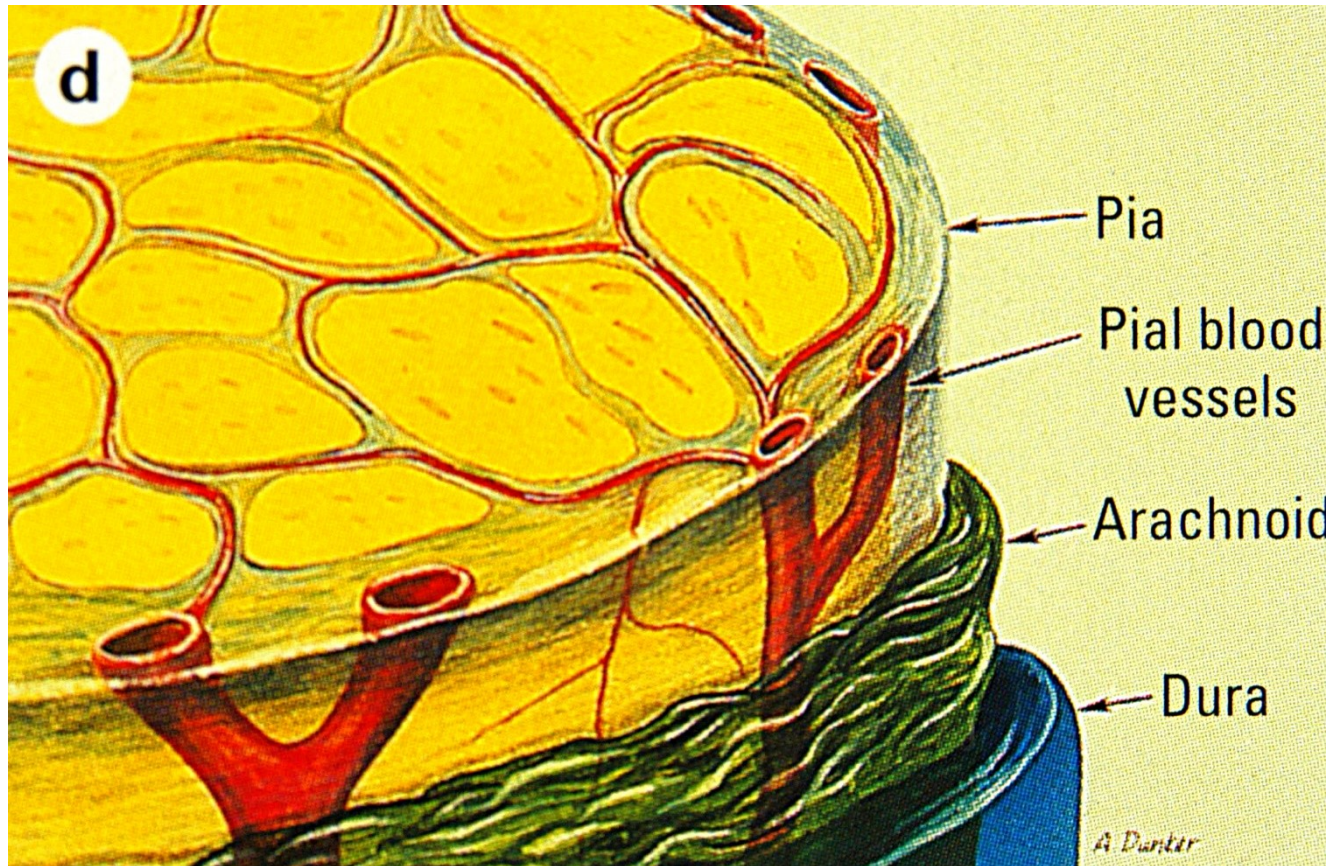
Vagina externa

Anulus tendineus communis

Dura mater cranialis

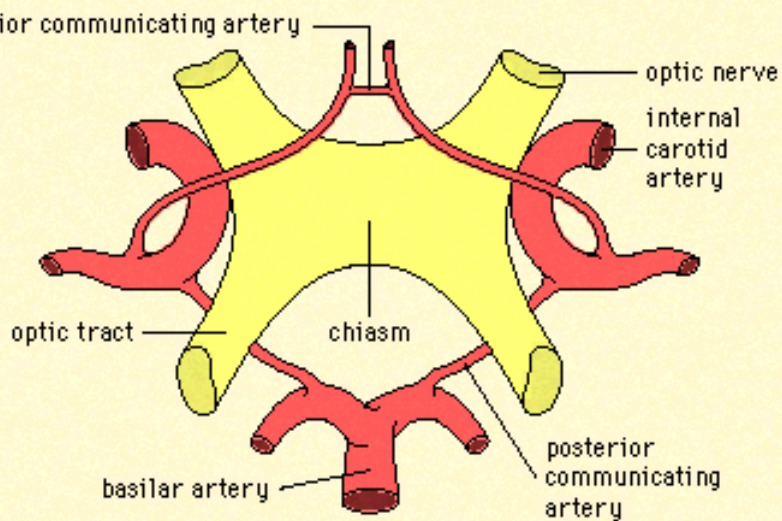

Obaly zrakového nervu

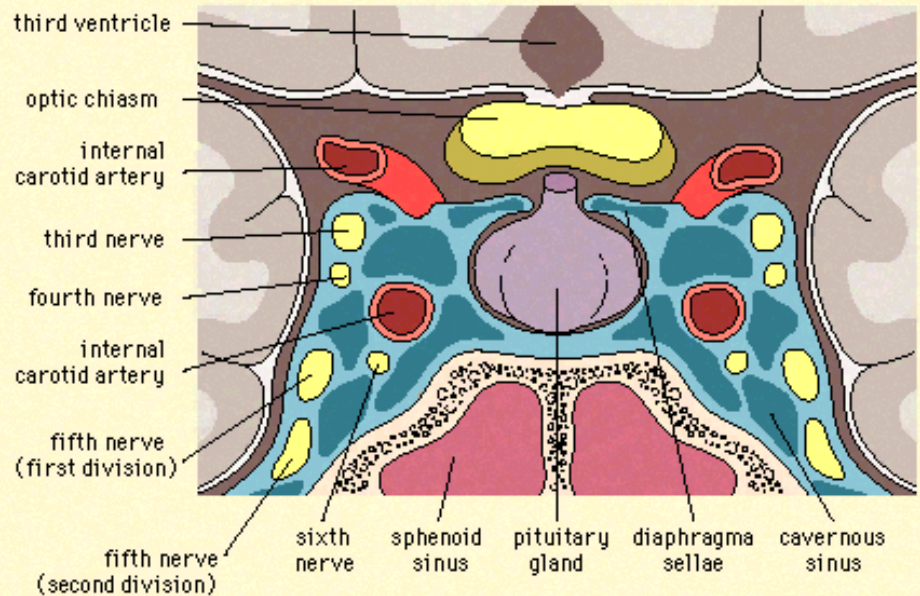

Chiasma opticum

RELATIONSHIP OF THE OPTIC CHIASM, OPTIC NERVES AND OPTIC TRACTS TO THE ARTERIAL CIRCLE OF WILLIS

OPTIC CHIASM AND CAVERNOUS SINUSES (CORONAL SECTION)

Koronární řez skrz chiasma opticum a sinus cavernosus

A. ophthalmica

A. carotis interna

III

IV

VI

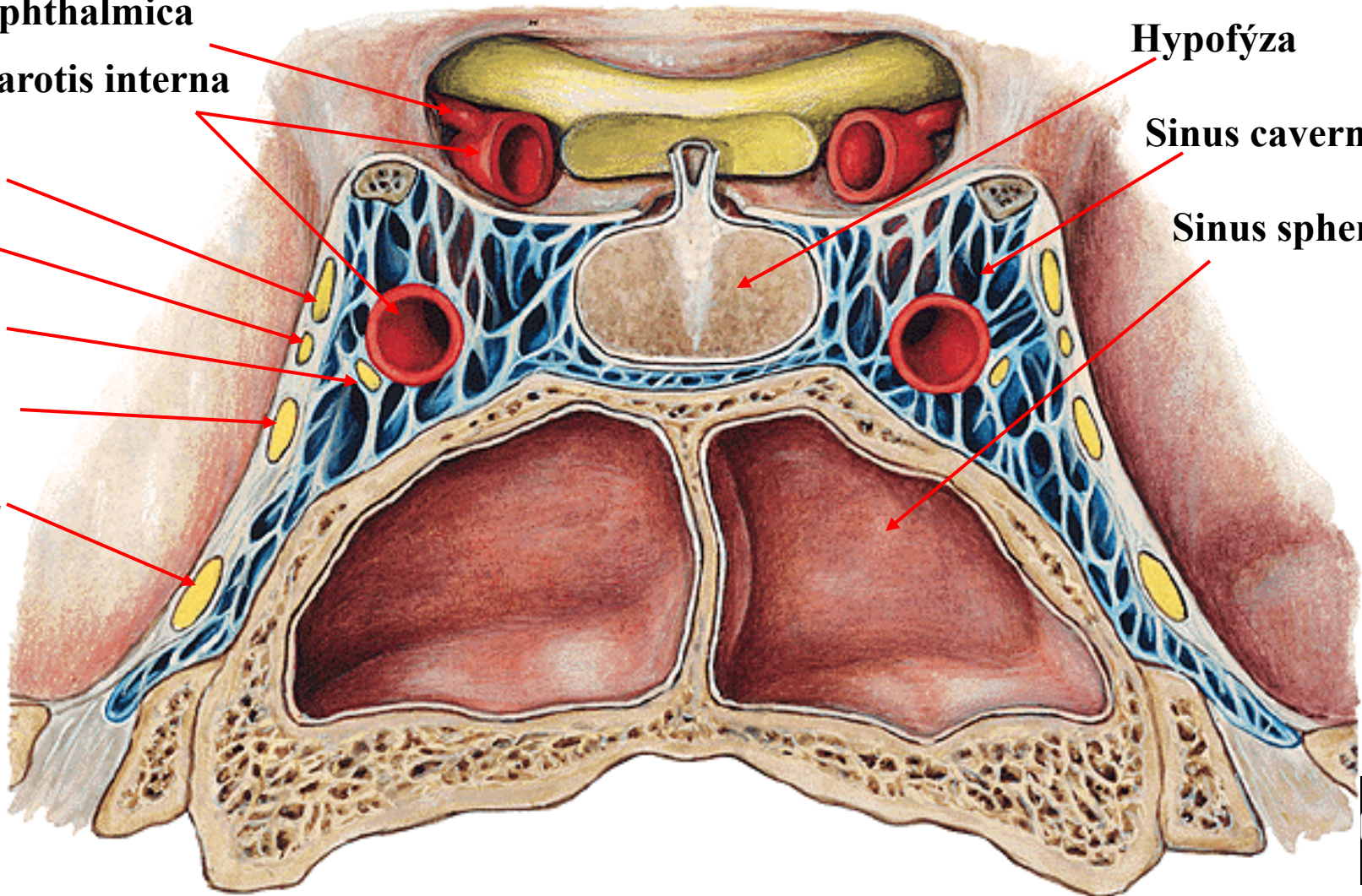
V/1

V/2

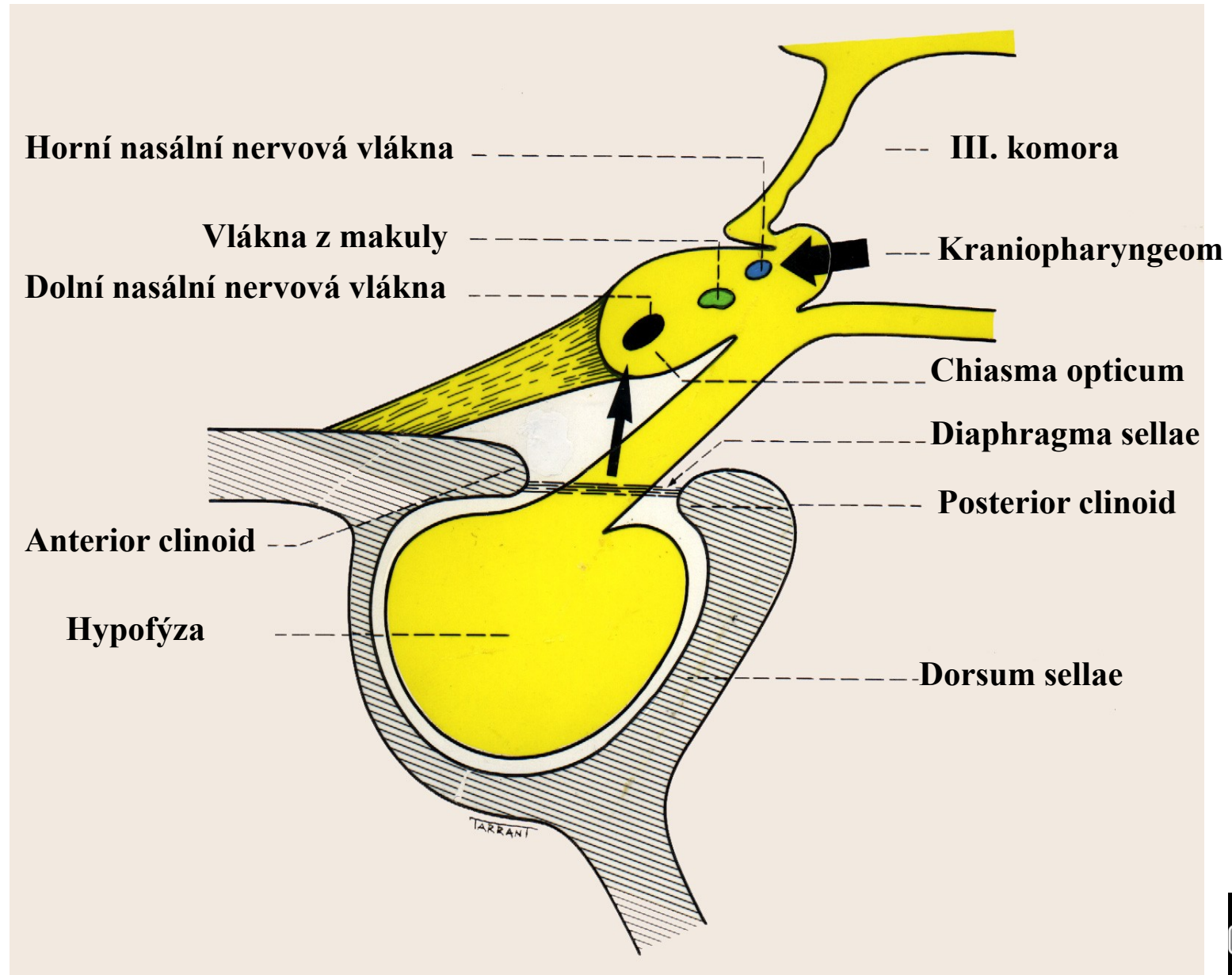
Hypofýza

Sinus cavernosus

Sinus sphenoidalis

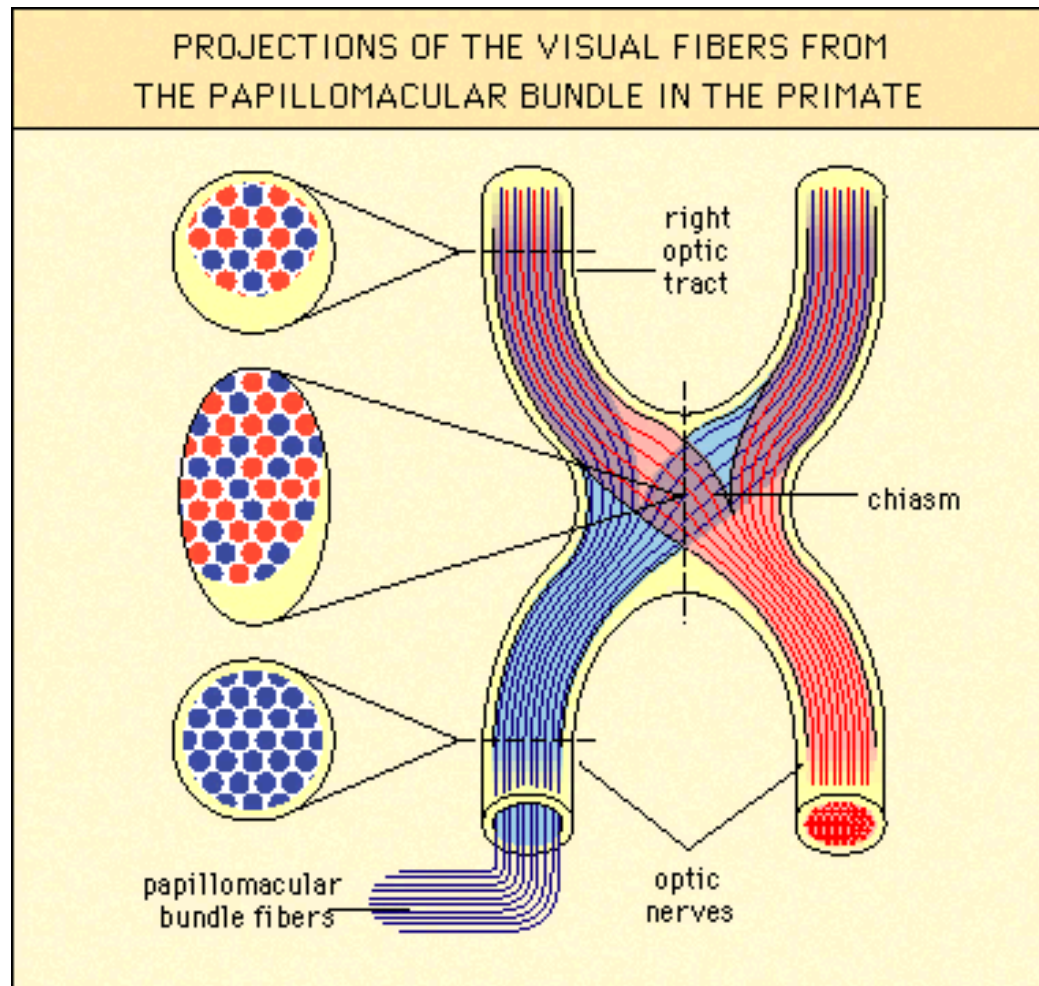

Sagitální řez skrz chiasma opticum a hypofýzu

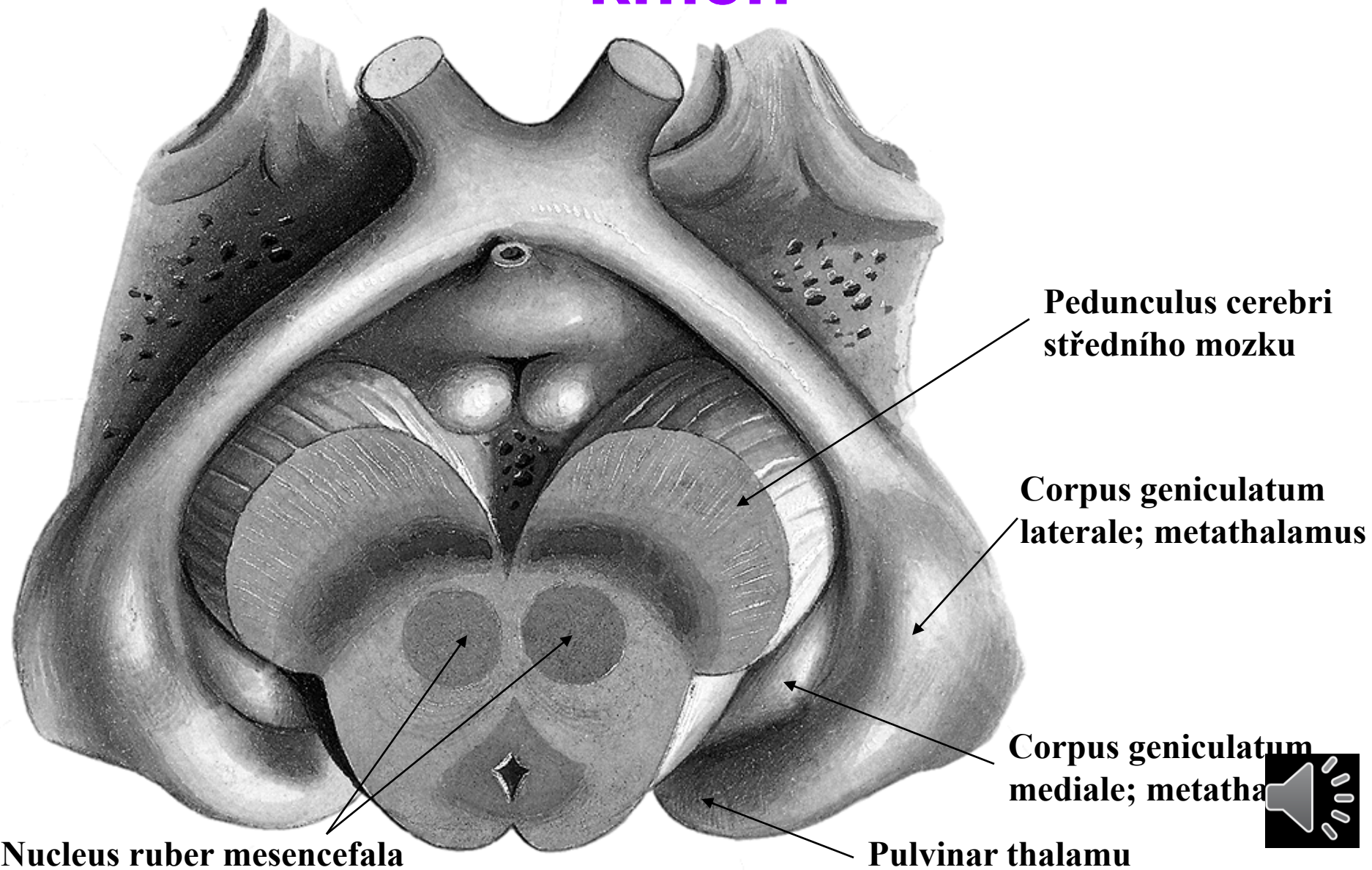

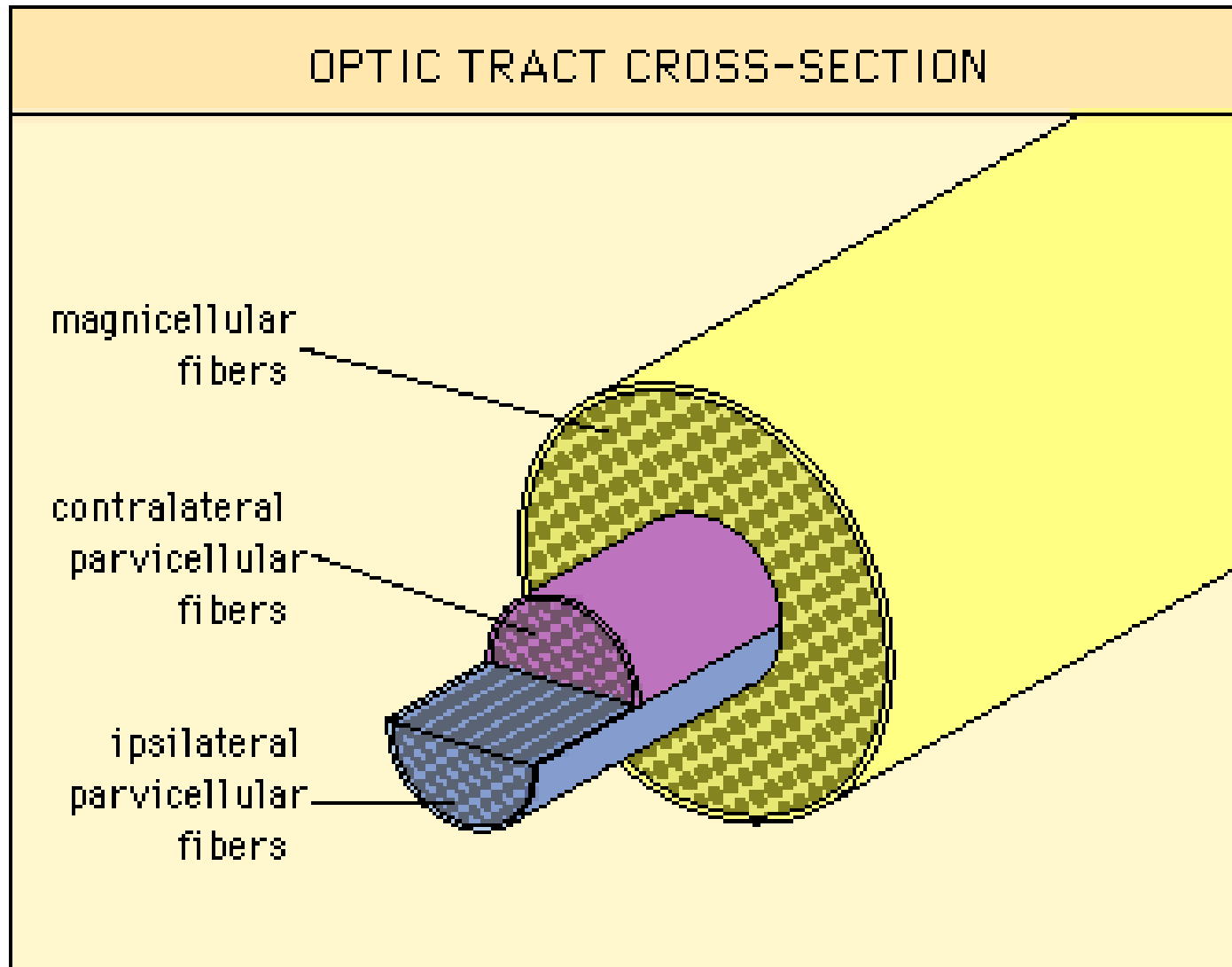
Makulární vlákna se částečně kříží a částečně nekříží

Tractus opticus obkružující mozkový kmen

Průřez tractus opticus

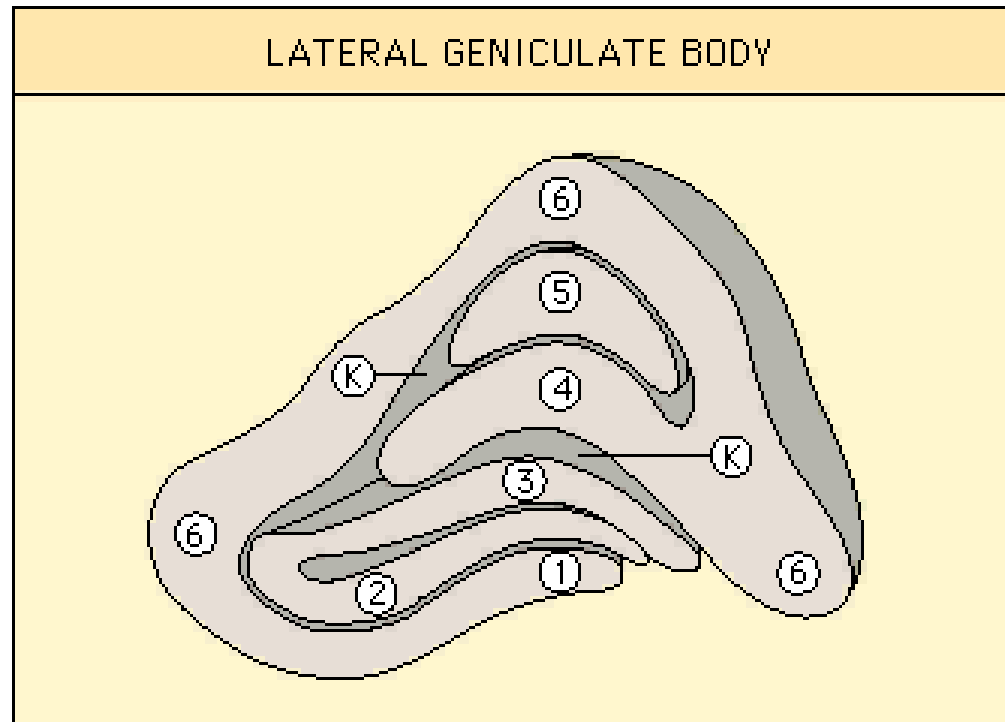

Corpus geniculatum laterale

- **Primární, subkortikální zrakové centrum** - zakončení primární zrakové dráhy v thalamu mezimozku
- Gangliové bb. se zde přepojují na III. neuron zrakové dráhy
- Buněčná jádra tvoří **6 vrstev** šedé hmoty mozkové
- Každé aferentní nervové vlákno je spojeno s jádry 3 vrstev
- Makulární vlákna se napojují na větší počet buněk
⇒ zesílení impulzů

Corpus geniculatum laterale sagitální řez

- Vlákna K probíhají mezi lamelami
- Zkřížená vlákna jsou napojena na vrstvu 1, 4, 6
- Nezkřížená vlákna jsou spojena s vrstvami 2, 3 a

Corpus geniculatum laterale

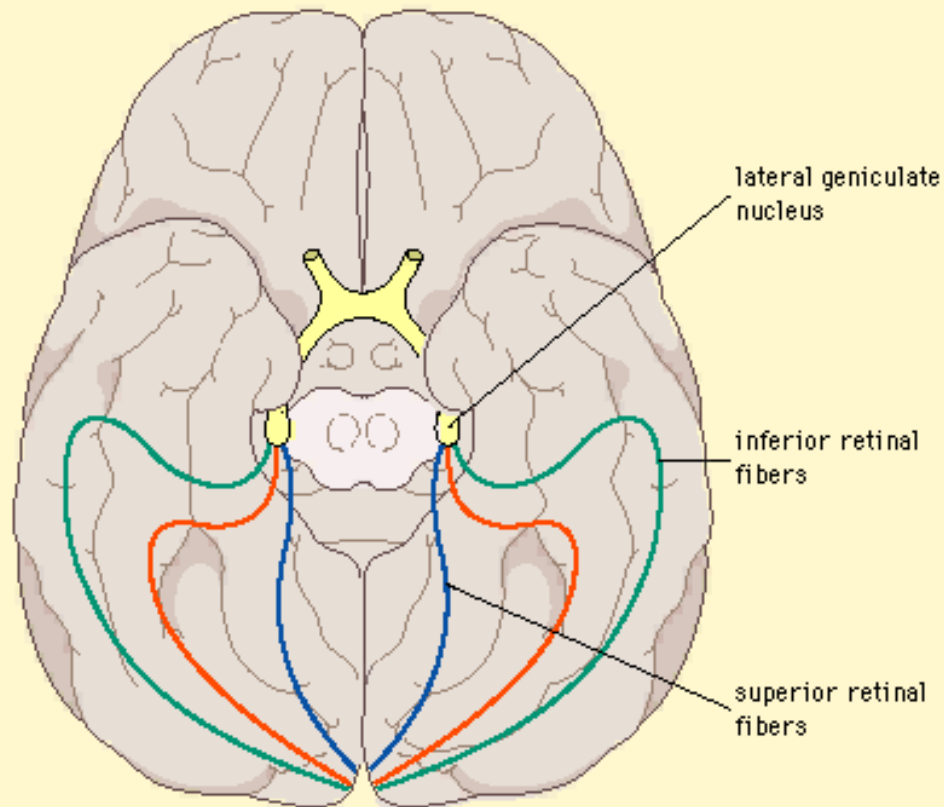
Dle velikosti neuronů lze vrstvy CGL rozdělit na:

- Magnicelulární neuroomy (buňky M) - nejvíce zastoupeny ve vrstvách 1 a 2. Snad nesou informace týkající se vnímání pohybu a nižšího kontrastu, nižší prostorové frekvence.
- Parvicelulární neurony (buňky P) - ve vrstvách 3-6. Snad nesou informace o vnímání barev a rozlišovací schopnosti zraku (kontrastní citlivost o vysoké prostorové frekvenci)
- Koniocelulární neurony (buňky K) se nacházejí v interlaminárních zónách a povrchových vrstvách CGL. Dostávají impulsy z retiny a colliculus superior. Zajišťují asi modulaci informací z obou systémů (P i M)

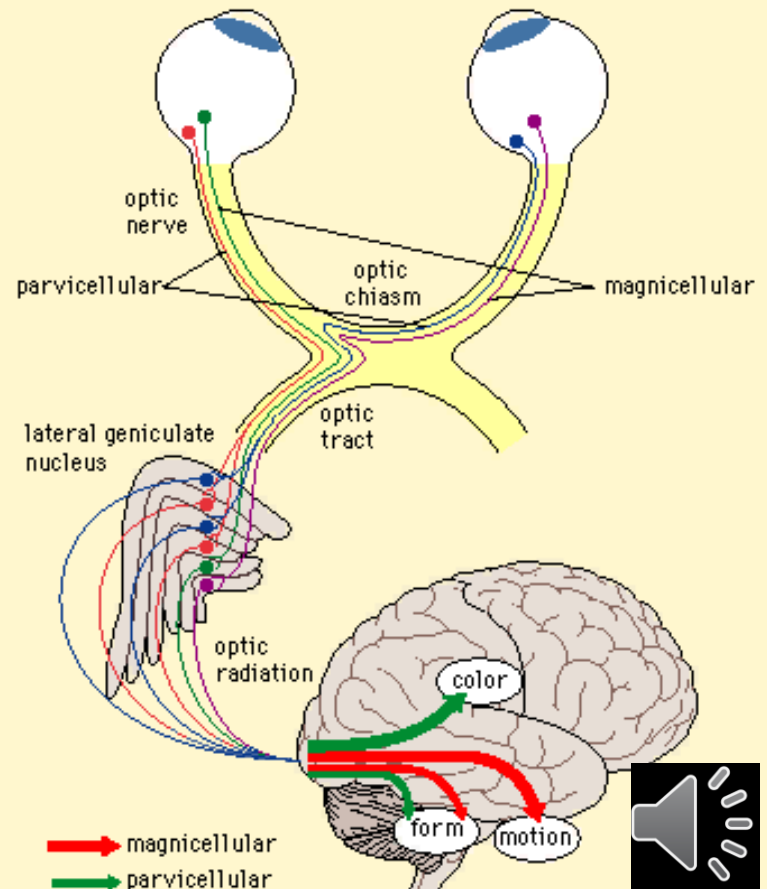

Radiatio optica - Gratioletův svazeček – tractus geniculocorticalis

OPTIC TRACT PATHS

DISTRIBUTION OF HIGHER-ORDER VISUAL PROCESSING

**Corpus geniculatum
mediale**

**Corpus geniculatum
laterale**

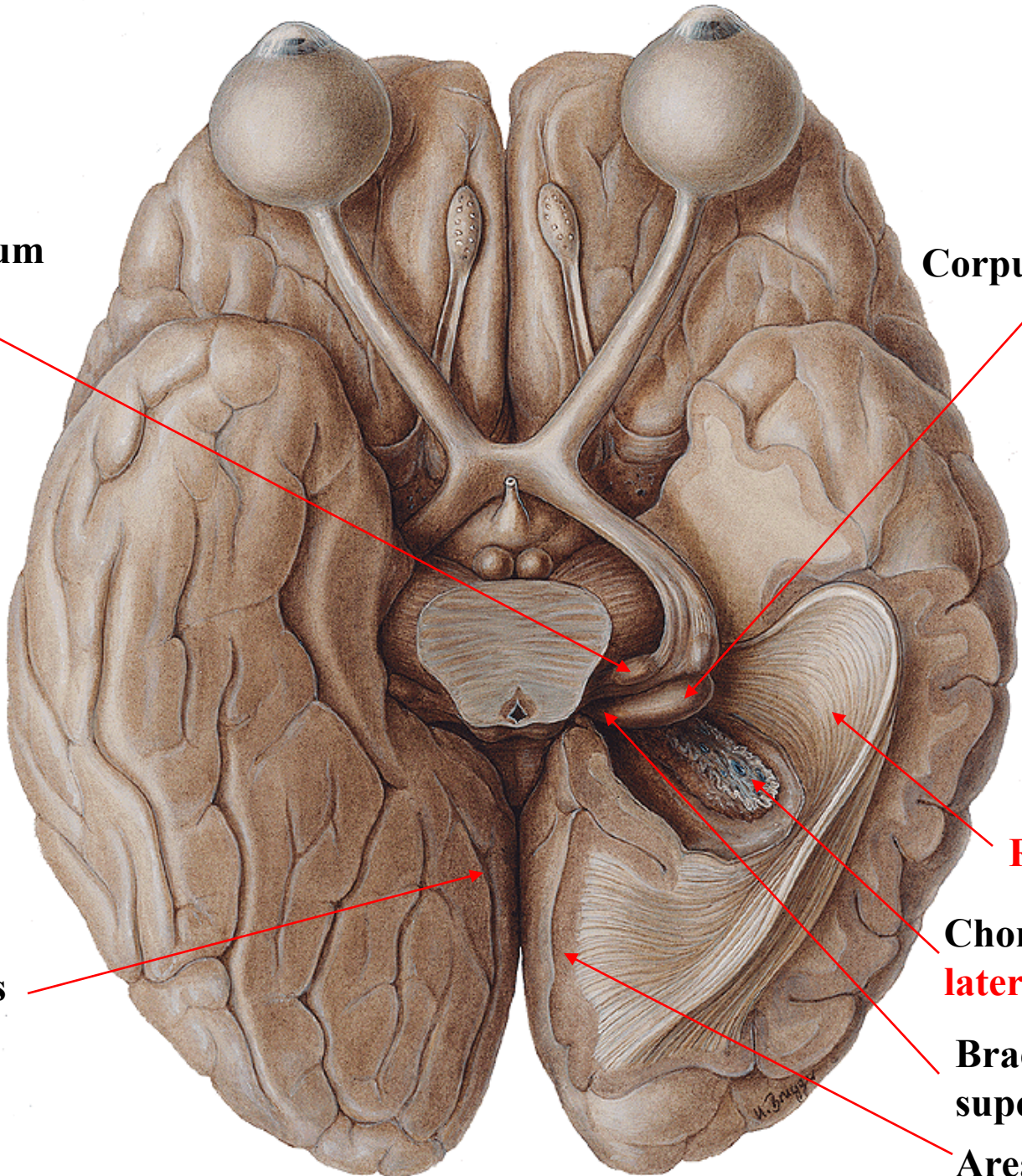
Sulcus calcarinus

Radiatio optica

**Choroidální plexus
laterální komory**

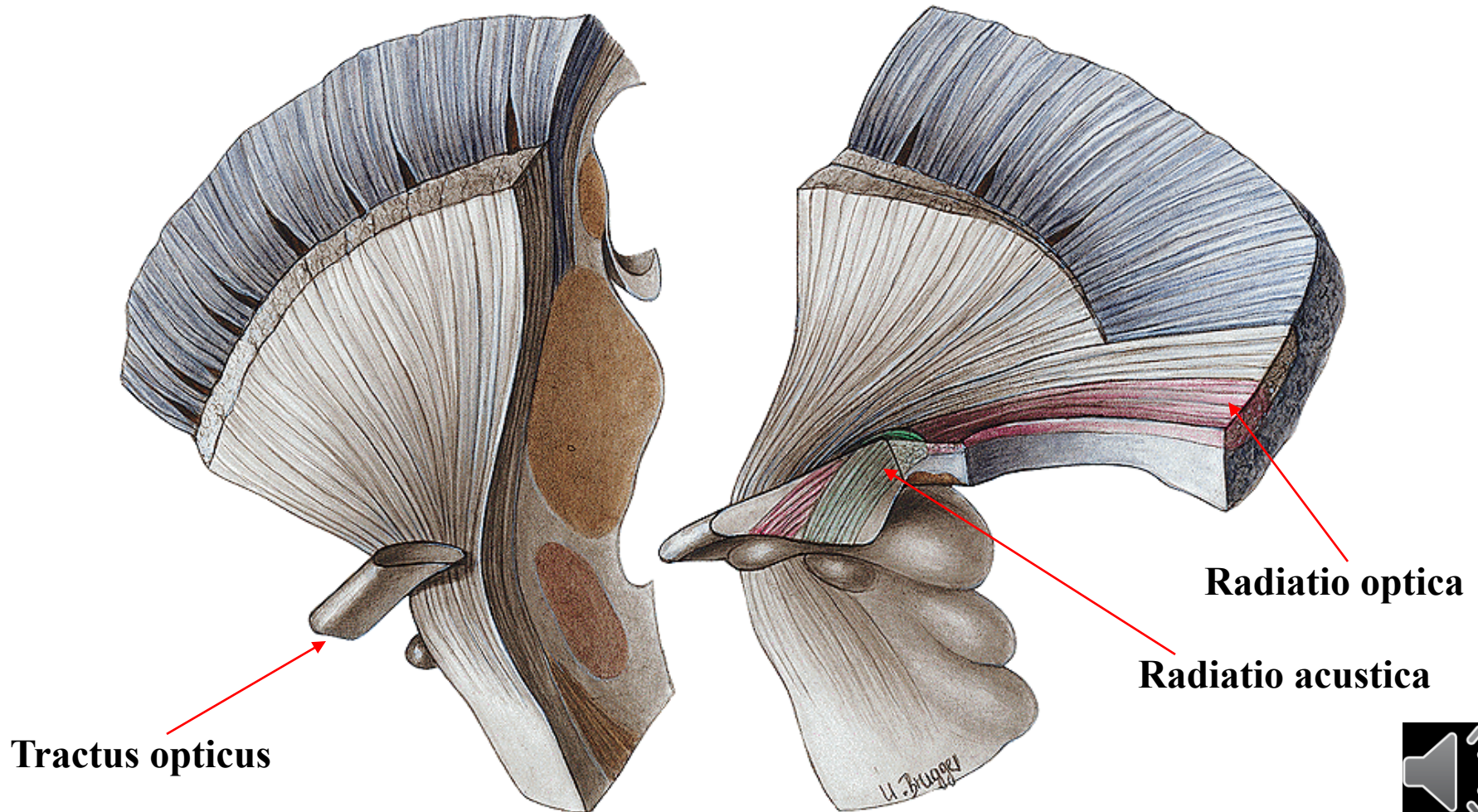
**Brachium
superioris**

Area striata

Radiace thalamu

Korová zraková centra okcipitálního laloku

- **area striata (17; V1)**
area parastriata (18; V2, V3, VP)
area peristriata (19; V3A, LO, V7, V8, V4v)
- V area striata končí vlákna zrakové dráhy
- Area striata - informace z makuly se projekují do kaudální poloviny zrakového kortexu, informace z periferie zorného pole se projekují rostrálně
- Začíná zde zpracování zrakového vjemu: barvy, pohybu a tvaru

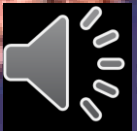
V area striata končí vlákna zrakové dráhy

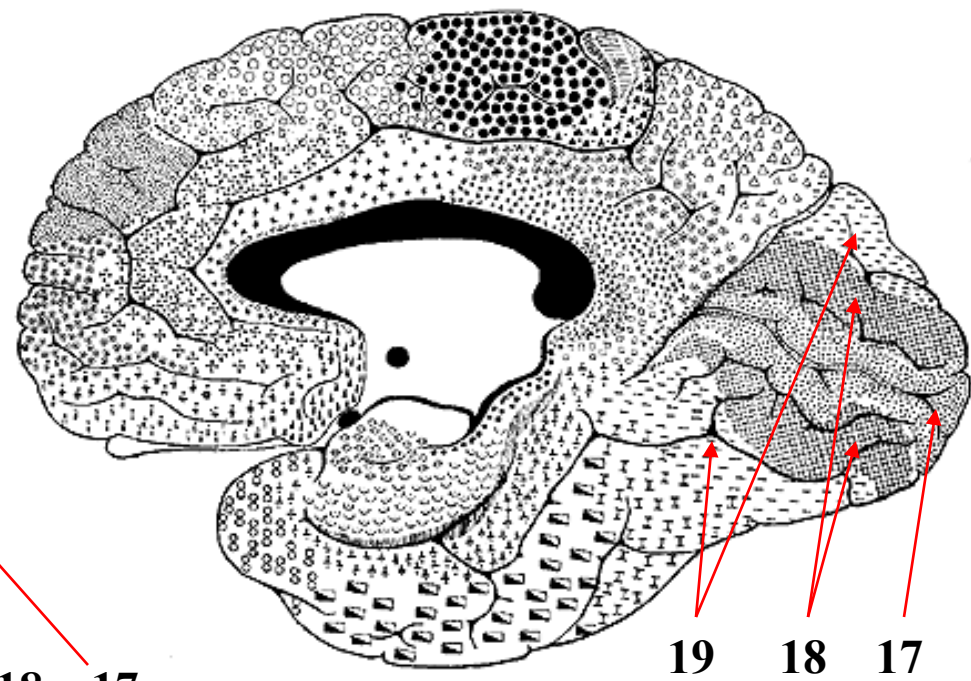
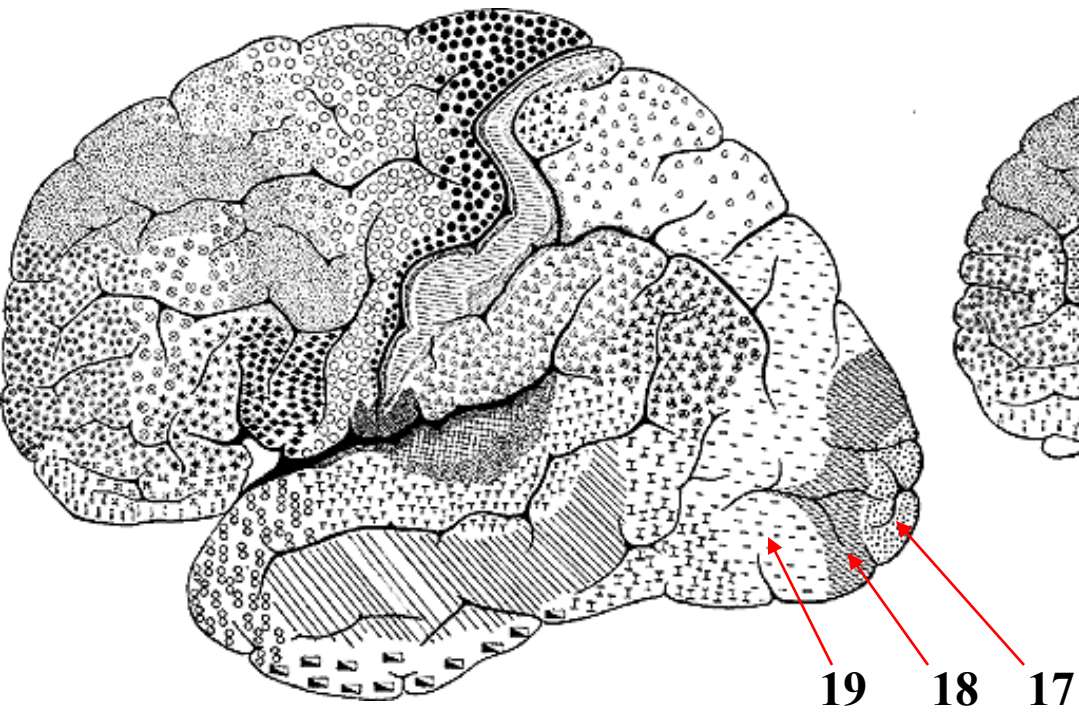
Visual cortex - area 17

Cuneus

Lingual gyrus

Okcipitální korová zraková centra

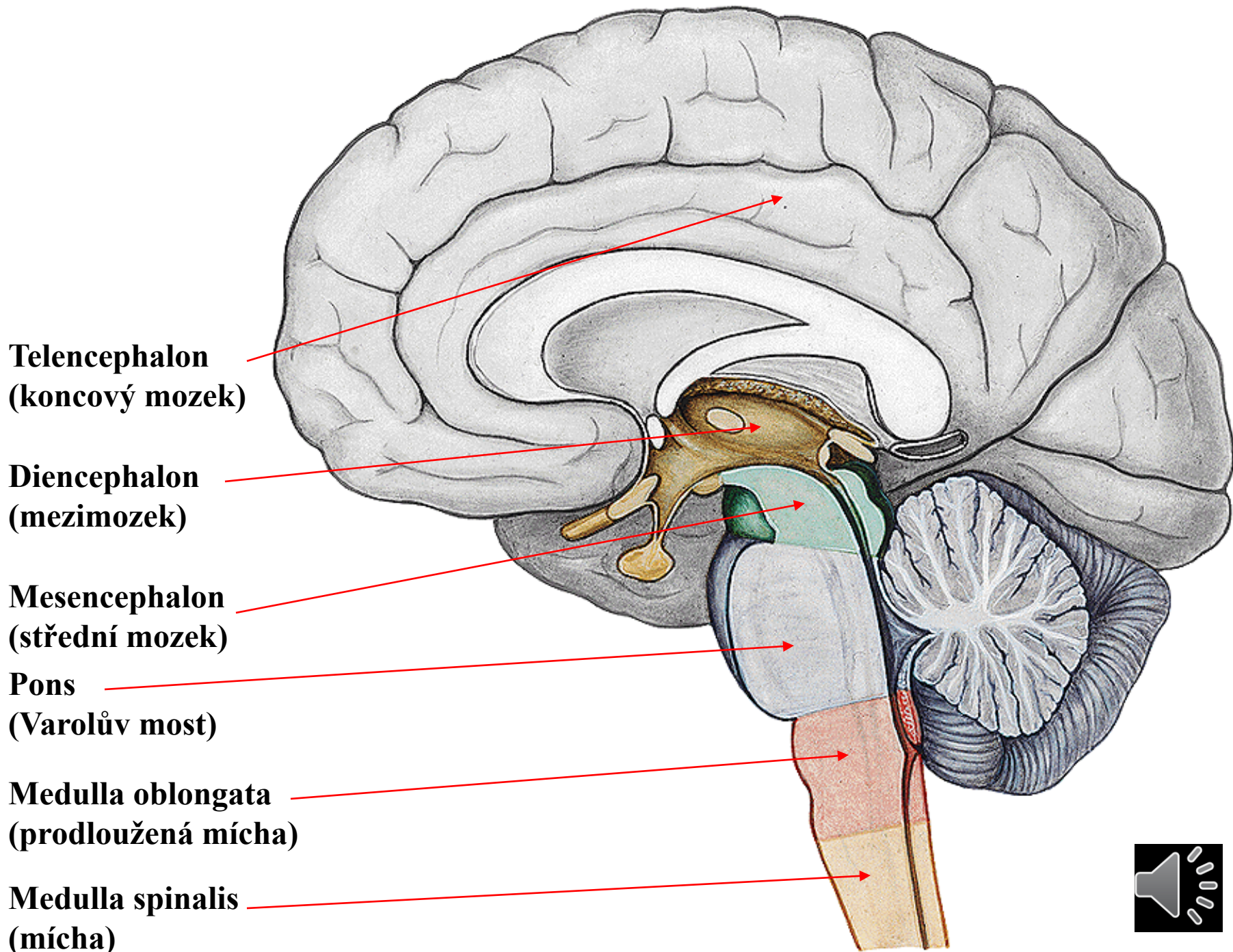
- **area parastriata a peristriata** slouží k integraci zrakových vjemů s dalšími korovými centry a funkcemi a k dalšímu zpracování zrakového vjemu.
- **Area parastriata** je vyhrazena optomotorické koordinaci očí
- **Area peristriata** slouží pro integraci zrakových informací s ostatními smyslovými, fatickými a mentálními aktivitami
- **V8** zpracování vnímání barev; **V3A** zpracování vnímání pohybu; **LO** percepce velkých objektů

Nervové zásobení oka

- **Motorické nervy**
  - **n. oculomotorius (III)**
  - **n. trochlearis (IV)**
  - **n. abducens (VI)**
  - **n. facialis (VII)**
- **Senzitivní nervy**
  - **n. trigeminus (V) {n. ophthalmicus, n. maxillaris, n. mandibularis}**
- **Autonomní nervy**
  - **parasympaticus (n. III, n. VII), sympaticus, ganglion ciliare**

Nervová jádra mozkového kmene

**Parasympatické Edinger
Westphalovo jádro n. III**

Jádro n. III

Jádro n. IV

Motorické jádro n. V

Jádro n. VI

Jádro n. VII

**Nucleus salivatorius
superior n. VII**

**Nucleus salivatorius
inferior**

Nucleus ambiguus

**Nucleus dorsalis
nervi vagi**

**IV. Komora
mozková**

Corpus pineale

Pulvinar thalami

Corpus geniculatum
mediale

**Corpus geniculatum
laterale**

Colliculuc superior

Colliculuc inferior

**Jádro n.V (mesencefalické,
pontinní, spinální)**

**Nucleus cochlearis
posterior**

**Nucleus vestibularis
medialis**

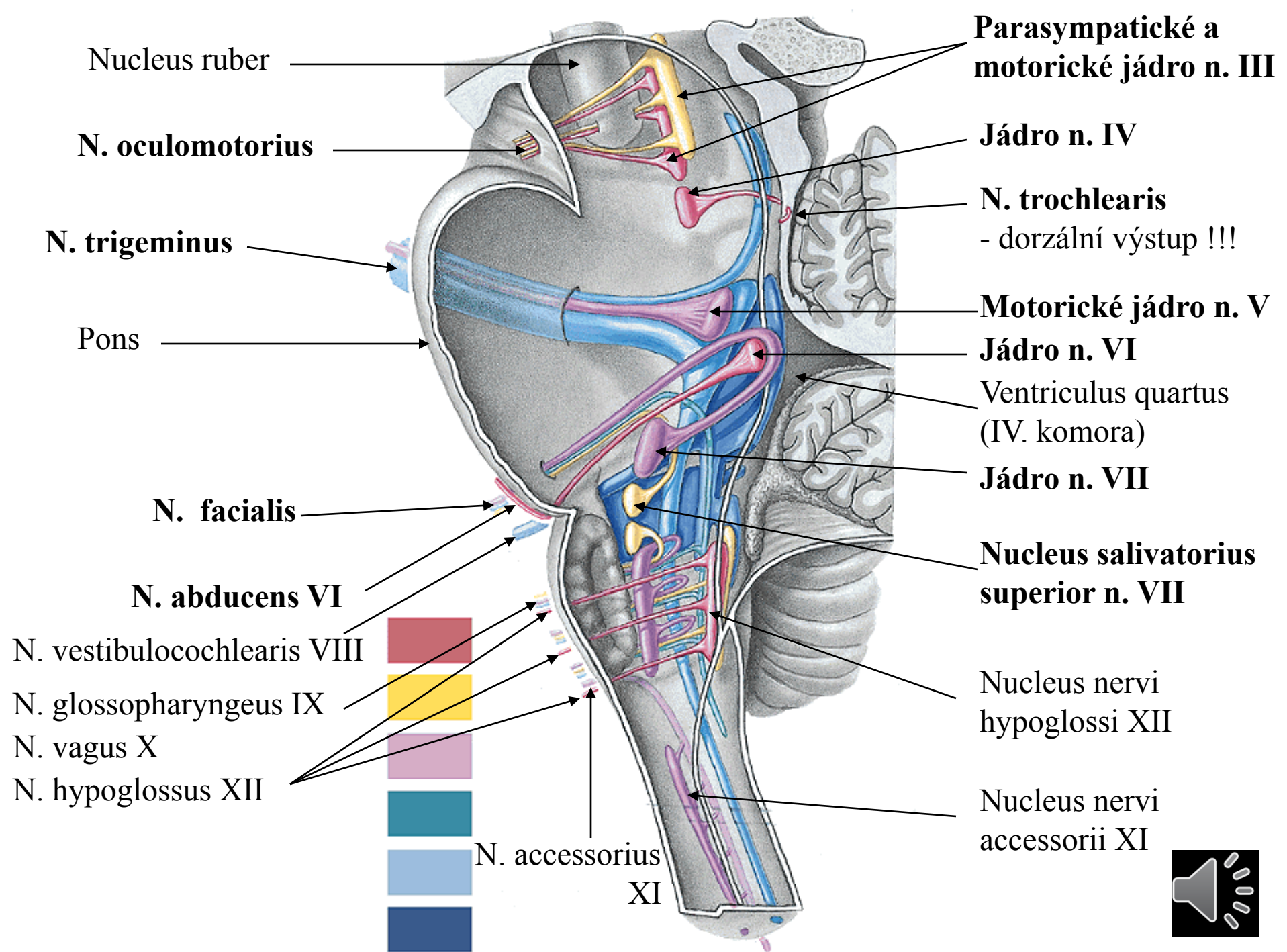

Nucleus solitarius

Nucleus nervi accessorii

Motorická inervace oka

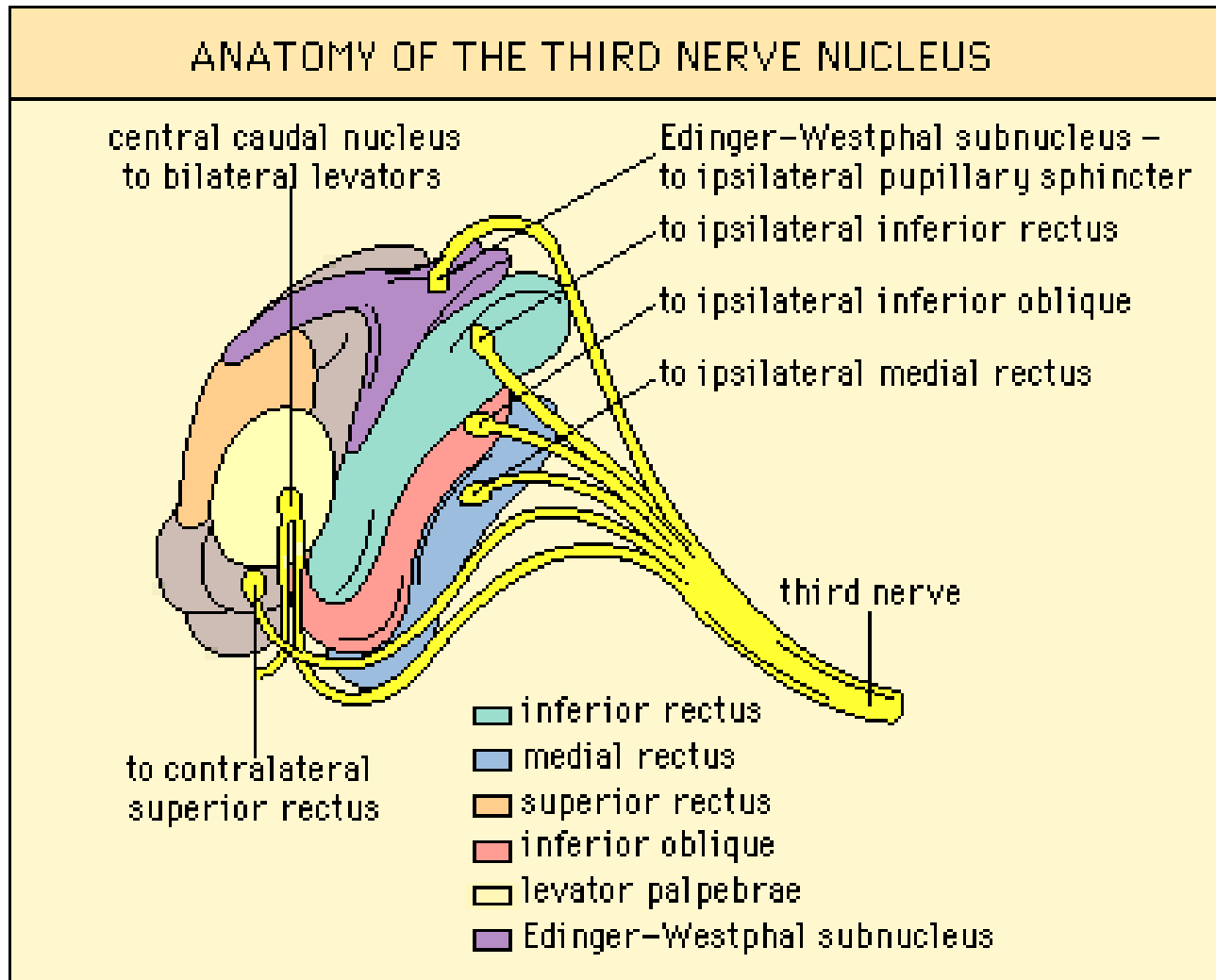

N. oculomotorius (III)

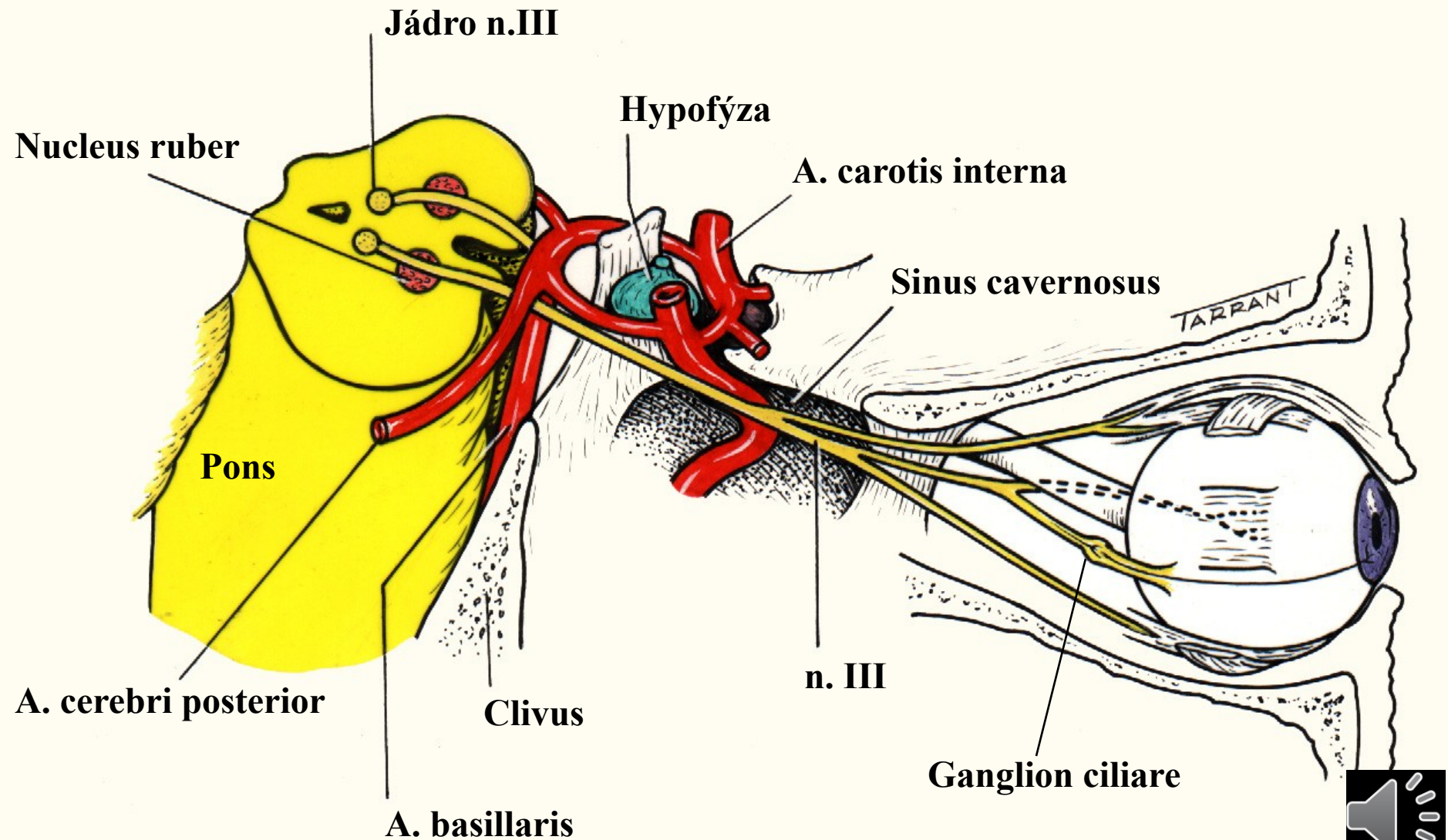
- **Jádrový komplex leží v mesencefalu na úrovni colliculus superior pod Silviovým akveduktem**
- **Podjádro pro m. levator palpebrae superioris je nepárová středová struktura, která inervuje oba levátory (pravého i levého oka) !!**
- **Podjádro pro m. rectus superior je párové a inervuje kontralaterální horní přímý sval**
- **Podjádra pro m. rectus medialis, inferior a m. obliquus inferior jsou párové a inervují stejnostranné svaly**

Struktura jádrového komplexu n.III

N. oculomotorius (III) - průběh nervu

N. trochlearis (IV)

A. Carotis interna

A. Communicans post.

III

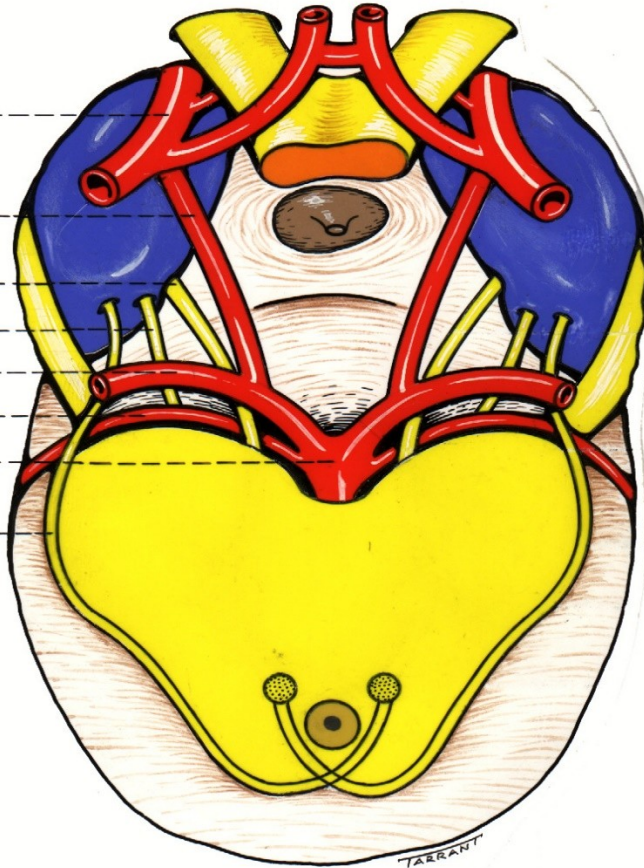
VI

A. cerebri post.

A. Cerebellaris super.

A. basillaris

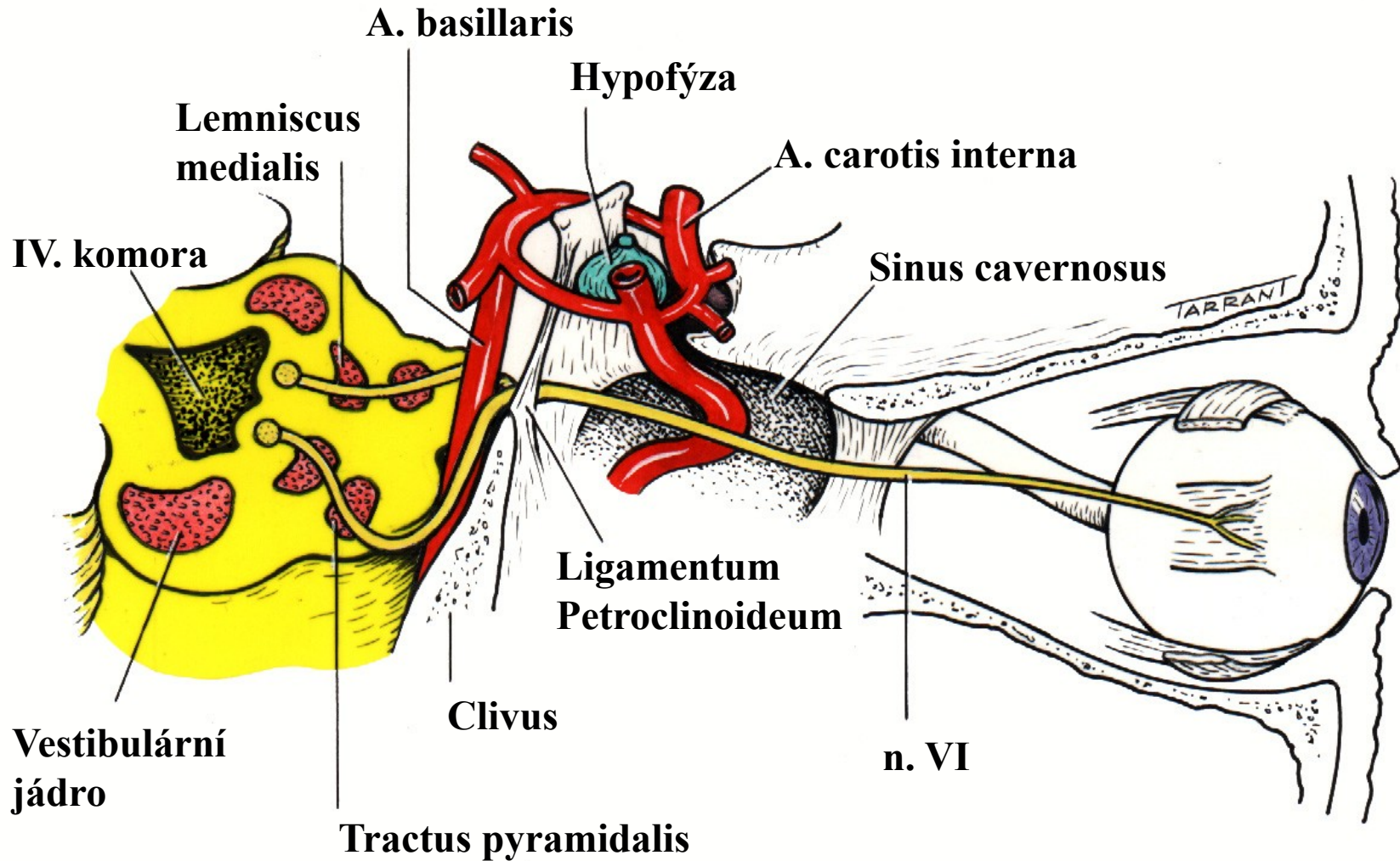
IV

- Jediný hlavový nerv, který vybíhá dorzálně !!!
- Zkřížený hlavový nerv !
- Velmi dlouhý průběh; tenký nerv

N. abducens (VI)

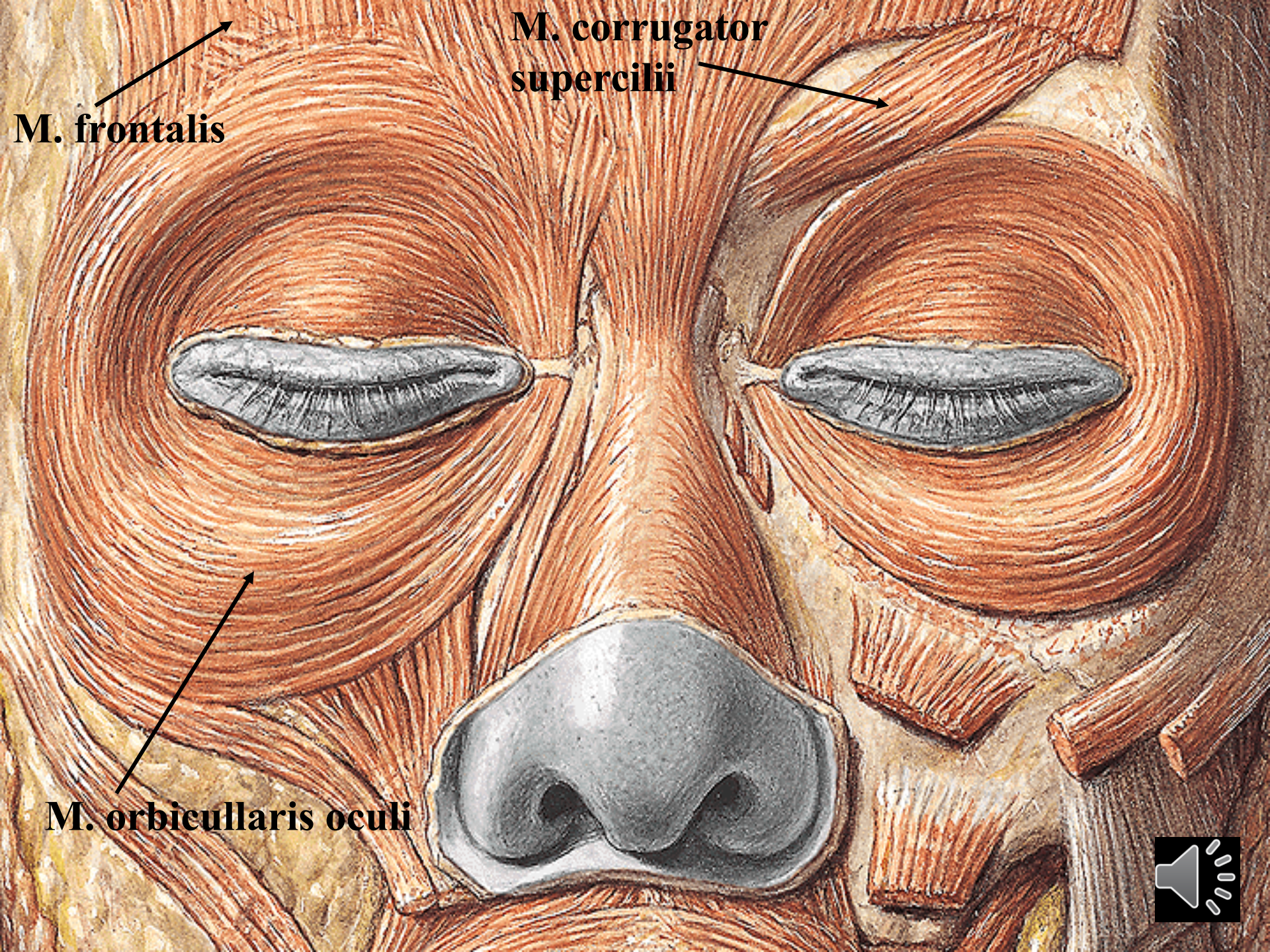

N. facialis (VII)

- **Motorická inervace**
  - **M. orbicularis oculi**
  - **M. corrugator supercilii**
  - **M. frontalis**
- **Autonomní (parasymptická) inervace**
  - **Nucleus salivatorius superior → n. intermedius → ganglion pterygopalatinum (připojení na postsynaptické vlákno) → n. maxillaris (V/2) → n. zygomaticus → n. lacrimalis (V/1)**

M. frontalis

**M. corrugator
supercilii**

M. orbicularis oculi

Senzitivní inervace oka

**Parasympatické Edinger
Westphalovo jádro n. III**

Jádro n. III

Jádro n. IV

Motorické jádro n. V

Jádro n. VI

Jádro n. VII

**Nucleus salivatorius
superior n. VII**

**Nucleus salivatorius
inferior**

Nucleus ambiguus

**Nucleus dorsalis
nervi vagi**

**IV. Komora
mozková**

Corpus pineale

Pulvinar thalami

Corpus geniculatum
mediale

**Corpus geniculatum
laterale**

Colliculuc superior

Colliculuc inferior

**Jádro n.V (mesencefalické,
pontinní, spinální)**

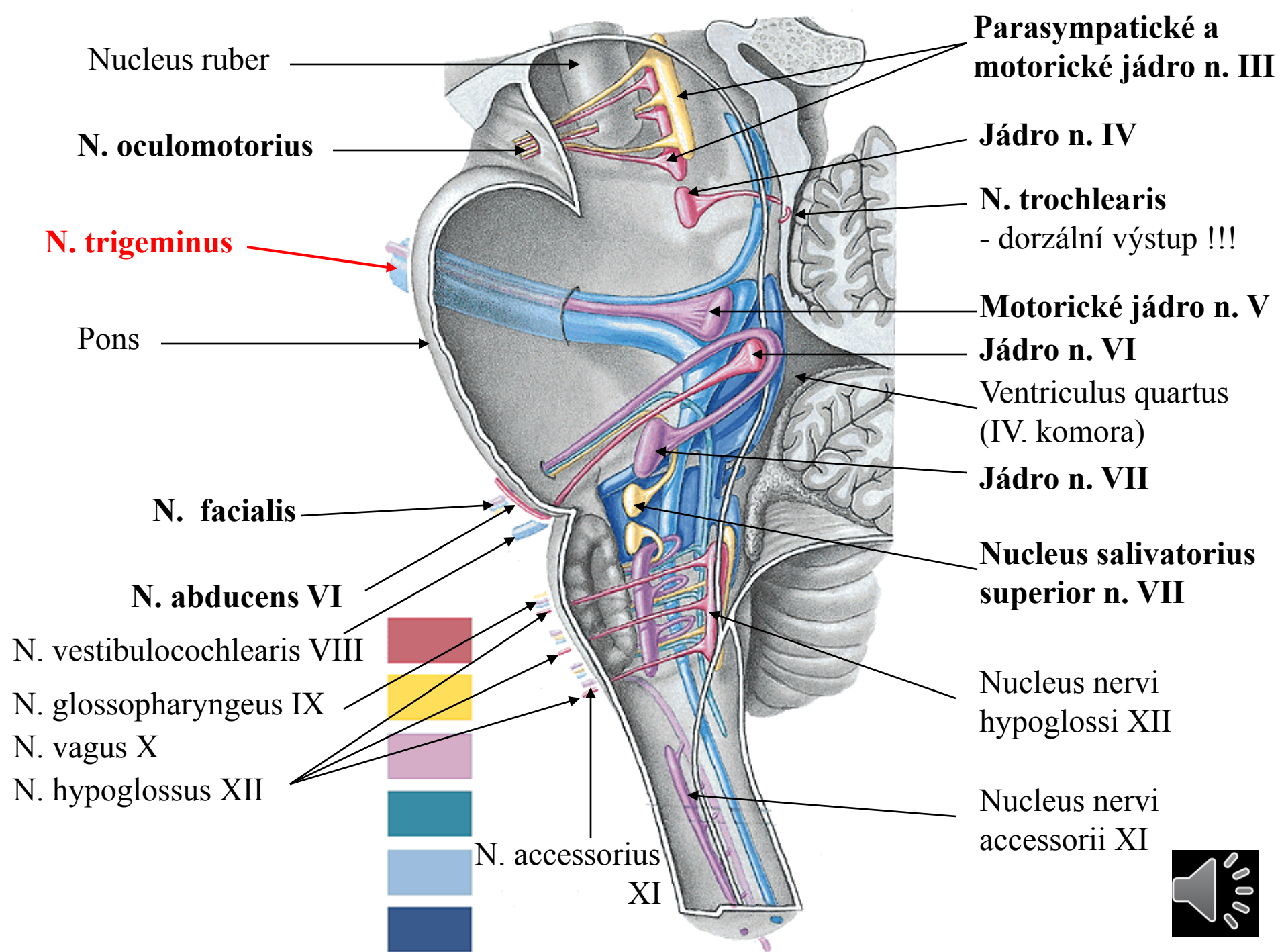
**Nucleus cochlearis
posterior**

**Nucleus vestibularis
medialis**

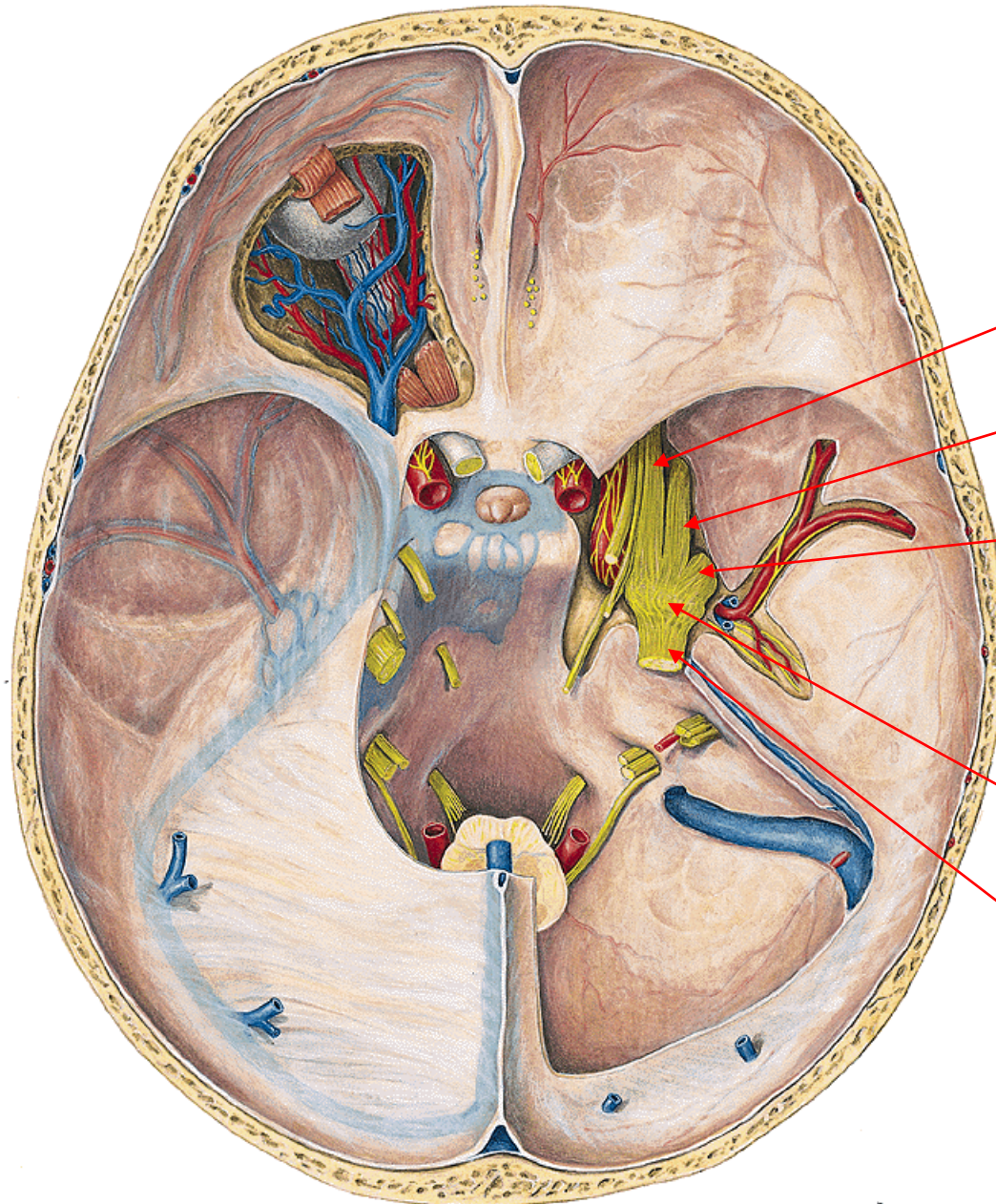
Nucleus solitarius

Nucleus nervi accessorii

Ganglion trigeminale

N. ophthalmicus (V/1)

N. maxillaris (V/2)

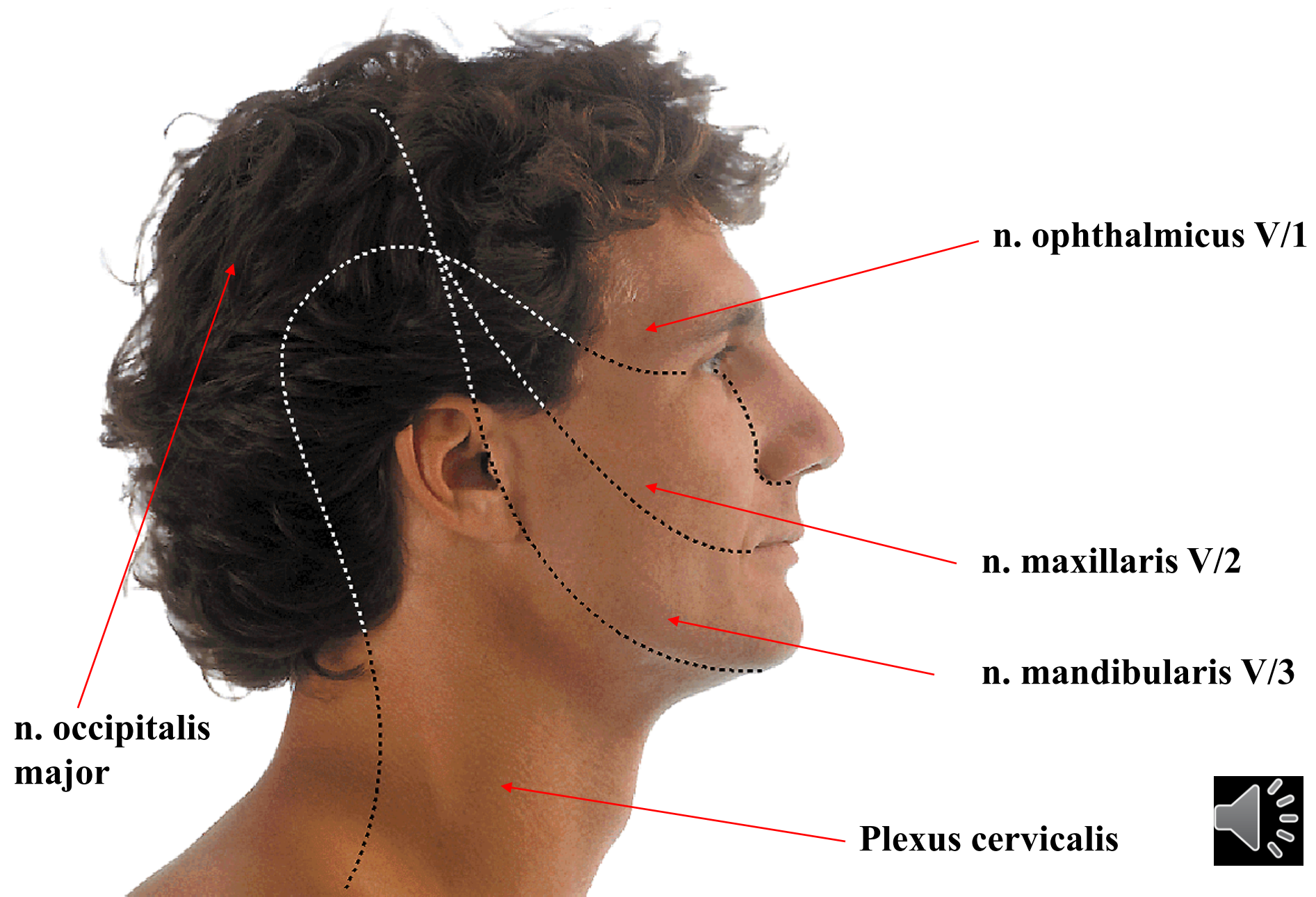
N. mandibularis (V/3)

Ganglion semilunare

N. trigeminus (V)

Oblasti senzitivní inervace n. V

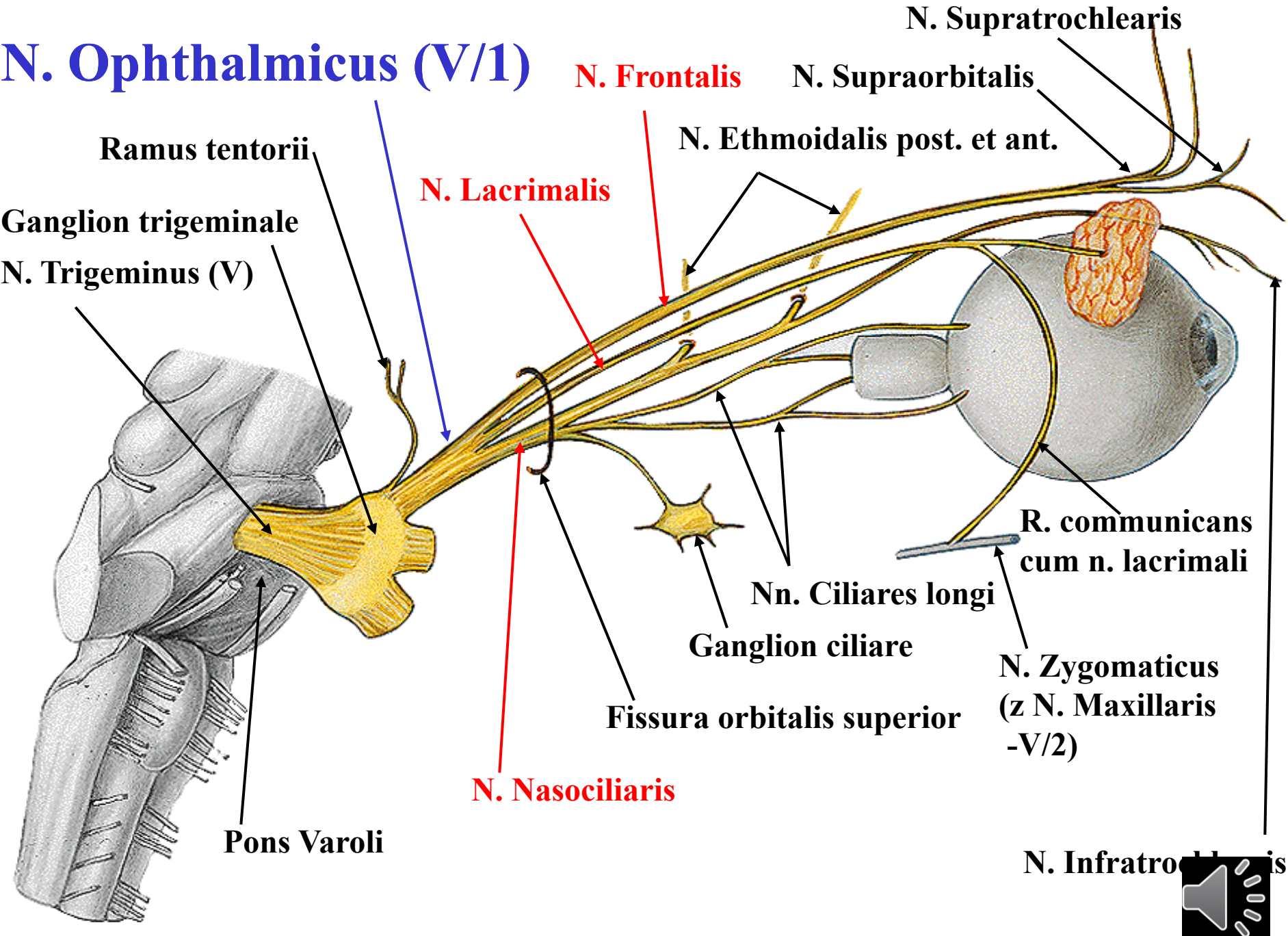
Senzitivní inervace oka

- **N. ophthalmicus V/1** (čistě senzitivní větev)
  - **N. lacrimalis** – slzná žláza, zevní koutek, parasympaticus z n. VII (přes V/2) → sekrece slz
  - **N. frontalis** → **n. supraorbitalis, n. supratrochlealis** – čelo, horní víčko, kořen nosu, vnitřní koutek
  - **N. nasociliaris** → **n. ethmoidalis ant., n. ethmoidalis posterior, n. infratrochlearis**, senzitivní kořen k ciliárnímu gangliu – nosní sliznice, víčka, slzný váček, rohovka ...
- **N. maxillaris V/2** (čistě senzitivní větev)
  - **N. infraorbitalis** spojivka dolního víčka
  - **N. zygomaticus** – sekretorická parasympatická vlákna z n. VII pro slznou žlázu

N. Ophthalmicus (V/1)

N. Frontalis

N. Supratrochlearis

N. Supraorbitalis

N. Ethmoidalis post. et ant.

N. Lacrimalis

Ramus tentorii

Ganglion trigeminale

N. Trigeminus (V)

R. communicans cum n. lacrimali

Nn. Ciliares longi

Ganglion ciliare

Fissura orbitalis superior

N. Zygomaticus (z N. Maxillaris -V/2)

N. Nasociliaris

Pons Varoli

N. Infratrochlearis

A. supraorbitalis

N. supratrochlearis

N. supraorbitalis

N. nasociliaris

N. frontalis

N. trochlearis (IV)

N. oculomotorius (III)

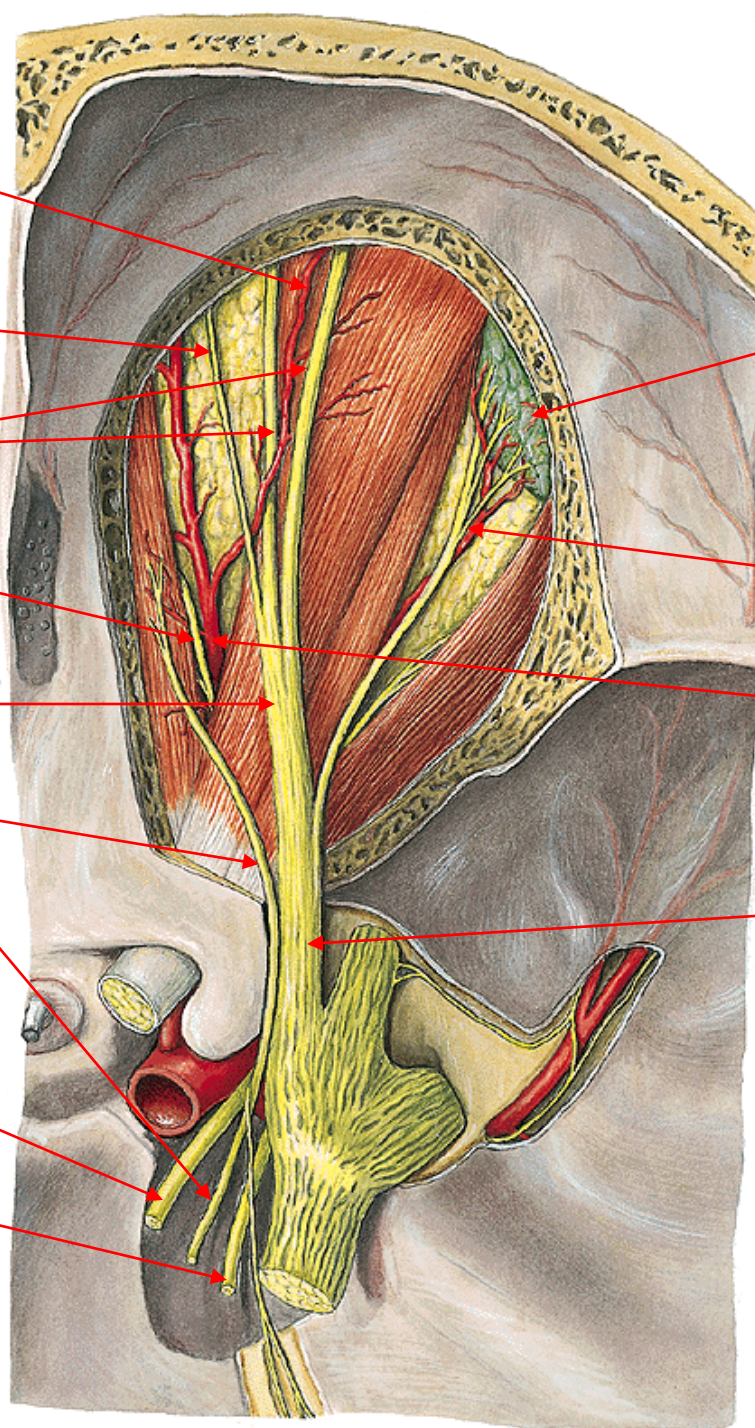
N. abducens (VI)

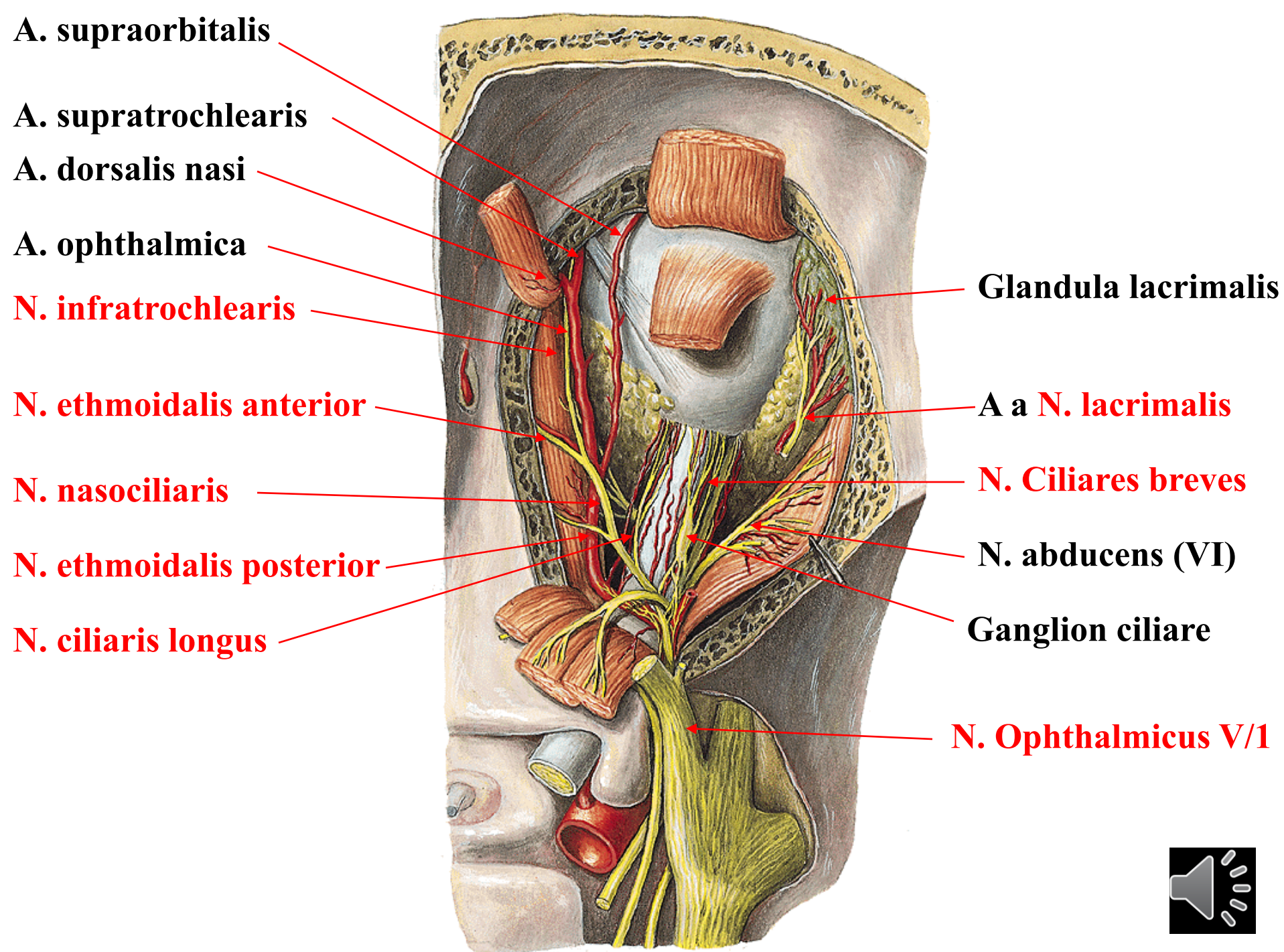
**Glandula lacrimalis
- pars orbitalis**

A a N. lacrimalis

A. ophthalmica

N. ophthalmicus V/1

Autonomní inervace oka

Vegetativní (autonomní) nervová soustava

- Periferní nervový systém → převod vzruchů mezi CNS a tkáněmi nezávislymi na kontrole vůlí (hladké svaly, myokard, exokrinní žlázy...)
- Dělení - část motorická (eferentní) a sensorická (aferentní)
- Eferentní část – **sympatikus a parasympatikus**
- Eferentní dráhy –přepojení ve vegetativních gangliích → neurony pregangliové a postgangliové
- Mediátory- chemické látky, působí v nervové soustavě a přenášejí vzruchy v autonomním systému → **acetylcholin a noradrenalin**
- **pregangliová** vlákna parasympatiku i sympatiku – **cholinerní**,
- **postgangliová** vlákna parasympatiku **cholinerní**, postgangliová vlákna sympatiku **adrenergní**

**Parasympatické Edinger
Westphalovo jádro n. III**

Jádro n. III

Jádro n. IV

Motorické jádro n. V

Jádro n. VI

Jádro n. VII

**Nucleus salivatorius
superior n. VII**

**Nucleus salivatorius
inferior**

Nucleus ambiguus

**Nucleus dorsalis
nervi vagi**

**IV. Komora
mozková**

Corpus pineale

Pulvinar thalami

Corpus geniculatum
mediale

**Corpus geniculatum
laterale**

Colliculus superior

Colliculus inferior

**Jádro n.V (mesencefalické,
pontinní, spinální)**

**Nucleus cochlearis
posterior**

**Nucleus vestibularis
medialis**

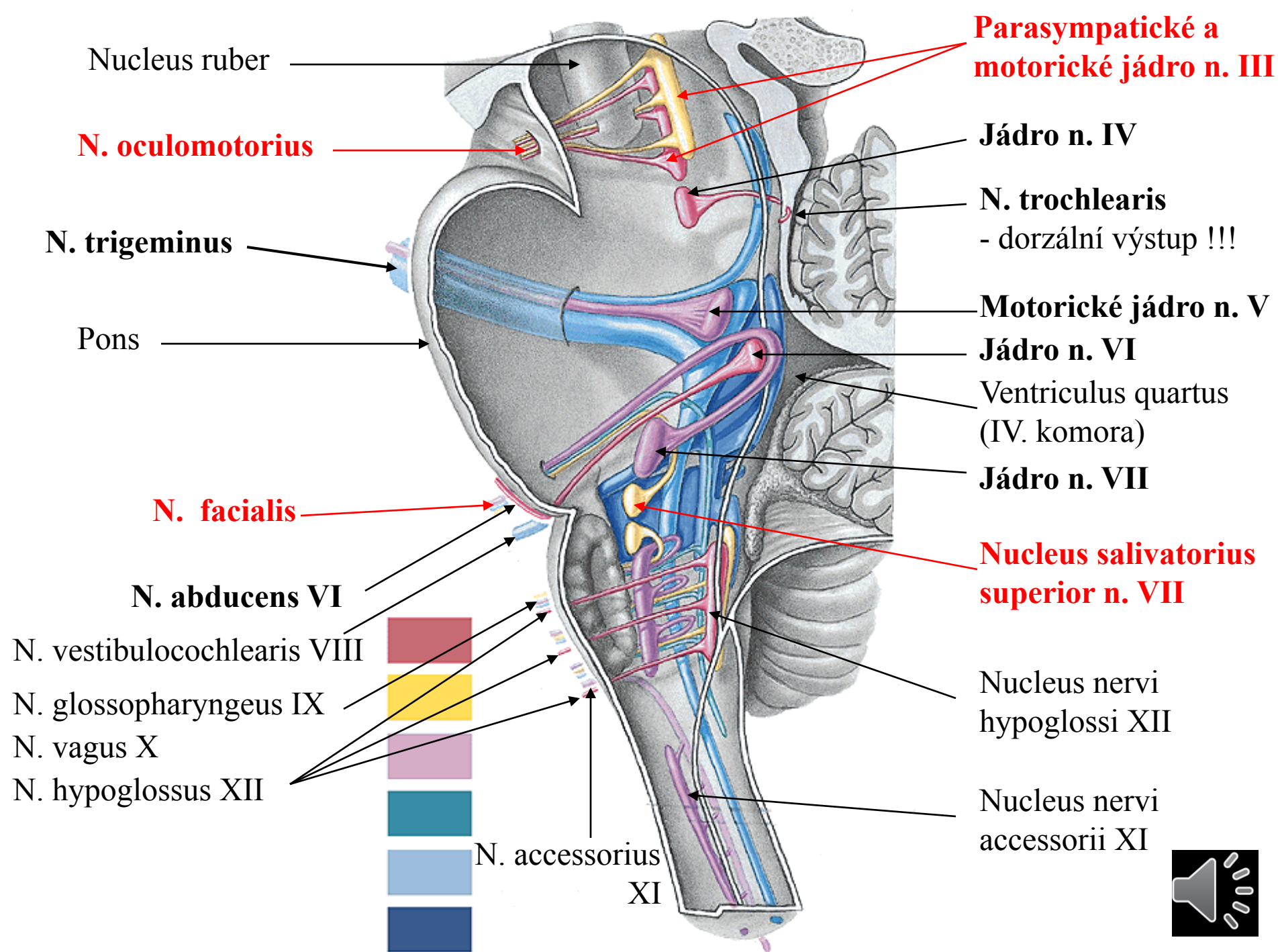

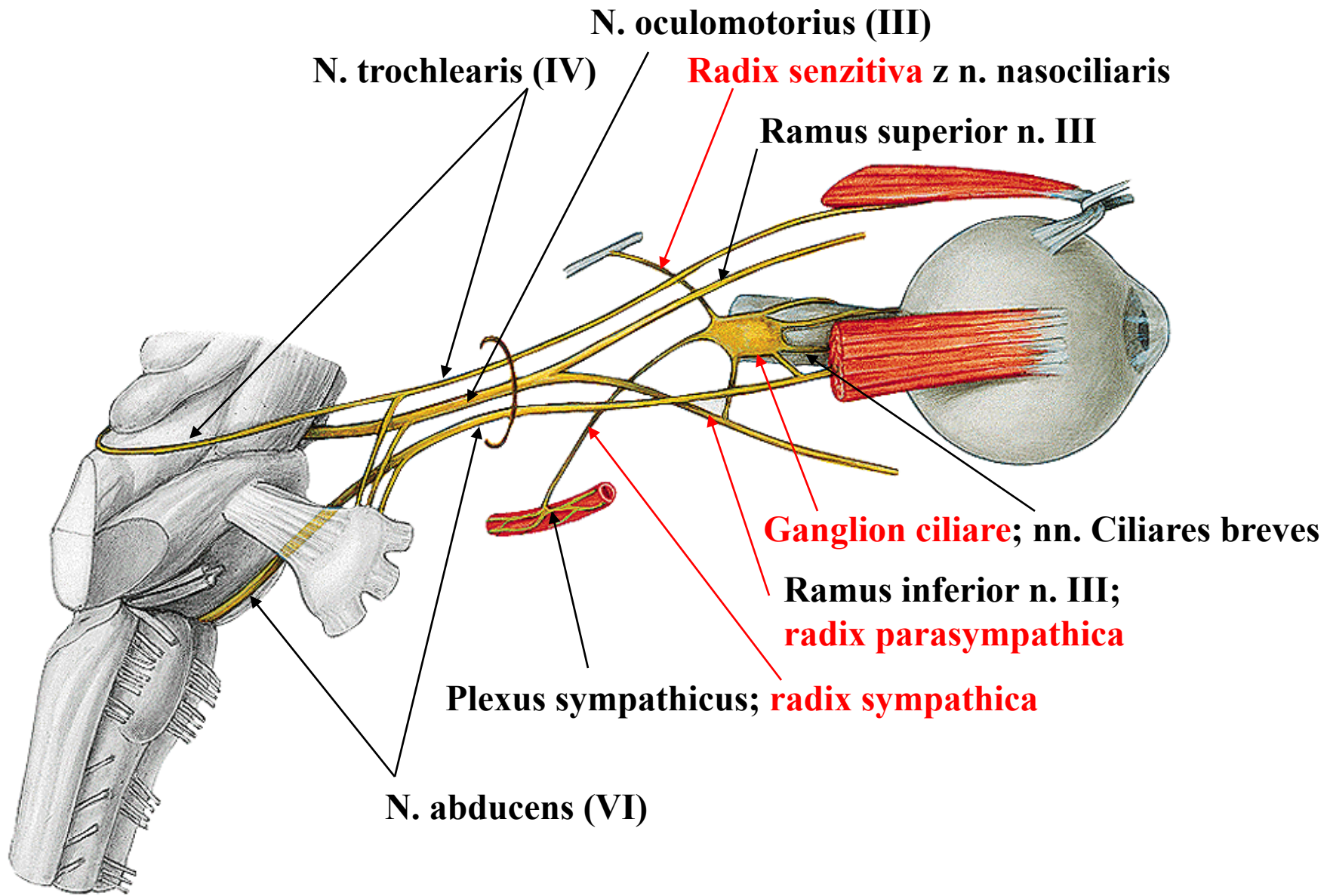
Nucleus solitarius

Nucleus nervi accessorii

Parasympatická sekretorická vlákna pro slznou žlázu z n. VII

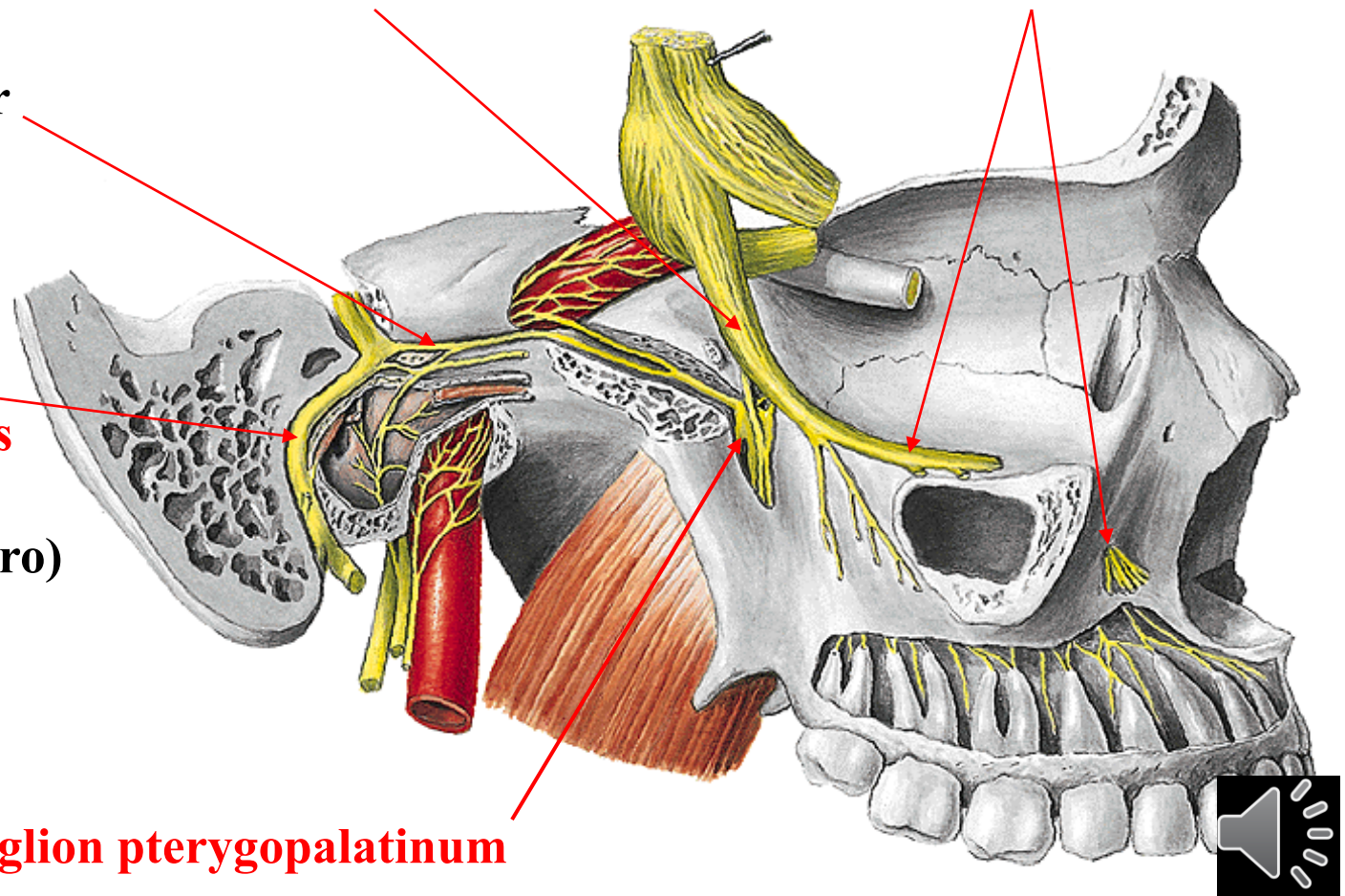
n. maxillaris V/2

n. infraorbitalis

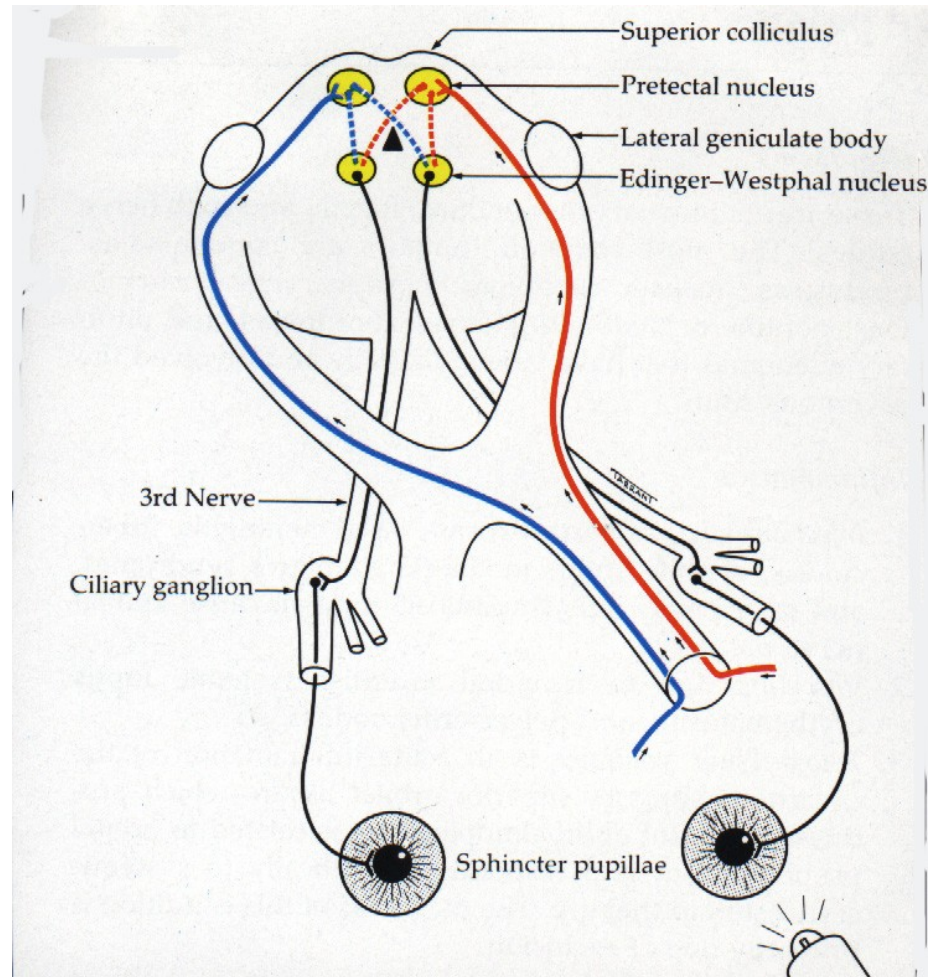
n. petrosus major

n. facialis VII
(**nucleus salivatorius superior** –
parasympatické jádro)

Ganglion pterygopalatinum

Zornicové reakce - parasympatická pupilomotorická vlákna

Autonomní nervový systém oka

Sympaticus (nikde se nekříží)

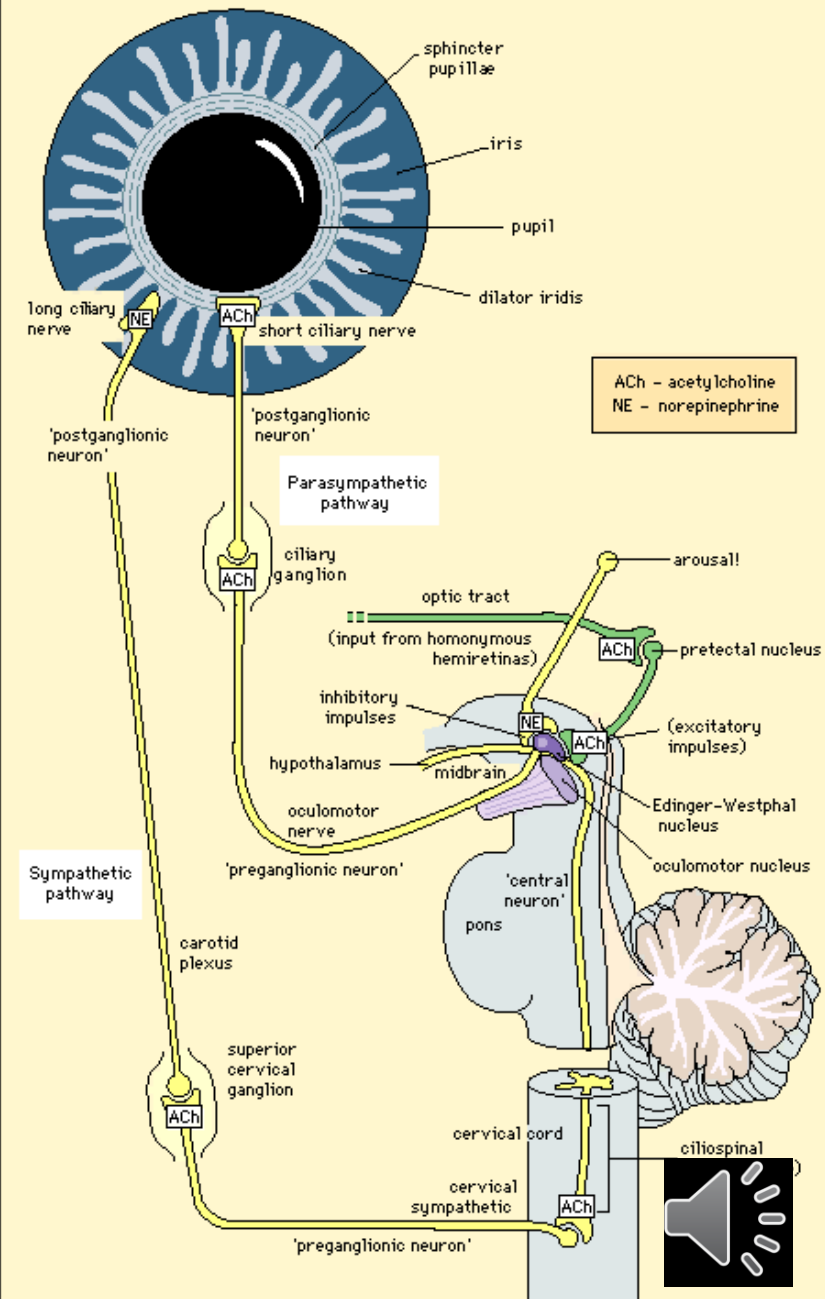
1. Neuron (centrální) začíná v zadním hypothalamu, sestupuje nezkříženě mozkovým kmenem a končí v Budgeho ciliospinálním centru míchy mezi C8 a Th2

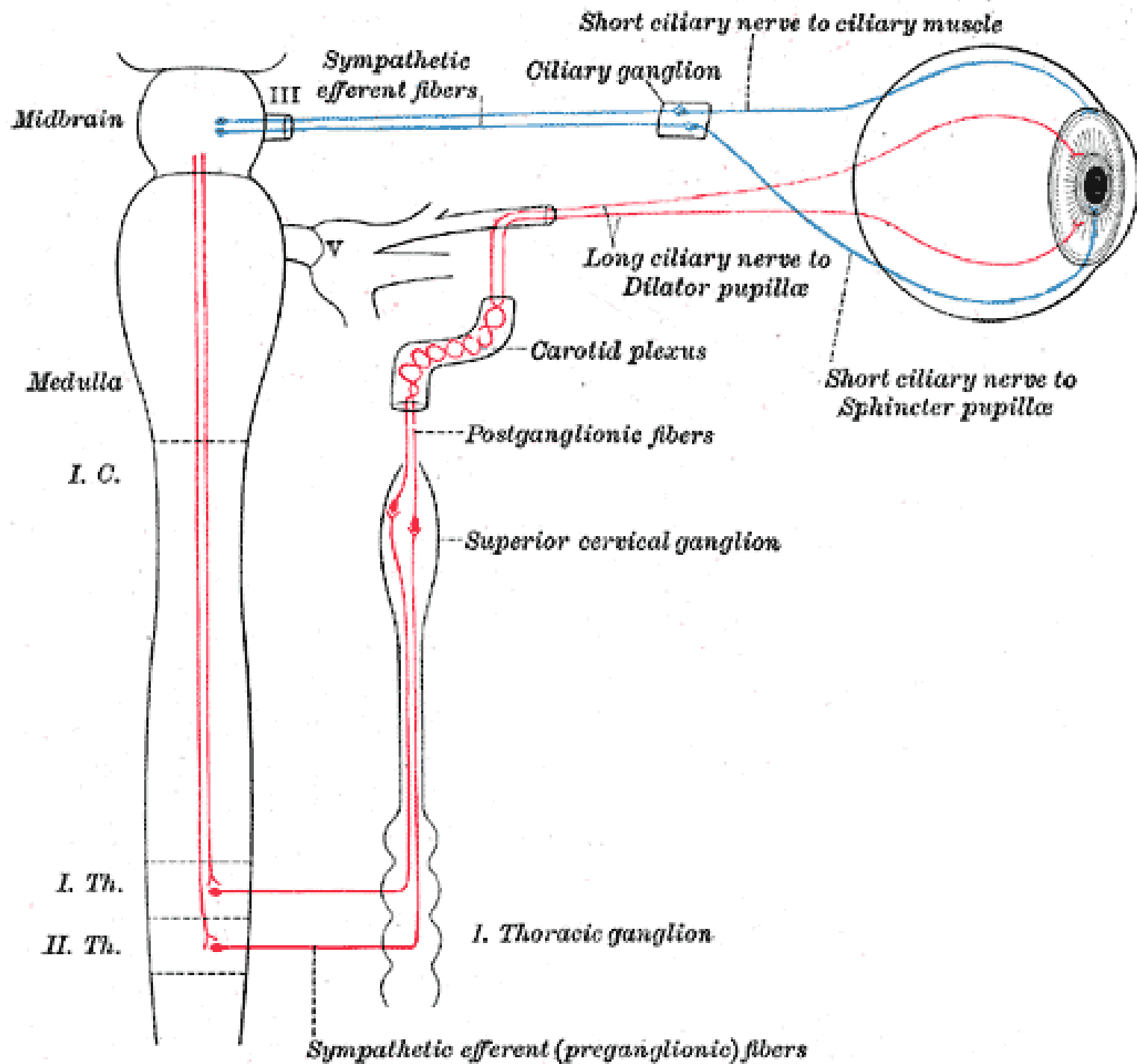
2. Neuron (pregangliový) vystupuje z Budgeova ciliospinálního centra míchy a končí v ganglion cervicale superius krku

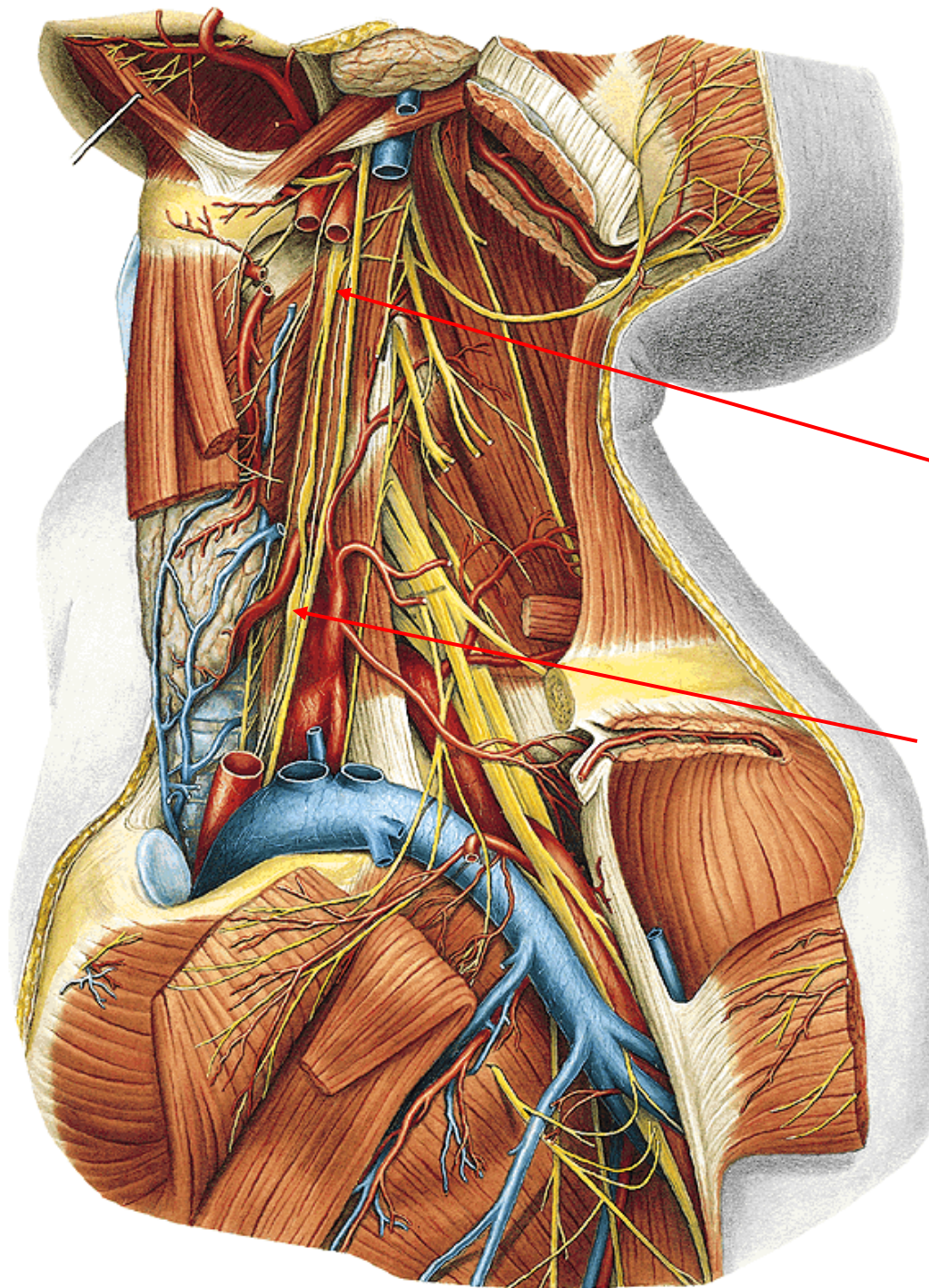
3. Neuron (postgangliový) vystupuje podél a. carotis a přidává se k oftalmické větvi n. trigeminus. Cestou n. nasociliaris a nn. ciliares longi dosahuje k dilatátoru zornice a corpus ciliare

Sympatická vlákna přes ganglion ciliare pouze probíhají, nepřepojují se zde!!

PARASYMPATHETIC AND SYMPATHETIC INNERVATION OF THE IRIS MUSCLES

Ganglion cervicale superius

Ganglion cervicale medium

Krevní zásobení oka

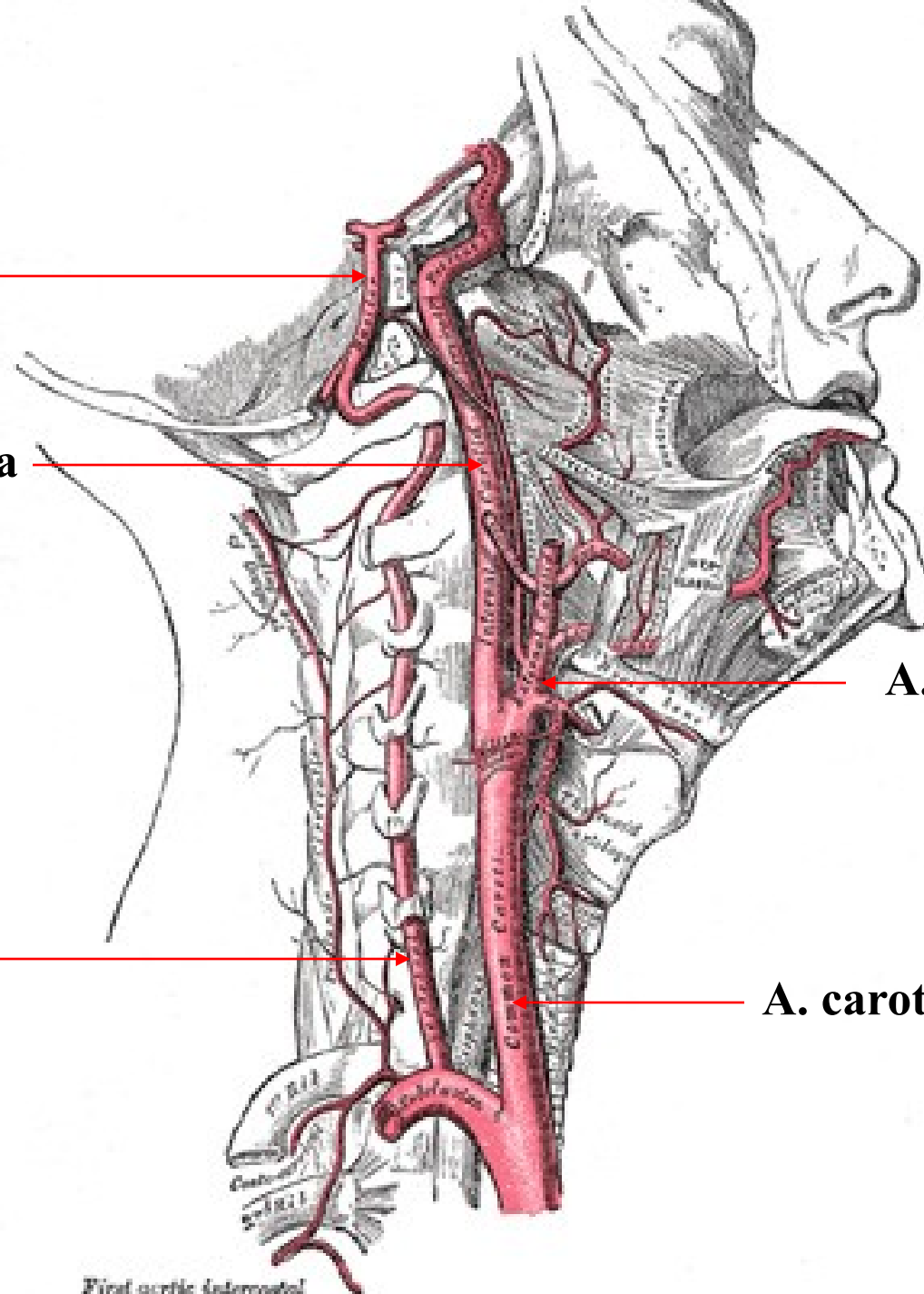
A. basilaris

A. carotis interna

A. vertebralis

A. carotis externa

A. carotis communis

First aortic intercostal

N. opticus

A. cerebri anterior

A. ophthalmica

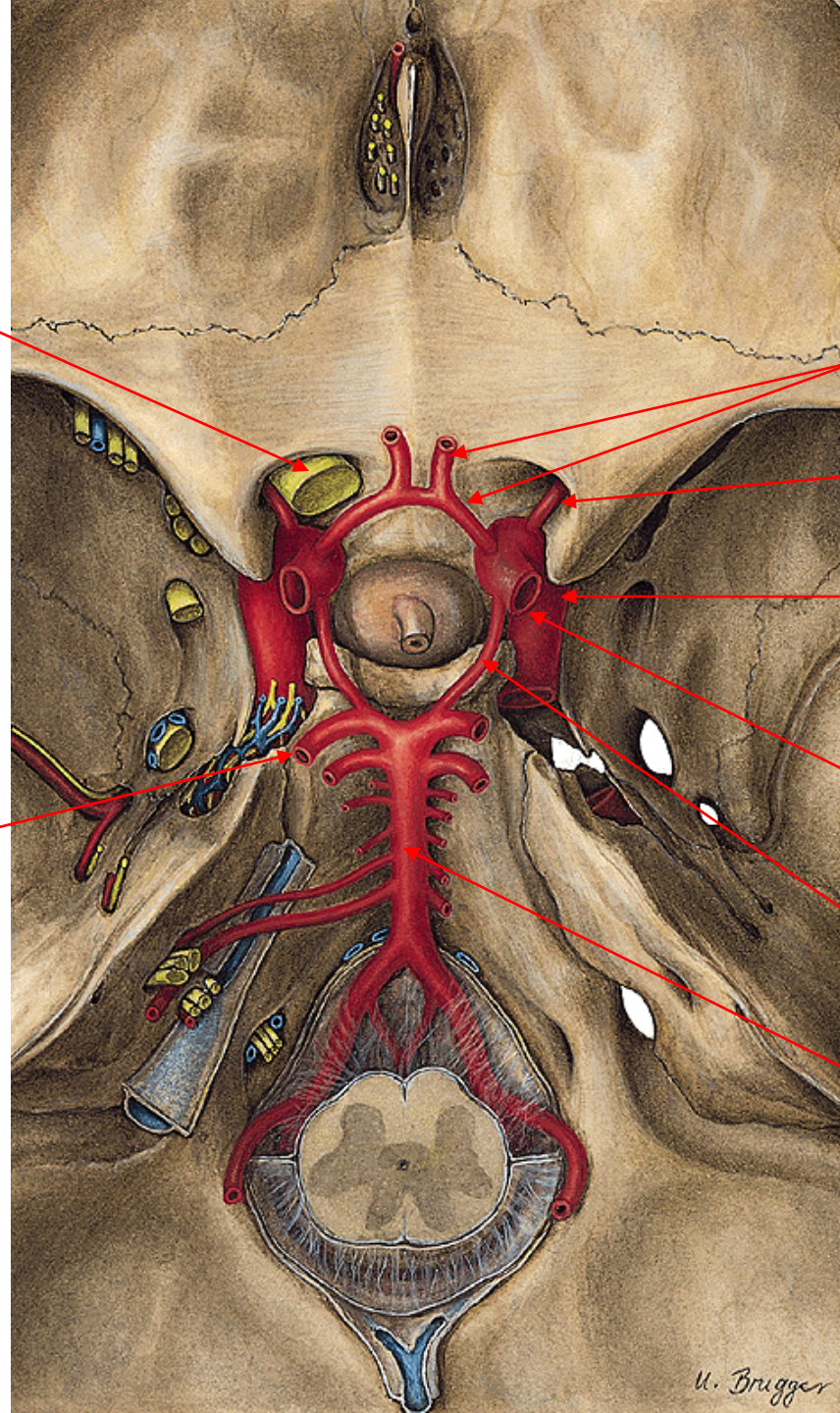
A. carotis interna

A. cerebri media

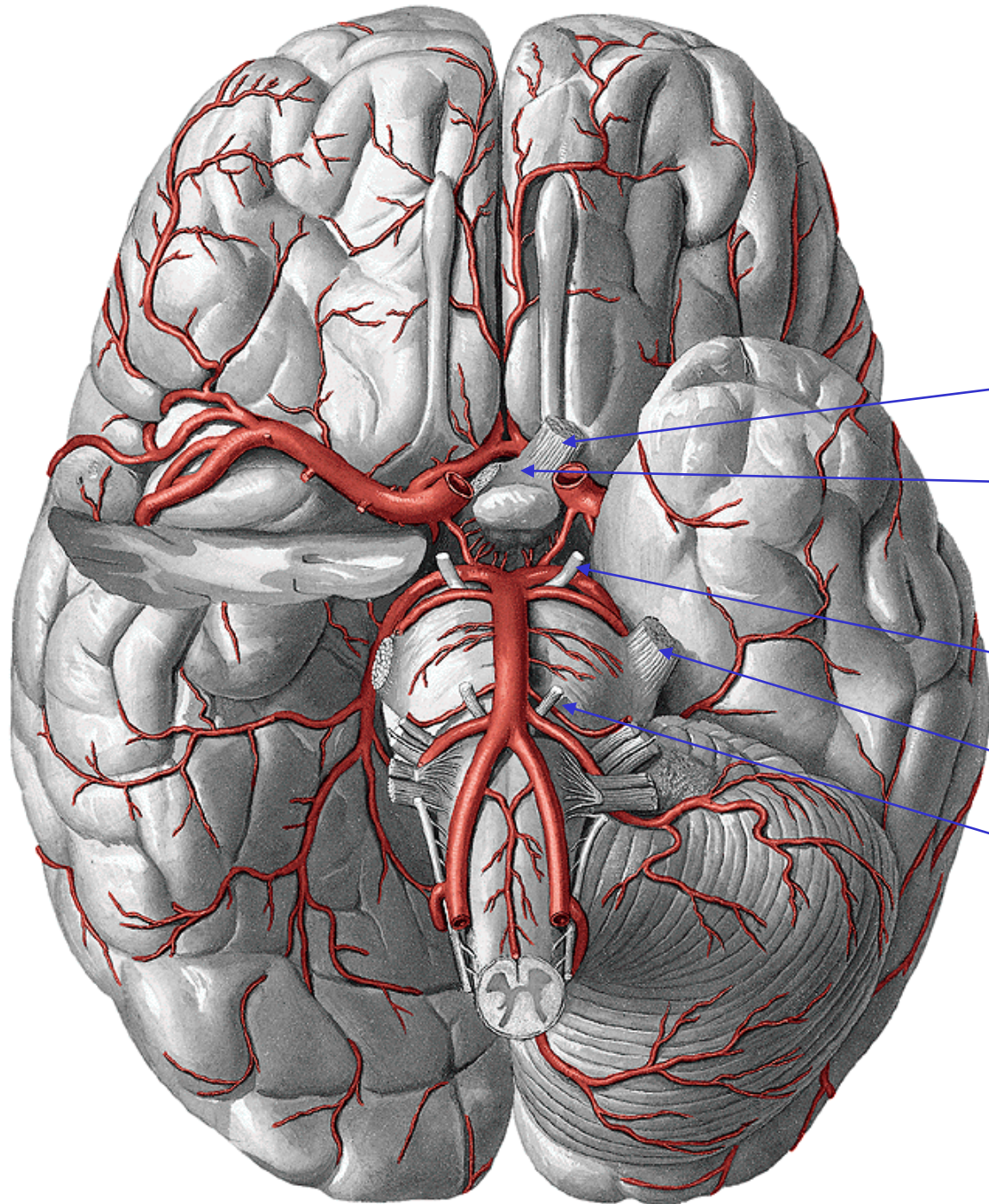
A. communicans posterior

A. basilaris

A. cerebri posterior

N. opticus

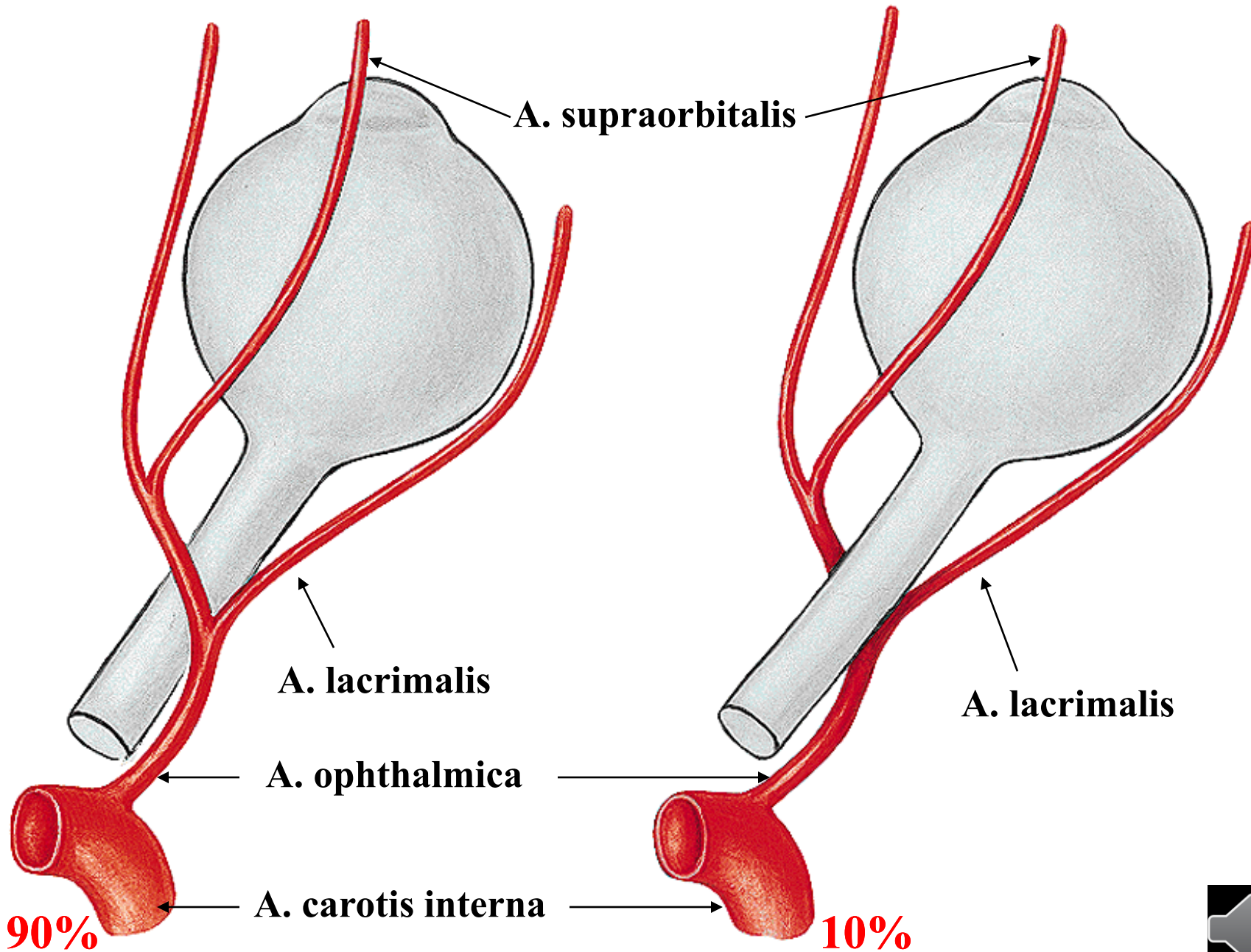
Chiasma opticum

N. oculomotorius

N. trigeminus

N. abducens

Větve a. ophthalmica

- 1. A. centralis retinae** vstupuje ~ 1 cm za okem do n.opticus
- 2. A. lacrimalis** ke gland. lacrimalis; ➤ **rr. musculares** pro okolní okohybné svaly; konečné větve **aa.palpebrales laterales** pro laterální koutek oční (spojivka, víčka)
- 3. Rr. Musculares** k okohybným svalům; ➤ **aa.ciliares anteriores** ke corpus ciliare; **aa.episclerales**, **aa.conjunctivales**
- 4. Aa. ciliares posteriores breves** pro cévnatku

5. Aa. ciliares posteriores longae nasal. et temporal.

jdou po průchodu sklérrou ke corpus ciliare a spolu a aa. ciliares ant. tvoří **circulus arteriosus iridis major a minor**

6. A. supraorbitalis zásobuje oblast čela

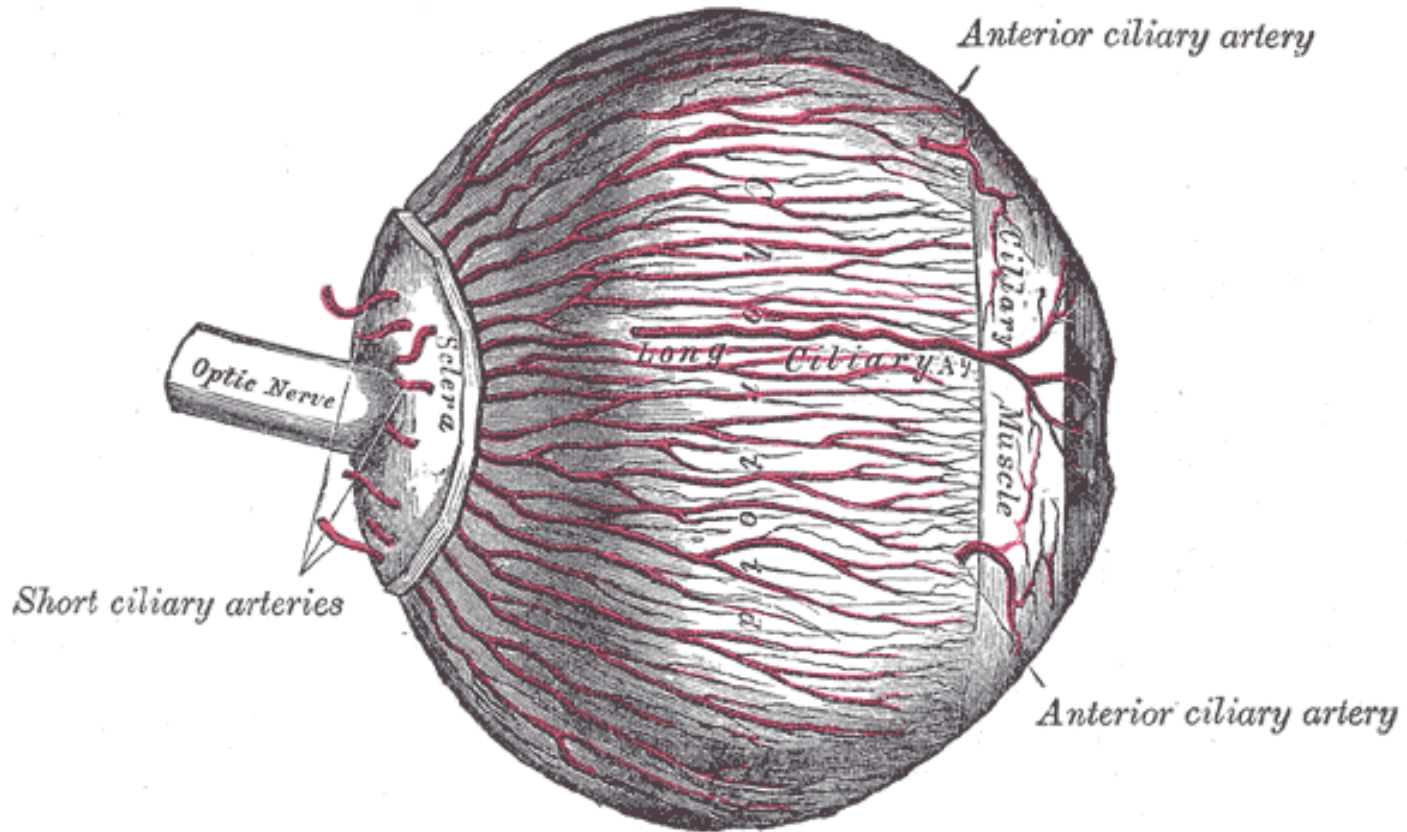
7. A. ethmoidalis posterior pro sliznici sinus sphenoidalis a cellulae ethmoidales posteriores

8. A. ethmoidalis anterior pro sliznici sinus frontalis a cellulae ethmoidales anteriores

9. Aa. palpebrales mediales jdou k víčkům. Při jejich volném okraji vytvářejí s aa. palpebrales laterales (z a. lacrimalis) **arcus palpebralis sup. et inf.**

Průběh ciliárních artérií

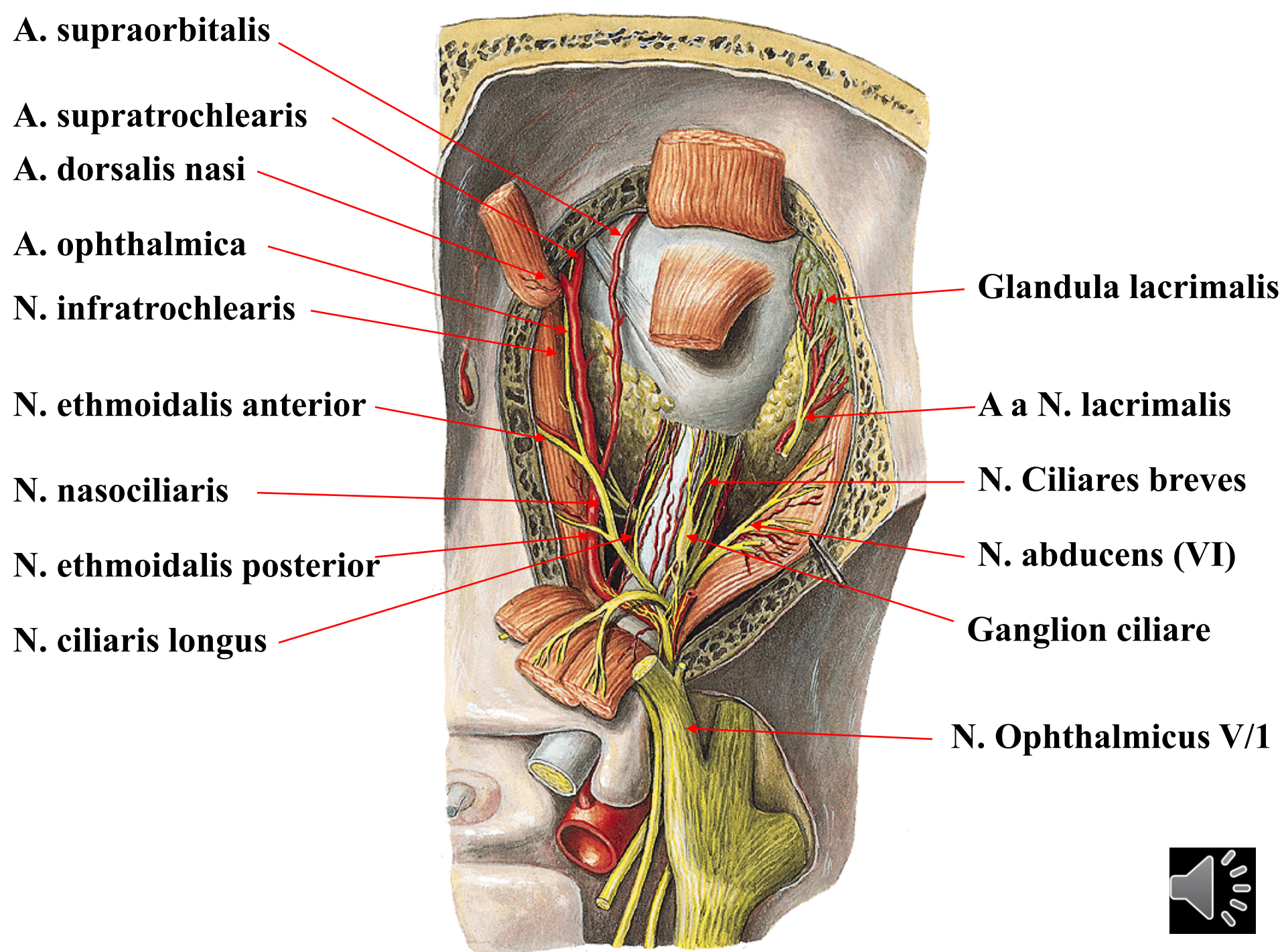

Konečné větve a. ophthalmica

10. A. supratrochlearis (a. frontalis) přechází do kůže nad kořenem nosním

11. A. dorsalis nasi přechází na dorsum nosu a anastomozuje s **a. angularis** z **a. facialis!!!** (a. carotis externa)

Odvod žilní krve z orbity

- V. ophthalmica superior** začíná v oblasti vnitřního očního koutku jako **v. nasofrontalis**. Anastomozuje s **v. angularis** (napojení na **v. facialis**). Přítoky: **vv. palpebrales, vv. ethmoidales ant. et post., v. lacrimalis, vv. ciliares, vv. musculares, vv. vorticosae, v. centralis retinae**. V. ophthalmica sup. jde přes fissura orbitalis superior a ústí do **sinus cavernosus**.
- V. ophthalmica inferior** vzniká z žilní pleteně na spodině orbity. Anastomozuje s v. ophthalmica sup. Orbitu opouští přes fissura orbitalis inf. a ústí do **plexus pterygoideus**.

v. ophthalmica superior

v. angularis

v. ophthalmica inferior

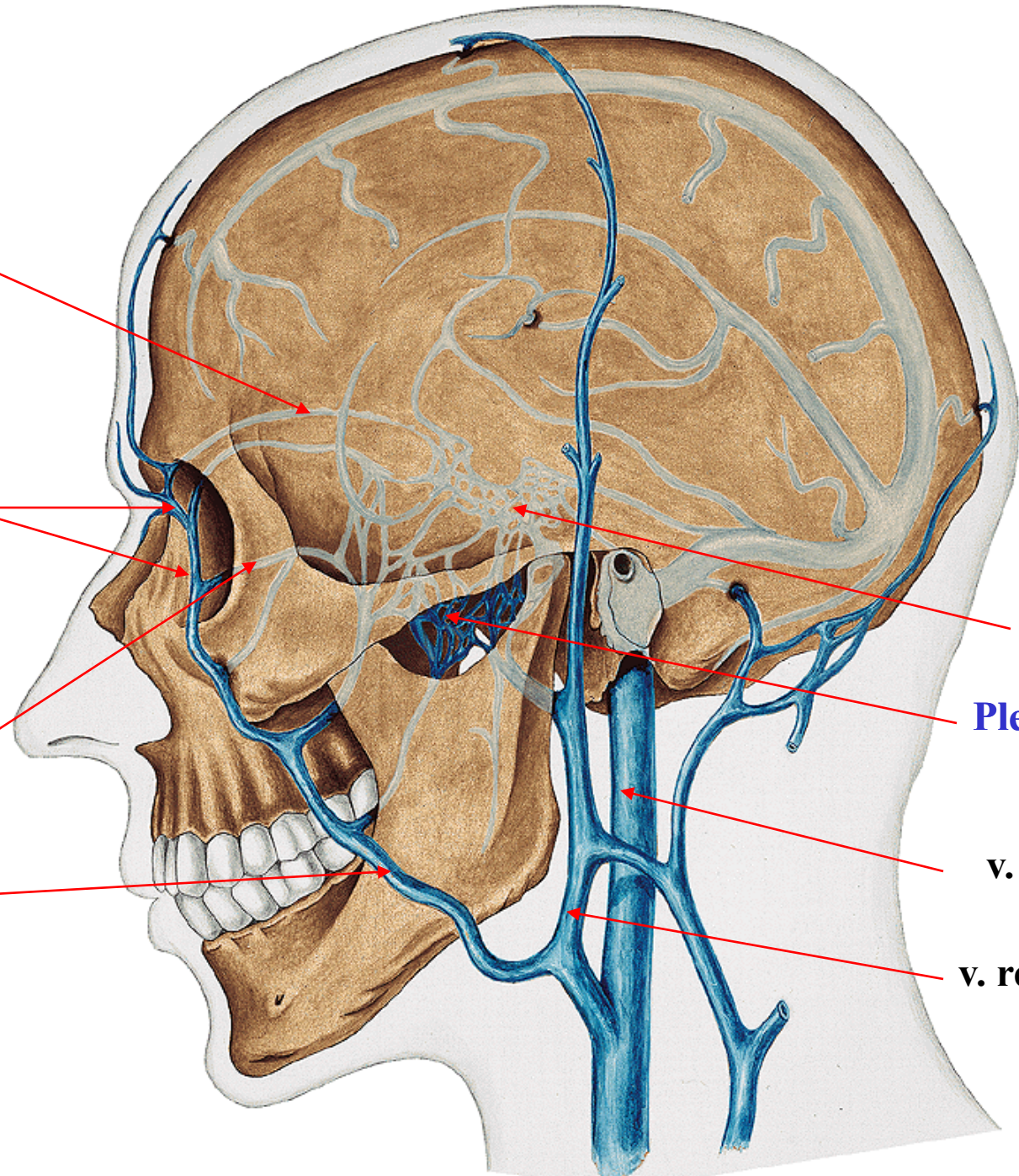
v. facialis

Sinus cavernosus

Plexus pterygoideus

v. jugularis interna

v. retromandibularis

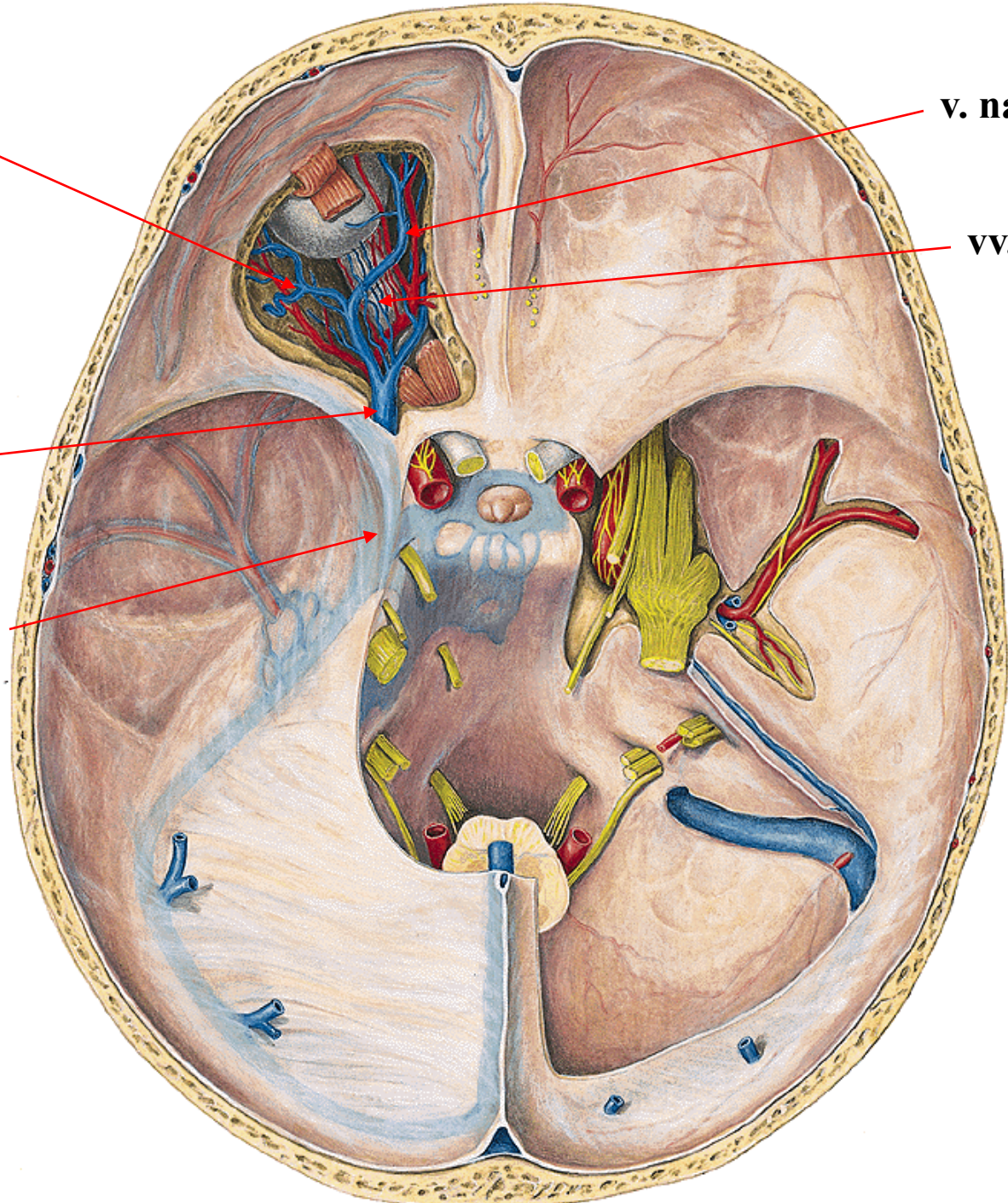
v. lacrimalis

v. nasofrontalis

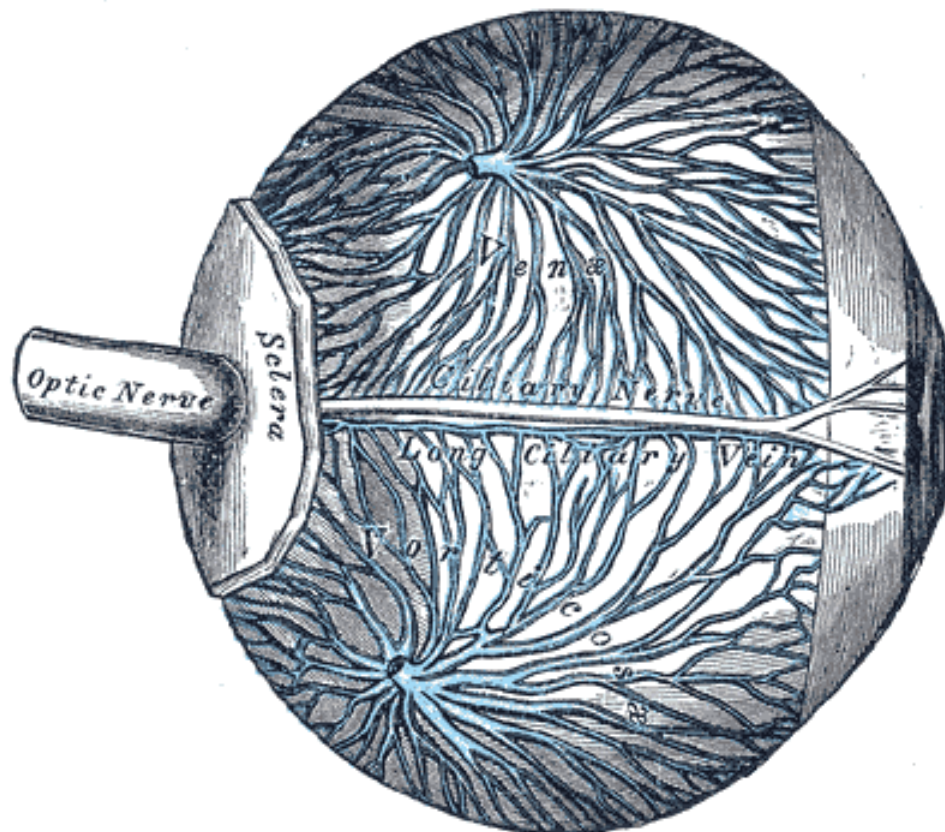
vv. ciliares

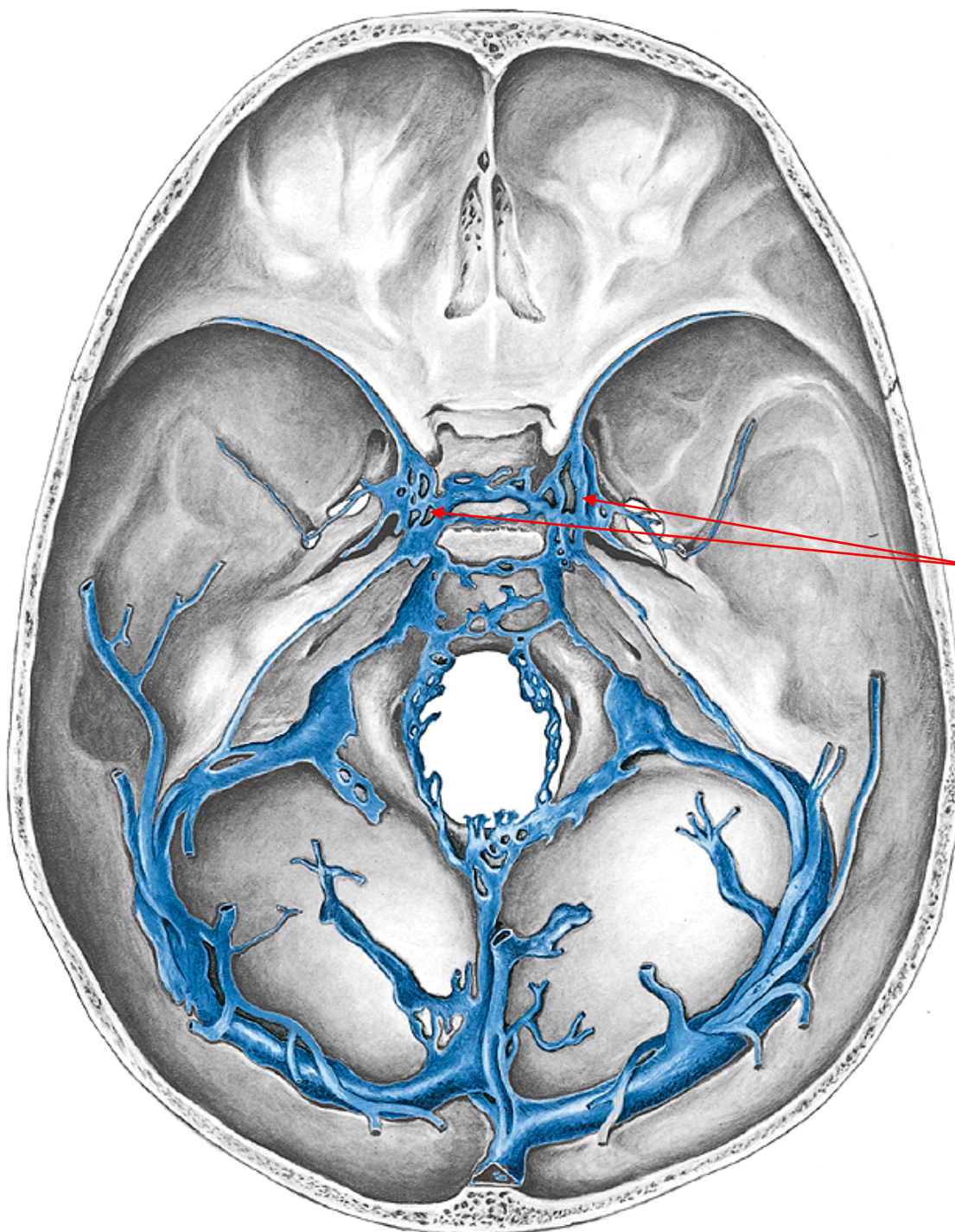
v. ophthalmica superior

Sinus cavernosus

Průběh vortikozních žil sklérou v oblasti ekvátoru

Sinus cavernosus

Koronární řez skrze *sinus cavernosus*

A. ophthalmica

A. carotis interna

III

IV

VI

V/1

V/2

Hypofýza

Sinus cavernosus

Sinus sphenoidalis

